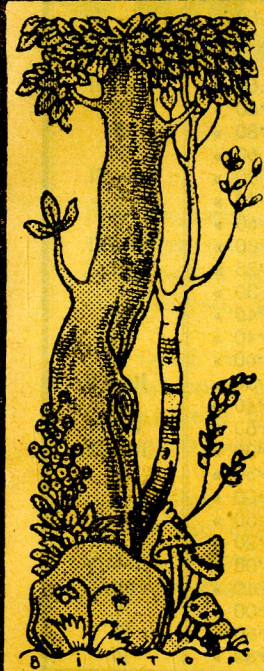

СВІТ ДИТИНИ

ЧИСЛО 4.

КВІТЕНЬ

РІК IX.

ЗМІСТ:

1. Пташки й діти	97
2. Пташині гостини	98
3. Іде весна	99
4. Про київського князя Олега	100
5. Де знайду я?	102
6. Великодня казка про скарб	103
7. Пташина	103
8. Малпа	104
9. Вовча подяка	106
10. Ляма	107
11. Що кому цінне	111
12. Смерть Олега Віщого	112
13. Соняшна система	117
14. Крілик та зайчик	119
15. Скупар і курочка	120
16. Про козака-запорожця Івана Струся, Теплового-Снігрозтопенка і про те, чому він так нази- вався	121
17. Пісня орача	122
18. Є на світі добрі люди	123
19. Когут і голубка	123
20. Яблочко Юреї	125
21. Ромцьо і годинник	126
22. Розгадки загадок	127

Ціна 1 зл.

ВИКАЗ КНИЖОК

Видавництва: „СВІТ ДИТИНИ“

допущених до шкільних бібліотек, на основі рескрипту Міністерства Освіти у Варшаві з дня 4 січня 1928. до ч.: 1.17588/27.

п.ч.	Автор:	Заголовок:	Ціна:	Група:
1.	Айнс Джордж	Попри джунглі	0'30 зл.	II
2.	Бідний Іван	Добрі діти*)	0.60 »	IV
3.	Білоусенко О.	Пригоди Вовка-Неситого	(вич.)	II
4.	Вернет Францес	Малий льорд	4 00 »	III—IV
5.	Буш Вільгельм	Веселі оповідання	0.60 »	I
6.	» »	Нечемне вороня	(вич.)	I
7.	» »	Співомовки	0.60 »	I
8.	» »	Стрілець Тріска	0.25 »	I
9.	Вільшенко Я.	Пан Чваньківський	1.60 »	III—IV
10.	» »	Червона Шапочка*)	0.80 »	I—II
11.	Ваврисевич М.	Л сова казка*)	0.40 »	II
12.	Веріго Марія	Волове очко	0.30 »	I
13.	Вуйко Влодко	Пригоди Юрчика Кучерявого	0.70 »	I—II
14.	Горницький З.	Воробець-Молодець	0.25 »	II
15.	Гнатюк Вол.	Народні Байки	0.60 »	I—II
16.	Грінченко Б.	Олеся	0.30 »	III—IV
17.	Гугу (псевд.)	Лесик і коминаяр	0.25 »	II
18.	Завадович Р.	Казка про царевича.	0.60 »	II—III
19.	» »	Рицар Лесь*)	0'60 »	II
20.	» »	Серед Ангелів*)	0'80 »	II
21.	Збірка вершиків	»ВЕСЕЛКА«	0.60 »	I
22.	» казок	»НАЙКРАСШІ БАЙКИ«	0 90 »	II—III
23.	Кокольський М.	Байки	0 40 »	I
24.	Королів В.	Русалка-Жаба*)	0'60 »	II
25.	Кольоді К.	Пригоди Пінокія	4'0 »	II—III
26.	Куліш П.	Чумацькі діти	0'25 »	II
27.	Куликівна С.	Алі-Баба і 40 розбійників	0'30 »	I
28.	Лотоцький Антін	Езоп	0'40 »	III
29.	» »	Лицар Добриня	0'40 »	III
30.	» »	Покотигрошк	1'00 »	II
31.	» »	Пригоди Лиса-Микити	1'50 »	III—IV
32.	» »	Япанські казки	0'40 »	II
33.	Лукашевич Кл.	Бунт ляльок*)	0'60 »	II—III
34.	Лисенко М.	Коза-Дерева*) (опера)	10'00 »	III—IV
35.	Магир М.	Пригоди лінивого котика	0'50 »	I
36.	Міллер Евген	Молодість славних людей	5'00 »	IV
37.	Орлівна Г.	Золотий черевичок*)	0'50 »	I—II
38.	Підгірянк Н.	Зайчик і Лисичка	0'20 »	I
39.	Рубакин М.	Оповідання з царства звірів	4'00 »	III—IV
40.	Софронів В.	Печери*)	0'40 »	III
41.	С івензен Р.	Острів з закоп. скарбами	2'00 »	IV
42.	Шевченко Т.	Малий Кобзар	0'60 »	IV
43.	Шугаєвський М.	Дід-Мороз*)	0'80 »	III

Книжечки образкові (всі для групи I).

1. Барвне А.Б.В.	1'80 зл.	11. Дика Роожечка	90 сот.
2. Хто почислить	1'80 »	12. Івас і Гануся	90 »
3. Дикі звірі	1'80 »	13. Каліф Бузько	90 »
4. Чуда техніки	1'80 »	14. Котик у чобітках . . .	90 »
5. Бабуса Метелиця . . .	90 сот.	15. Мизинчик	90 »
6. Брат і сестра	90 »	16. Попелюшка	90 »
7. Вовк і козенята	90 »	17. Робінзон Крузо	90 »
8. Гусійка	90 »	18. Снігурочка	90 »
9. Гулівер	90 »	19. Чарівний столик	90 »
10. Домовики	90 »	20. Червона Шапочка . . .	90 »

Книжечки означені * — призначені для вистав шкільного театру.

Замовлення слати на адресу:

Видавництво „СВІТ ДИТИНИ“, Львів, ул. Зіморовича, 3.

СВІТ ДИТИНИ

Пташки й діти.

Йде весняна днина,
Сходить сонце ясне,
Будиться з просоння
Все веселе, щасне.

На траві свіженькій
Срібні роси сяють,
Понад села птиці
З вирею вертають.

— Добрий день вам, діти!
Що у вас чувати?
Чи було вам важко
Зиму зимувати?

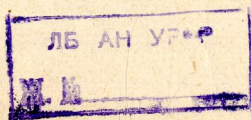
— Чи пильненько вчились,
Книжечки читали?
Чи хоч добрим словом
Нас коли згадали?

— О, витайте, пташки! —
Кажуть діти любі.
— Ластівки, зазулі,
Бузьки гостродзюбі!

— Кожде з нас ширенько
Вас, птичок, витає,
Бо до нас із вами
І весна вертає!

— Скоро ліс і поле
Вкриють свіжі цвіти —
І з птичками в гаю
Защобечуть діти.

Ю. Ш.

Пташині гостини.

Весна-красна зеленії килими скрізь стеле і щебече у діброві вже птаство веселе. Із вирею у діброву прилетів маленький соловейко, укоханий наш співець сіренький.

Зібралася вся громада лісова пірната, зібралася, щоби спільно думати-гадати, як їй гостя у діброві пишного витати, як гостити-шанувати, як його приймати. — Чи кашою з молочком, чи бубликом та медком, чи солодким яблучком, чи пухкеньким пиріжком.

Зібралися, посідали, ждуть мудрої мови. Найпершая премудрая сова бере слово:

— Щоб було все подостатку, горобчика зварим, а до нього й горобличку ще візьмем до пари. З реберець — холодець, з голови — печеня, з ніжок зварім добрий борщик, та буде й вечера.

Розсердився тут горобчик таке почувши, згорда глянув на совочку, пірячко надувши: — Зловим сову на stodoli, — вигукнув хоробрий, — зварим її у росолі, ото й буде добре!

Засміялася громада з тої мови горобця, сіренького молодця. А сорока-білобока дала добру раду і до неї привернула всю птичу громаду:

— Нехай будуть всі чистії, живі та здорові, а зробімо громадою ліпше по сій мові: Рано, рано ковалика ми будем прохати, щоб скував нам коцюбоньку з печі вигортати. Рано, рано теслярика будемо прохати, щоб витесав лопатоньку пиріжки сажати; щоб витесав лопатоньку широку як лаву, — спечем тоді, громадонько, пиріжки на славу.

Всі зраділи, заплескали крильцями по боках. Після того, запишавшись, додала сорока:

— Із-під гаю пшениченьки нам треба здобути та принести водиченьки із Дніпра-Славути; взяти яйця з-під Камянця, шафрану з під Луцька, сала, масла з під Кременця — буде страва людська.

Знов зраділа вся громада, до смаку прийшла всім рада. Лиш ворона, добра жона, голову підняла та сороку-кухварку кракнула — спитала:

— А чим же ми піріжочки будемо солити? А чим же ми, куховарко, будемо перчити?

До середини в громаду тут сорока вийшла та промовила вороні так згорда та пишно:

— А чи мало в полі маєм того кукулоньку? А чи мало у буряні росте полиноньку? Кукуль будемо збирати, піріжки солити; гіркий полин будем рвати, піріжки перчити.

Так на тому й порішили, взялися до діла усією громадою, справа закипіла. Куріпочка воду носить, півень наливає, перепілка діжу місить, горобличка тісто ліпить, ворона сажає.

Горобейко ходить: туп-туп-туп, будем їсти тут-тут-тут.

А сорока-білобока ходить та статкує, подивиться, дає раду, усім порядкує:

— Замітайте хату, столи застеляйте, ложки, миски, тарілочки у ряд розставляйте.

Вже й спеклися піріжочки, до столу їхносять і вже сісти на покуті за стіл гостя просять. А за гостем припрошують і усю громаду. Всі злетілися, розсілись за столами радо.

От брязнула ложечками пірната челядь, за мисками, тарілками почала вечерять. Їли, їли та й спинились, попоївши трохи, — не годиться ж усе й зісти зовсім без припрохи.

А сорока між столами пишно похожає, та гостей усіх прінатих їсти припрошає:

— Мир — миром, пироги з сиром, спечені на маслі, їжте гості красні!

Їли гості, наїдались; наївшись встали, поклонились, попрощались тай порозлітались.

А на столах — ні кришечки, лиш тарілки та мисочки.

О. Білоусенко.

Іде весна.

Щораз скорше світло сонця

Темінь ночі гонить,

Щораз дуще до віконця

Ясний промінь дзвонить.

І хоч віють вихри зимні

Й морози лютують,

А вже подихи таємні

В повітрі мандрують.

І вже пташкою кружляє

Вісточка чудова,

Що сніг щезне, лід розтане

І прийде обнова.

М. Підгірянка.

Про київського князя Олега.

Як він княжив, воював і як умер.

В лютневому числі „Світика“ ви читали, любі читачі і читачки, про те, як почалася українська держава і які були перші володарі-князі на Україні. Про тих перших князів, Аскольда і Дира, мало що певного знаємо, бо давно-давно це діялося і більше як тисячу літ минуло від цієї пори.

Трохи більше певного знаємо про князя Олега, який по смерті Аскольда і Дира став у Києві княжувати. Літописець, то є той чоловік, що списував пізніше історію, назвав князя Олега віщим князем, то є таким незвичайним, що у всьому мав щастя і чого захотів так і сталося. Видно з тої назви, що Олег був дуже могучий князь і хоробрий та відважний полководець. Він робив дуже багато воєнних походів у всякі близькі й далекі краї; побивав зі своїм військом усіх чужих царів і князів і завжди з багатою добычею вертався на Україну, в Київ на відпочинок.

Його боялися і шанували за відвагу свої й чужі і вже навіть найстарший тоді цісар Греції переговорював з ним, як рівний з рівним. Вислідом таких переговорів був торговельний договір, який заключив Олег з Греками в році 911, то є тисяч і сімнайцять літ тому назад. Цей договір записаний в грецькій і в українській історії і тому знаємо, що це є певна подія. Під договором підписався тоді князь Олег так: „Олег, великий князь український.“

В цім договорі грецький цісар дозволив, щоби київські купці привозили до тодішньої грецької столиці Царгороду свої товари, продавали їх там і купували грецькі вироби тай везли їх на Україну. До Греції возили наші купці: шкіри, мід, віск, — а з Греції привозили: вина, всякі полудневі овочі, срібні й золоті предмети.

Літописець пише, що Олег виборов собі цей договір з Греками своєю побідою під Царгородом. Він вирушив на двох тисячах човнів — а в кождім човні було по

100 вояків — через Чорне море і поплив аж під Царгород. Коли обступив це місто навколо, налякався грецький цісар, що не переможе Олега. Отже вийшов за місто і попросив Олега пощади і мира. Олег пристав на мир, але взяв з міста великі гроші — окруп. На знак того, що побив Греків, прибив на брамі Царгорода свій щит.

В кілька літ по тім поході на Царгород Олег вирушив війною на східні сусідні держави, аж над Каспійське море і в теперішню Персію. Він взагалі аж до смерти воював з ворогами України і цілий світ знав уже тоді про хоробре українське військо.

Як і коли саме князь Олег умер, того певно нігде не записано. Знаємо тільки, що його поховано десь у Києві, в кілька літ по тім договорі з Грецією. А пізніше князь Володимир казав його кости викопати з могили й охрестити та поховати під мурами найкращої київської церкви, званої „Десятинною,“ про яку пізніше довідається зі „Світика.“

Про смерть князя Олега записав літописець осьтаку дуже гарну історію:

Вибирався раз Олег у похід; а що вже був постарівся то призадумався над тим, чи верне він ще у свій рідний Київ з того походу. А були тоді на Україні такі ворожбити-віщуни, що нібито те, що буде, вміли відгадати. То Олег прикликав одного такого старого ворожбита тай каже: — Поворожиш мені, небоже, коли я вмру і якою смертю!

А цей ворожбит сказав:

— Великий ти, князю, вояка! Завжди ти під стрілами ворожими. Та не від стріли ти загинеш, бо вони до тебе не беруться. Ти від свого любого коня загинеш!

Засміявся князь тай каже:

— Від коня загину? Деж це може бути! Та послухаю тебе, старче, й відпущу свого коня любимого, що вірним товаришем мені був у всіх воєнних пригодах!

І сказав князь Олег розсідати свого коня і пустити на волю та добре годувати. А сам сів на другого тай поїхав на війну.

Чи по році там, чи по двох, вернувся князь з походу.
Віжджає у свій двір у Києві тай питає:

— А де мій кінь любий, білогривий?

— Ого, князю! — відповідають слуги. — Уже твій кінь давно загинув, а тільки його кости біліють у степу на могилі!

Жаль стало Олегови любого коня. Він казав запровадити себе на ту могилу. А коли станув над білим черепом свого любимця, сльозами зайшли його очі і він з жалем промовив:

— Не сповнився твій прорік, старче! Бачиш, що мій кінь загинув, а я ще живу — то якже я від нього згинуту можу?

Та заледво договорив князь ці слова, як нагло щось їдке і гаряче впекло його у ногу; в очах йому потемніло і він упав неживий на землю.

Кинулися його ратувати, аж бачуть, а то гадюка вкусила князеву ногу. Вона то звила собі гніздо в черепі мертвого коня і коли князь станув необережно ногою на череп, вона виповзла й смертельно його вкусила.

Так отже сповнилося пророцтво старця, бо Олег умер від свого коня, хоча й неживого!

Цей гарний переказ про смерть князя Олега оспівали вже деякі наші поети. Одну таку поему про смерть Олега містимо в „Світику“ і поручаємо пильнішим читачам вивчити її на память.

Де знайду я?

Де знайду в чужому краю
Цвіт такий, як в наших гаю?
Ті берези, мов дівиці,
Ясні зорі, срібнолиці?
Ті хатки біленькі, ясні?
Ті пісні, сумні та красні?

Де знайду я на чужині
Ріки ті, що на Вкраїні,
Бистрі, чисті і прозорі,
А глибокі, ніби в морі?
Де знайду я верховини
І зелені полонини?

Де знайду траву шовкову?
Де знайду ту красну мову,
Що дзвіночком срібним грає?
Де дівчатко так співає?
Де мов янголятка діти?
Не знайду нігде на світі!

За Т. Ленартовичом — Ю. Г.

Великодня казка про скарб.

В одному селі жила бабуся з внучкою. Вони були дуже вбогі, так що і їсти не мали що.

Надійшло свято Великодня, Воскресення Христового. Усі люди радуються, веселяться. Всі накупили собі їсти й пити, тільки бабусі з внучкою нічим порадуватися.

Поплакали вони і стали молитися, щоби святий Юрій поміг їм у їхньому горю. Тоді пригадала собі бабуся, що люди давно, ще, як Татари на села хрещені нападали, гроші в землю закопували.

От і каже вона до дівчинки:

— Візьми, внучко, лопату та йди під ліс, та помолися Богови під першим дубом і копай ямку в землі, може Бог і святий Юрій пішле нам щонебудь.

Послухала внучка, узяла рискаль тай пішла під ліс. Викопала під дубом маленьку ямку тай думає собі:

— Буде з мене! Ямку викопала, нічого не знайшла, піду до дому!

Хотіла витягнути рискаль з ямки, аж чує рискаль об щось зазвенів! Вона нагнулася і бачить: скринка залізна! Підіймає — важка і щось там дзвонить у середині!

Побігла вона до бабуні і з далека кричить:

— Бабо, ми скарб знайшли!

Розбили скринку, а там повно золота і срібла. От і вони мали веселі свята, бо за знайдені гроші накупили собі всего доволі.

А. Пушкін.

Пташина.

Над моїм вікном пташина
Ве гніздочко для діток,
Носить в лабці стебелину,
В дзьобку пару соломок.

Хатку цілий день будує:
Сонце зійде і зайде,
А пташина все працює —
Але і щебече все!

Як настане ніч холодна,
Встане мряка на ріці,
Працювати вже не годна —
Спить пташина у гнізді...

Та до зорі встане знову
І почне співать пісень —
І весела і здорова
Трудиться й співа весь день.

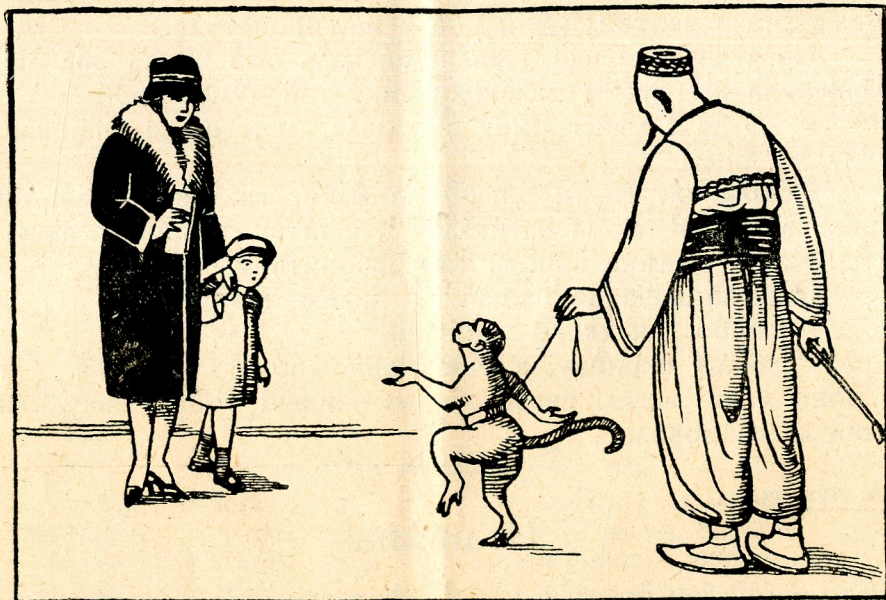
Переклав: Ю. Ш.

Малпа.

Левцьо ходив часто на снідання до своїх дідів у Фльоренції.

Одного дня побачив він на улиці величезний віз, увесь жовтий, з маленьким песиком, прив'язаним із заду. Левцьо й мама хотіли знати, що се за віз, але неможливо було догадатися. Коли вони йшли швидким кроком, щоб

його дігнати, побачили жінку, яка просила милостині. Була вона одягнена дуже цікаво і мала на собі коротку каштановату спідницю й синій жакет; на плечах тримала на шнурі клунок, а в ньому спав хлопчик.

Мама дала їй одного сольда*) і спитала її, де вона живе. Жінка відповіла, що приходить з Чорногори, з країни

*) п'ять сантимів.

королевої і не має вже більше хати, бо пожежа знищила її. Левцьо хотів дізнатися, через що пожежа знищила дім тої жінки. Мама відповіла, що мабуть хтось необережно кинув сірничку і таким чином спричинив пожежу.

Та жінка мала чоловіка і трое дітей. На возі, що служив усім за хату, була одна дитина, друга вела осла, найменша була в клунку, а чоловік трохи даліше тримав малпу, прив'язану на ланцюху. Мама просила жінку закликати свого чоловіка, щоби Левцьо міг побачити малпу. Вона закликала його.

Чоловік прийшов негайно і приніс малпу, дуже гарну, оріхової краски, з довгим хвостом, убрану в зелену спідничку і в червоний кафтаник. Мама дала їй гріш. Малпа взяла його до рота, думаючи, що се хліб. Та завваживши, що його не можна їсти, кинула на землю, трохи люта. Але чоловік підняв його зараз і кинув до кишені.

Чому не хотіла малпа твого сольда? — спитав здивований Левцьо.

Бо вона не знає, що за гроші можна все купити. Тільки люди користуються грішми.

Відтак власник малпи почав співати, а малпа скакати. Вона скакала, підскакувала у воздусі, перебирала ногами і те все дуже бавило Левця. Левцьо бачив колись у сні малпи і злякався їх. Та тепер, побачивши сю малпу, набрав охоти йти в джунглі, щоби зловити собі одну й принести до дому. Але потім подумав собі, що малпи роблять дуже великі скоки з одного дерева на друге та що він не міг би ніколи так скакати, як вони. А далі — джунглі дуже далеко і хоч у них є малпи, але є там теж і тигри.

І тому вирішив не йти в джунглі.

Вовча подяка.

(Байка)

Раз Вовк-Неситий добичі добився
І так захланно жер,
Що аж нарешті кісткою вдавився,
І певне бувби вмер.

Але на щастя і не чувся,
Як бузьок навинувся,
(Звірячий лікар — це слід знати)
І вовк почав осьтак стогнати:

„Ой, пане доктор, Бог вас посилає,
Ратуйте бідного вовчиська,
Бо смерть його вже дуже близька,
А мук його ніхто, крім вас, не знає!
Я вірю в вашу мудру медицину, —
Тягніть із горла кістку, бо загину!“

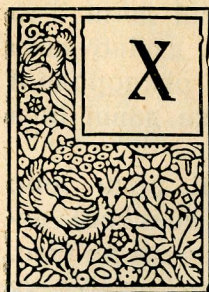
Наш добрий бузьок приступає,
Свій дзьоб у вовче горло пхає,
Кістку виймає,
Вовка від смерти спасає...

„Ну, пане вовче, вже готово!
То жийте вже собі здорово
На користь вовчого народу —
Мені лиш дайте надгороду...“

„Ха-ха-ха-ха!“ сміється Вовк-Неситий:
„Ти ще бажаєш надгороди?
Яж міг тобі твій дзьобок відкусити,
Бо в роті мав цілого,
Та не вчинив я того...
Будь вдячний, що уйшов пригоди!“

За Ляфонтеном.

Ляма.

ТО не читав про Робінзона Крузо і його освоєну ляму, що ходила за ним крок за кроком?! Одного дня застрілив він самочку; телятко пішло тоді за ним в його печеру і більше вже його не покидало. Зі шкіри лями зладив собі Робінзон свій звісний одяг, свою високу шапку і свій парасоль. Правдивий Робінзон — то був шкотський матрос — пірат, Александер Селькірк. В дорозі посварився він зі своїм капітаном в 1704 р., а той залишив його на острові Хуан Фернандез, на Спокійному океані, при берегах Чіле. Англійський письменник, Данель Дефо, створив із дивачних пригод Селькірка повість. Оба вони — Селькірк і Дефо — думали, що лями се дикі кози. Еспанські завойовники Перу уважали їх за овець, а Педро де Чіеза, що ступив з дружиною Пізарра в країну Інкасів, пише про се ось що: „Нема ні одної країни в світі, де булиби такі дивні вівці, як у Перу, Чіле, та деяких інших краях над рікою Ля Плята. Се найбільше досконалі й пожиточні звірята, які Бог сотворив в особливій турботі про тамошніх мешканців. Без сих звірят не моглиби вони тут жити.“

Направду — то лями — се рід верблюдів. Вони мають мозолисті стопи, себто їх стопа має під сподом еластичну шкіряну подушечку, в яку вложені пальці. Правда, верблюди сі невеличкі, а се стоїть в звязи з їх життям у горах. Як правдиві гірські звірята, мають вони ще й відносно більші і довші ратиці від верблюдів пустині, та можуть оба пальці широко розкрючувати, а се має велике значінне підчас спинання по скалах. Тіло коротке, в пахвинах наче сильно оперізане, так, що задні ноги широко виходять з толуба. Шия довга, вигнута; голова вузка, наче стиснена з боків; на голові очі з довгими рісницями та вузкі, довгі і дуже рухливі вуха. Рот тупий, горішня губа глибоко розтята і вічно в русі. Хвіст короткий, пушистий, все піднесений до гори. Шию держить гордо просто в гору, а свої струнки

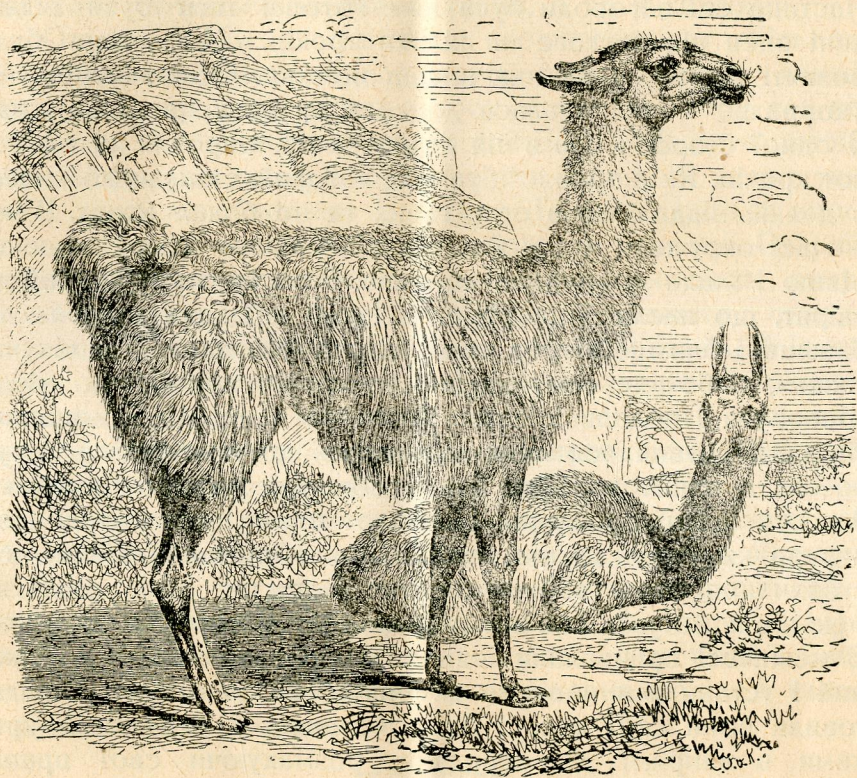

ноги ставляє дуже обережно. Тож ізза сього має ляма при спокійнім ході в собі щось гарного і чепурного. Отсе вражінне збільшується, коли оглядаємо освоєні лями, а то через те, що їх часто прикрашують стяжками, дзвіночками та хоруговками. Волос лями довгий, густий, різнородної краски. Він дає прекрасну вовну, з якої вже давні Інки ткали одяги, хустки, тощо.

Розріжнюємо чотири, близько споріднені, роди лям: дико живуча гванакко або гванакко (*Auchenia huanaco*), велика як олень, забарвлена на рудаво, а на животі на біло. Освоєна властива ляма (*Auchenia lama*), така велика як осел; її плекають в усіх красках між білою, рудою і чорною. Трета, рівнож свійська, альпака (*Auchenia pacos*), що своєю будовою і величиною найбільше подібна до вівці. Вона має дуже довге, м'яке руно, звичайно біле або чорне. Із нього виробляють тканину альпака. В кінці четверта, дика ляма, вікуня (*Auchenia vicugna*), що своєю поставою нагадує нам дещо серну або козу. Її волос короткий, тонкий, забарвлений на рудаво, а груди і живіт на біло. З неї виробляють дуже цінну вовну — вігоня.

Усі лями є дуже полохливі й утікають при найменшій занепокоєнню. Освоєні лями також не поконують вповні сеї лякливості і тому муситься обходити з ними дуже лагідно. Коли не звертається на се уваги, тоді стають вони понурі, злісливі, вперті, б'ють; кусають і плюють. Отсе „плювання“ се є особливість лям, що в неволі та звіринцях нераз викликає смішні сцени. Подразнене звіря покладає вуха, скривлює лице, підходить і несподівано випльовує своєму гнобителеви просто в лице слину, що дуже неприємно воняє. Деколи звіря кидається на землю, а тоді не можна змусити його встати ні пестощами ні буком. В певнім противенстві до сеї боязкої вдачі лями є її незвичайна цікавість. Дарвін оглядав нераз гванакко в Патагонії і Огняній Землі, підчас своєї славнозвісної, світової подорожі і писав про них ось що: „Коли стрінеться случайно одну ляму гванакко, а й цілу череду їх, тоді вони звичайно стають на місці і уважно оглядають ловця. Нераз бачив я, як ловці підходили до гванакко, а вони іржали і мекали і пресмішно скакали та ставали дуба, на-

чеби визивали ловця. Як ловець положиться на землю і зробити якийсь дивний рух, приміром перебирає ногами, тоді вони підходять чимраз ближше, щоби побачити, що таке діється. Наші ловці повторяли багато разів отсю комедію і все успішно. При тім могли все кілька разів вистрілити, бо лями уважали мабуть стріли за приналежні до видовища.

Ляма.

Індіани вбивають г'ванак і вікуні звичайно в нагінках, при помочи своїх „боля“. Є се ремені або шнури з мязних тужнів, довгі на метер і повязані по два і по три. На другім кінці привязаний до кожного ремня круглий камінь, або оловяна куля. Підчас мету держиться боля за оден камінь, а два другі розмахується довкола голови так довго, аж осягнуть належний розмах. Властиві лови змальовує англійський спортовець ось як: „Вже пе-

ред сходом сонця вирушила з табору частина Індіян з палями, мотуззям і вязанками шмат. Отському відділові товаришили жінки і діти. Їх ціллю було: дістатися на велику високорівню, недалеко нашого обозу. Через годину вибралися в дорогу прочі Індіяни, переважно на конях, а з ними йшли наганячі з псами. Небавом дійшли ми до рівнини. Перший відділ робив тут загороду з палів, шнурів та шмат. Частина сеї загороди була вже готова: палі були віддалені оден від другого на кілька кроків. Між ними були розп'яті шнури, а на них висіли шматки. Отся загорода — „корраль“ — розтягалася довкола на яких три кільометри. З одної сторони був в ній вільний вхід, широкий на кількасот кроків. Як „корраль“ був вже готовий, станули робітники в деякій віддалі поза огорожею, та по боках входу. В межичасі окружили ловці і наганячі великим луком високорівню і йшли поволи на корраль. Вони гнали перед собою звірят, що паслися на рівнині. Іздіці наїздили чимраз то ближше і ближше. Перед ними утікало багато черідок вікунь. Якжеж побачили вони людей і коло корралю, то з місця завернули і подалися взад. Через се повстало замішання. Нарешті стовпилося яких пятьдесят до шістьдесят штук разом в однім клубку. Тепер збилися вони з пантелику. Аж ось звіря-провідник знайшло дорогу до втечі і ціла череда кинулася за ним чвалом в корраль. Індіяни, що стояли при вході, забили сейчас в землю палі, розтягли між ними мотуззя і за хвилину ціла загорода була замкнена. В межичасі причвалали їздіці під корраль, зіскачили з коний і усталися навколо в певних відступах. Тепер приготували вони свої лясо і боля і рушили з голосними криками в напрямі до середини, розмахуючи свої пращі. Перелякані вікуні скакали сюди й туди, та скрізь стрічали напроти себе Індіянина. Розбивалися вони на малі гуртки і розбігалися на всі сторони, то знова лучилися разом і котилися по рівнині, описуючи гарні луки. Се було незвичайне видовище. Тут стояв Індіянин і розмахував довкола голови оловяними кулями. Там знова инший підбігав до поціленої, падаючої вікуні. Третий нахилився над звірятем, що лежало на землі і добував свій закровавлений ніж, опісля відчіпляв ремені з ніг своєї жертви, знова розма-

хував боля і знова підбігав до нової жертви. В корраль попало також декілька гванак. Мотуззя, обвішані шматками, не були для них ніякою перешкодою: вони перервали отсе мотуззя і утекли. Небавком завважали сей отвір і вікуні; кинулися туди з шумом і утекли. Лови були скінчені. Добича складалася з п'ятнадцяти штук. Знесли їх на купу, стягнули шкіру, а мясо розділили на різні родини. Такі лови тягнуться звичайно днями, а то й тижнями."

Освоєних лям уживають як вючних звірят. Кількох погоничів жене ціле стадо. Несуть вони ненадто важкі вюки, з великою певністю, через недоступні гори, ген на побереже. Коли ладунок надто тяжкий, тоді лямя лягає, (цілком так само як верблюд), кричить і не хоче встати так довго, поки не облегчать її тягару. Також кидається вона на землю тоді, коли втомиться, або коли голодна. Старий Ульоа оповідає, як то Індіани з Перу посвячували лям, в часі торжества, на будучого товариша чоловіка, передтим, заки почали підучувати її до ношення вюків. Звірята ведуть до загороди коло хати. Тут прикрашують їх різнобарвними стяжками, китицями піря і приносять пражену кукурузу і „чіха“ — се є рід кукурузяного пива. Приятелі і знакомі господаря приходять зі своїми жінками і дітьми і заводять веселі, святочні танки, при звуках свиставки і барабана. Отся забава тягнеться кілька діб. Час від часу підходять гості до звірят, що стоять у куті загороди, обіймають їх, обсипують пестошами, дають їм пити чіха із фляшок, балакають до них, та говорять їм пестливі слова. По тім доперва починається наука ношення вюків. А учать їх дуже лагідно і старанно.

Що кому цінне.

Наш півень в поросі, в піску
Знайшов раз перлу дорогу
Йде з нею до золотаря
Тай каже: «Глянь, що тутки я

Приніс тобі, мій дорогий!
Як предмет це тобі цінний
То дай хоч жита зеренце,
Бо це для мене за тверде!»

(За Ляфонтемом)

Смерть Олега Віщого.

I. ВОРОЖБА СТАРЦЯ.

Раз Олег, князь віщий,
В похід виступав,
Хоробре лицарство
В ряди шикував.
А як до походу
Все було готово,
Князь Олег лицарству
Сказав таке слово:

— Ой, лицарі вірні,
Моя дружино!
Ви вся моя гордість,
Все моє добро!
Нераз уже ваші
Хоробрії лави
Водив я на бої,
До чести, до слави...

— Уже не один нам
Піддався народ,
Тремтів перед нами
Старий Царгород.
Пройшли ми всі ріки,
Пройшли ми всі гори,
Степи золотії
І синее море.

— Ви вся моя вітха —
Ви й моя журба:
Бо вічного в світі
Нічого нема.
Бож моє серденько
У журонці беться:
Хто в бій поведе вас,
Як вмерти прийдеться?

— Як би бодай знати,
Яка буде смерть,
То ще нагулявсяб
Із вами у щерьт!

Якби бодай знати,
Коли вона буде,
Чи трафить стрілою
У серце чи в груди...

Так мовив князь Олег,
А далі змовчав...
Під ним білий коник
Знечевя заграв;
Він білую гриву
На вітер пускає,
Не встоїть на місци,
Поводи кусає.

І виступив з сотні
Дружинник один:
— Мій князю! Я сам є
Кудесника*) син!
Що було, що буде,
Мій батько все знає,
Він певне всю долю
Твою відгадає!

Закликав князь Олег
Зі свого коня:
— Поклич же до мене
Твого старця!
І скочив дружинник
До рідної хати,
Щоб віщого діда
На раду прохати.

Прийшов він, сив-голуб,
Тай перед князя,
І глянув князь Олег
На того старця
Тай каже: — Гей, старче!
А зволь же сказати,
Від чого й чи скоро
Прийдеться вмирати!?

*) Кудесник — ворожбит, знахор, чародій.

— Не скоро, мій князю,
Не скоро ти вмиреш,
Багацько ще боїв
У полі зведеш;
З тобою все військо,
Лицарство завзяте,
Ніхто вас не зможе
В боях подолати...

Бо знай це, мій князю:
Не в битви огні,
Не в лютому бою
Загинеш ти, ні!
А смерть тобі прийде,
Важка, нещаслива,
Від твого любимця,
Коня-білогрива!

Замислився Олег
І так відповів;
— Щоб кінь свого воя*)
До смерти привів?
Не може це бути!
Та хочеш так, діду, —
На ньому я більше
В похід не поїду.

— Уже, як на твоє
Пророцтво пішло,
Я скочу із нього
І здійму сідло;

Хай сам собі ходить
По чистому полі,
Щоб нам не зазнати
Обом злої долі.

— Мій коню, мій друже,
Бувай ми здоров!
В кроваві походи
Зі мною ти йшов, —
Тепер же обом нам
Прийшлося розлучати,
Я піду в похід ще,
Ти вернеш в палати.

*) Вой — воїн, лицар.

Хоч жаль мені, коню,
Лишати тебе,
Та старець-кудесник
Зворушив мене...
Бувай же здоровий!
Як верну щасливо,
То ще погуляєм
Оба, білогривий!

Так мовив князь Олег,
Коня розсідлав
І проч його взяти
Від себе казав.
Сам сів на другого,
Ще кращого з роду,
Й казав засурмити
Приказ до походу...

II. СМЕРТЬ КНЯЗЯ.

Був князь у поході,
Чи рік там, чи два, —
Втомилася в боях
Лицарська рука;
Під осінь слотливу
Вернув у палати,
У чести і в славі,
В багатві — спочати.

І тільки у двір свій,
У Київ ступив,
В воротах питає:
— Де мій білогрив?

А слуги навколо
В страху умлівають:
— Уже його кости
Дощі ізмивають...

— Загинув? — закликав
Князь Олег з жалем.
— Жалоба хай вкриє
Увесь мій терем!
За вірність, за службу
Сумненька кончина...*)
Що кінь мій загинув,
Тут моя провина!

*) Кончина — смерть, скін.

— Я вірив старцеві,
Химерним словам,
Що від білогрива
Загину я й сам...
Тепер мій кінь згинув,
Я ж ходжу здорово,
Ой, ложне, мій старче,
Було твоє слово!

— Ведить мене, браття,
До мого коня,
Хай хоч його костям
Поклонюся я!
Хай прощення прошу
У нього за тебе,
Що розум мій кволий,
А серце твердее!

В степу на могилі
Де вихор шалів,
Коня-білогрива
Там череп білів.
Обмитий дощами,
Сушений вітрами,
Блестів він в той вечір
Своїми кістками.

І вийшов князь Олег
У степ, на гору,
І голову хилить
На груди стару;
На кість білогрива
Глядить в п'їтми ночі,

Сльозами заходять
Лицарські очі.

Діткнувся ногою
І мовить: — Вітай!
Витай, вірний коню,
Витай і пращай!
Прости — та чи зможеш
Мені це простити...
Ах!.. — Далі князь Олег
Не міг говорити!

Щось нагло у ногу
Його запекло,
Горяче, трійливе,

По крові пішло.
Князь Олег за серце
Рукою схопився —
На білій кості
Блідий повалився...

На поміч прибігла
Дружинонька вся:
— Ой, що то звалило
Старого князя?

Глядять — і в очах їх
І страх і розпука —
В князеву ногу
Впялилась гадюка!

Вона в кінських костях
Сиділа давно
Ще з літа увила
Тут своє гніздо,
Тепер же знечевя

Отрую пустила
Тай Олега, княже,
Смертельно вжалила.

Князь Олег на віки
Вже очі замкнув...
Такого ридання
Ще Київ не чув!
Князя вже ховають
У яму глибоку
І сиплять на гробі
Могилу високу.

І голови в смутку
Схилили усі

Й прийшли на могилу
Родимі князі...
Князь Ігор і Ольга
Ридають по згубі:
— Пращай нам на віки,
Опікуне любий!

Заплакала ревно
І вся дружина —
Й пішла по Вкраїні
Новина сумна:
Сповнилася мова
Старця, жаліслива, —
Князь згинув від свого
Коня-білогрива.

Соняшна система.

(В лютовому числі «Світика» подали ми розмову про звізди, яку мали Івась і Маруся зі своїм батьком одного зимового вечера на проході. З тої розмови ми пізнали: що це таке — звізди; які є роди звізд — перемінні або планети і неперемінні, та про те, чим є наша Земля і як вона кружить довкола сонця і довкола себе. В кілька днів по тій розмові Івась і Маруся одного ранку завели цікаву забаву, при якій застав їх батько. З розмови, яку вони мали всі троє з тої нагоди, дувідуємося чимало цікавого, про так звану «соняшну систему», то є про це: які ще планети, крім Землі, кружать довкола Сонця і як кожда з них виглядає...)

Сонце і його планети.

Батько: Що ви робите, діти?

Івась: Бавимося в Сонце і Землю!

Батько: Дуже гарно! Отже ти є Сонце, Івасю!

Івась: Так, татку! І для того мушу тут серед хати тихо сидіти; а Маруся крутиться довкола мене, бо вона Земля...

Батько: А леж це можна легко змінити, щоби ти не сидів даром. Візьміть цей округлий столик і поставте серед кімнати, він буде представляти Сонце.

Маруся: Знаменито, Івасю! Тоді ти будеш Земля, а я буду другою планетою — Юпітером!

Івась: Ага, татку! Ми знаємо ще імя третьої планети, яка крутиться довкола сонця!

Батько: Так? Як же вона зветься?

Івась і Маруся: Місяць!

Батько: Місяць?

Івась: Так! Цеж є також планета і мусить мати свою неперемінну звізду, то є Сонце.

Батько: Це все правда і мене тишить, що ви все так гарно памятаєте з того проходу... Але все таки Місяць не є одною з тих 8 планет, про які я вам згадував. Місяць належить до Землі.

Маруся: Як же тоді він може бути ясний? Прецінь Земля є темна!

Батько: Так! Але місяць крутиться разом з Землею довкола Сонця і тим робом воно і його освічує.

Івась: Ах, я вже розумію! То Місяць також, подібно як Земля, крутиться довкола себе і довкола Землі і з Землею довкола Сонця!

Маруся: Отже він має більше роботи, як Земля!

Івась: Так, бо Земля має лише подвійний, а він потрійний рух. А як довго триває його спільна подорож з Землею довкруги Сонця?

Батько: Цілий рік і кілька годин.

Маруся: А чи Місяць потребує також цілого року, щоби обійти довкруги Землю?

Батько: Ні, до цього треба йому заледво 30 днів. Отже скільки разів обернеться він за рік довкола землі?

Івась: Дванадцять разів! Отже це є тих 12 місяців, на які ділимо рік. Як Місяць обійде раз довкола Землі, тоді маємо один місяць в році.

Батько: Так! А тепер ти, Івасю, будеш — Земля, а Маруся — Місяць. Пробуйте обернутися довкола стола, який є Сонцем, щоби я бачив, чи ви все зрозуміли.

Івась: Добре! Отже я обертаюся кругом себе і кругом стола.

Маруся: А я кругом себе і кругом Івася і кругом стола, але так, щоби мої три обороти довкола Івася припадали на кождую четвертину його дороги довкола стола, бо кожних три місяці то є чверть року...

Батьку: Так, діти. Бачу, що все добре розумієте. Це мені дуже подобається.

Івась: А деж решта планет, які, ще крім Землі, кружать довкруги Сонця?

Батько: З тих планет дві є на просторі між Сонцем а Землею, отже є ближче до Сонця, як Земля. Це Меркурій і Венера. Інших п'ять планет є поза Землею в такому порядку: Марс, Юпітер, Сатурн, Уран і Нептун.

Маруся: То Земля кружить довкола сонця між Венерою і Марсом! А чи всі планети доконують обороту довкола себе і довкола Сонця в однаковому часі?

Батько: Ні, доню. Той час обороту у планет є ріжний, бо й дороги планет не є однакові. Планети ближчі Сонцю мають дорогу коротшу, а дальші довшу.

Івась: А чи всі ті планети мають також такі місяці, як Земля?

Батько: Не всі мають місяці. Але деякі мають і то навіть по кілька. Приміром Юпітер має п'ять. Їх можна бачити крізь далековид. А Сатурн має прекрасні перстені довкола себе!

Маруся: Ох, коби було кілька наших товаришів, ми забавилисяб у соняшну систему!

Івась: Це зробимо у найближчу неділю, як прийдуть до нас гості.

Батько: Так! І я візьму участь у тій забаві, а при тій нагоді скажу вам ще дещо цікавого про світ Божий.

(На цьому розмова закінчилася, бо батько спішився до праці, а діти до школи).

Крілик та зайчик.

(Байка)

Під синім лісом, на краю села, стояла собі манісенька хатиночка. У ній жили-проживали дідусь з бабусею. Не було в них ні діток, ні унучків, а тільки один однісенький, білий-білесенький, маленький Кріличок-Вуханчик. Отож і любили вони його та доглядали, як дитину.

Змайстрував дідусь Вуханчикови хлівочок, такий гарнесенький та чепурнесенький, як у казці на малюнку. А бабуся його вибілила, а попід стріхою червінкою намалювала півничків та соняшники.

В літку дідусь ходив на поле, косив там Кріликови свіжої травиці. А бабуся що дня ставила мисочку теплого молочка з м'яким хлібом. Мав він і яблочка й сливки, і капусту, й огірочки, а в зимі: пшеницю й овес, сушений запашний чебчик та м'яту. Тільки й не давали маку, бо від маку Крілички гинуть.

Навіть ніколи Вуханчика й не замикали—й він де хотів, там і бігав та копав землю лапками. На вулицю не пускали, щоб часом якийсь лихий псище не вхопив його за вушка, бо пошматав би їх на лапшу. Але ж у дворіщі та в садочку грався Вуханчик од світанку до півми.

От так собі жив Кріличок-Вуханчик: ні про що не турбувався, нікого не боявся й не знав, що воно таке — голод та праця.

Одного дня, коли він дрімав у садочку, підбіг під садок лісовий Зайчик-Побігачик. От крізь дірочку в плоті вони познайомились зі собою. Зазнайомились тай поприятелювались. І було їм у двох дуже весело розмовляти та бавитися, аж поки не прийшла зима. Аж ось понападали цілі гори снігу, притис мороз, завилася хуртовина. І хоча дідусь наносив Вуханчикови повен хлівець магкої, вівсяної соломи, — не тішило те Кріличка. Бож за літо він розбештився й почав нарікати, що й вушка йому мерзнуть і в кожушок той поганий сніг налазить, й лапки прилипають, коли довго посидить на однім місці, аж відірвати їх від землі важко. А всеж таки, як бувало йому надто нудно, підбігав він до дірочки в плоті й чекав на Зайчика, щоб той його розважив. Та довго-довго Зайчик не приходив, а Кріликови все сумніше ставало.

Нарешті одного вечора прибіг таки Зайчик.

Ой, братіку! — почав нарікати Кріличок. — Так важко, так тяжко, хоч надмись тай пропади! (Бо крілички, коли захворіють чи мають померти — спочатку надимаються).

Та й мені не мед, — відказує Зайчик. — Головне: нема що їсти. Ледве-ледве нагребу зпід снігу старої трави та десь всмикну галузочку з деревинки, аби живий!

Крілик тільки лапкою махнув:

— Та що — їсти? Я маю їсти, аби тільки хотів. Так за тими нудами й їсти мені не хочеться. Холодно, лапки й вушка мерзнуть! Не знаю, щоб і робив?!

— А ти б грівся у снігу, то й закріпився б! — каже Зайчик.

— Таку й скажеш дурницю: як гребтимусь у снігу, то між пальчики сніг понабивається. Тоді сиди та вигризай холодне; ще й простудитись не важко.

— А мені, каже Зайчик, холод не страшний, хоч і сплю я під грудкою на ріллі. Бо, крім того, що за їжою поганяю, — цілісенький день то ще й пантрувати мушу, щоб якась лисиця чи мисливець слідків моїх на снігу не найшов. Ото ж стільки часу витрачаю на петлювання, що й на шукання їжі мало застається. А все таки я веселий і життю радий.

Замислився Кріличок. Потер собі лапками мордочку та й говорить:

— Не розумію я, братіку, як воно так? Ти й голодний, і лисиць та мисливців боїшся, — а тобі й не холодно, й не нудно. А я маю й теплий хлівець і їжі аж по саму пельку, та й боятись — нікого не боюсь, а жити мені не хочеться!

А Зайчик усміхнувся тай каже:

— Бачиш, братіку: ніколи тому добре на світі не ведеться, хто нічого не робить. Бувай здоров! — тай чкурнув собі до ліса.

Скупар і курочка.

(Байка)

Один скупар мав курочку собі,
Та курочка була вам не звичайна,
Бо яєчка зносила золоті,
Така вже була в ній щаслива тайна.

Та скупареви цього не досить, —
Він думає: »В тій курці безперечно
Великий скарб десь золотий лежить...
Убю її і все візьму безпечно!«

Убив він бідну птицю, розідер,
Глядить: там скарбу жадного немає!
Ні яєчка не буде вже тепер...
Усім захланним так завжди буває!

(За Ляфонтеном).

Про козака-запорожця Івана Струся, Теплого-Сніг-розтопенка — і про те, чому він так називався.

(Правда і казка на місяць березень.)

Розкажу вам, діточки, коротку казку і правду про козака-запорожця, на ім'я „Теплий-Снігрозтопенко“ — а саме про те, чому він так називався...

Та перед тим мушу вас трохи понудити.

Знаєте, діти, що зимою падають сніги. Бувають менше і більше сніжні зими. Часами сніги засипають не то всі дороги, але й цілі села і містечка з хатами, так що їх треба відкопувати.

І саме оця пригода, про яку розказуємо, трапилася в одну таку зиму на Україні. Але було це давно, дуже давно, може сто або й триста літ тому назад.

Випала оце на Україні дуже сніжиста зима. Степи, ліси, села позасипало. А найбільше в місяці березні снігу навалило. Просто цілі снігові гори, рушитися неможливо. Та й Січ Запорожську на Дніпрі засипало. Ні пішки пройти, ні конем проїхати. Шляхи заважило, ні суди Боже, вийти.

А тут як на злість кошовому Січі треба до гетьмана у Чигирин важну вістку переслати. Мус — тай уже!

— Хто з вас поїде, товариство запорожське? — питає зачурений кошовий.

Усі, як води в рот набрали. Ні пари з уст. Страшно кожному, дарма, що запорожці.

Аж тут хтось із заду кличе:

— Я поїду, батьку кошовий!

І виходить перед кошового малий, невидний запорожець, Іван Струсь. Усі здивувалися і засоромилися, що Струсь відважніший від усіх. А кошовий похвалив його за смілість тай каже:

— Сідлай же, Струсю, коня, поїдеш скоро світ у Чигирин!

Досвіта вирушив козак Струсь із Січі у степ. Чи довго він їхав, чи коротко, досить, що за тижнів два вернувся щасливо на Січ. У січовому приказі була для нього похвала, а з брацької каси десять дукатів йому виплатили за відвагу.

І коли першого вечера по його повороті усі зі здивованням тільки про його подорож говорили, запитався сам кошовий:

— Як же ти, Струсю, пробрався крізь такі сніги до Чигирини? Розкажи нам! Там, кажуть, усе засипане було снігами!

— Засипане, батьку кошовий, засипане! — відповідає Струсь. Такого березня ще ніхто не памятає. Та Мати Божа, Богородиця Січова, якось мені допомогла степом перебратися. Іду я, їду, а навколо тільки сніг і сніг. Ні деревини, ні хатини. Їхав я день і ніч, і знову день і ніч — і жадного знаку не бачив! Це певно засипало так усі села разом з людьми і зі всім, а я горою по них переїжджав і нічого не бачив. Аж приїжджаю одного вечера на те місце,

де, міркую, повинен бути Чигирин. Дивлюся сюди, туди — нічого не видно. Ну — думаю собі, я певно заблудив. Та тепер уже далі годі; мушу відпочити тай коневі дати спочинок. Але навіть коня нема до чого прив'язати. Іду далі, аж дивлюся, щось зі снігу стирчить. Придивляюся — а то хрест. Слава тобі Господи! — думаю собі. Ось тут відпочину, бо є коника до чого прив'язати. Хай Бог простить, але бачить мою муку. Прив'язав я коня, самий ляг на снігу, щоби відпочити — тай заснув. Спав я твердо, аж чую, хтось мене будить, копаючи ногою.

— Уставай, — каже — мацапуρο, де розіспався, під церквою?

Я протираю очі і — з дива не виходжу. Навколо ходять люди, а я лежу під церквою — у місті Чигирині! В одній хвилині я все зрозумів. Це певно я заснув над засипаним містом. Та заки я спав, потепліло від мого духу і духу могого коня, сніг стопився і я опинився в Чигирині під церквою. Ах! — нагадав я собі — то той хрест, що виставав зі сніду, є хрестом з церковної бані. А щож з моїм конем діється?

Схопився я, дивлюся, а мій бідний кінь висить на хресті прив'язаний. Узяв я ручницю, вимірив і стрілив. Куля прорвала уздечку, коник щасливо впав біля мене і заіржав весело. Я сів на нього — і просто до гетьмана.

Назад вернувся легко. Сніги стопилися, на Україні потепліло.

Усі слухали цікаво, що розказував козак Струсь. Ніхто не смів перечити. А кошовий сказав:

— Тепер же ти, Струсю, будеш у нас ще інакше називатися, щоби ми пам'ятали про твою пригоду. „Теплий-Сніг-розтопенко“ — буде твоє прізвище!

— Теплий Снігрозтопенко! — закричали всі запорожці і від тоді ця назва до Струся прилипла.

А ви, діточки, розважте, що тут може бути правдою, а що казкою.

К.

А. В. Кольцов.

Пісня орача.

Гей же, круторогі,
Рівно скибу крайте!
Об сирую землю
Плуга вибіляйте!
Гляньте, ізза ліса
Вийшло сонце ясне!
Найже наша сила
Скоро не погасне!
Весело на світі,
Мої круторогі,

Всі багаті нині:
Богачі і вбогі!
Покажіть, кохані,
Що орати вмієм,
Як заорем плугом,
То збіже посієм!
В ім'я Боже сієм
Те чистее зерно,
Бог за наші труди
Нам стократно верне!

Є на світі добрі люди.

У нашому селі жив селянин Тимко. Хоч родина в нього немаленька була, то жив він собі досить достатно, бо працював зі всіх сил.

Надійшла раз весна, як от тепер; настав час виорати рілю. Всі господарі в селі приладили свої плуги; приготувався і наш Тимко, щоби ранком поїхати в поле орати. Та сталося нещастя: хтось в ночі коня одинокого в нього вкрав!

Застогнав бідний Тимко з жалю і розпуки.

Що мені тепер бідному робити? Моє поле буде неоране!

Хотів він наймити когось зі своїх сусідів, щоби виорав йому рілю, та всі були зайняті роботою на своєму полі. Бачить Тимко, що без коня нічого не вдіє, пішов зі села шукати за вкраденим конем.

Тимчасом один із його сусідів, господар Панько, змилосердився над Тимком і хоча у самого роботи було по шию, він не казав нікому й слова, але виорав Тимкове поле тай ще засіяв його ярою пшеницею.

В два тижні потім вертав бідний Тимко, не знайшовши коня тай думав собі:

— Тепер хоч умирай!

Коли це глянь! — а його поле зеленіє ярою пашнею!

Спершу Тимко сам очам своїм не вірив і питав стічних людей:

— Чи то моє поле? Хтож його виорав й засіяв?

— Панько! — говорили сусіди. Тоді Тимко побіг просто до Панька тай зі сльозами в очах каже:

— Нехай тобі, сусідо, Бог надгородить за твою доброту. На віки я тобі не забуду твоєї помочі!

І справді Тимко не забув того добра.

Того літа зохорувув нагло Панько і його жінка. Як тільки Тимко про це довідався, зараз прибіг до Панька і доглядав його через увесь час хороби, як рідного брата. І хати і господарства його доглядав, а його жінка дітьми заопікувалася. І збіже зжали вони на Паньковому полі і помагали йому, аж доки він і жінка не виздоровіли.

— Так то одно добре діло зродило друге і неодного звеселило.

Когут і голубка.

Був гарний весняний день. На лугах і левадах зеленіла вже молоденька травичка. На деревах прозябали перші зелені листочки.

На подвір'ю сільського дому було шумно й весело. Дріб радів сонцем — весною. Кури порпалися в теплій землі, шукаючи зернять і червачків. А за ними повагом похажав когут, переступаючи з ноги на ногу. Індик розпустив свій вахляруватий хвіст

і сердито бурмотів, кидаючися на всі боки. Качки посідали собі рядочком здовж плота; вони щойно пообідали і тепер, жмурячи очі, з насолодою грілися до сонця. Гуси гегали, голуби воркували в голубнику, а на плоті цвірінькали веселі горобці.

Біля хати стояла велика купа хворосту. Когут підійшов, замахав крилами й скочив на її вершок.

— Кукуріку! — закричав він з усіх сил, заглядаючи в ластів'яче гніздо, що було під стріхою ще з минушого літа. — Кукуріку! Пусто, всюди ще пусто й порожно! — сказав він якось сумно.

— Що ти говориш, когутику? — запитала цікава голубка, що, сидючи на стрісі, почула нарікання когута.

— Пусто в гнізді, кажу, — відповів когут. — Минушого літа жили тут дві ластівки. Вони все будилися досвіта і так голосно щебетали, що будили нашу господиню Марту. Вона вставала, виходила з хати й відчиняла наш курник та пускала на подвір'я поснідати... Та осіню ластівочки відлетіли, сказавши мені:

— Будь здоров, півнику! Жди нас весною, як лиш сонячко пригріє!

— Та вже прийшли весняні дні, сонце гріє, а ластівок як нема, так нема. А старенька Марта встає через те дуже пізно і довго держить нас в курнику, бо нема її кому рано будити.. Деж мої ластівочки? Коли повернуться? О, як би я мав твої крила, голубко, я полетів би високо, високо й поглянув би, чи не летять уже ластівочки з вирею!

На ті слова півника голубка нічого не відповіла, тільки збила крилами й підлетіла ген високо, аж під хмари, зробилася маленька-маленька, ніби чорна точка на небі, а далі зовсім зникла.

Когут глядів за нею довго-довго, аж бачить, голубка знову показалася на обрії, значить, несе йому якусь новину. За хвилину голубка сіла на стрісі й весело закликала:

— Летять, летять уже твої ластівочки! Правда, я їх сама ще не бачила, але мені сказала синя хмарка, що йшла по небі з полудневим вітерцем: „Ластівочки летять уже з полудня! Вже скоро, скоро будуть тут...”

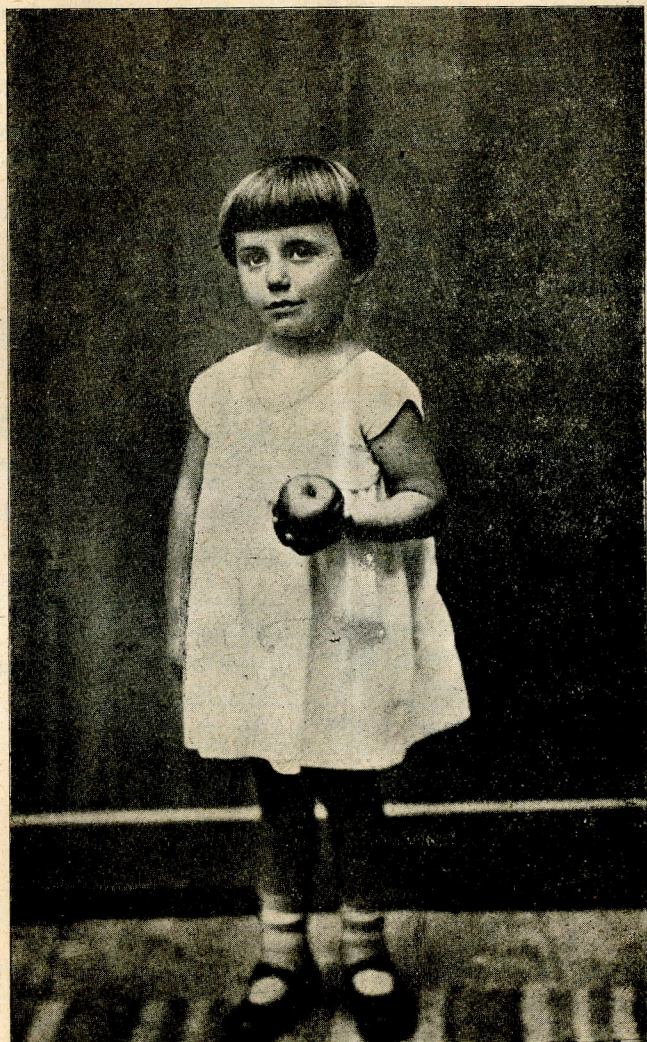
— Кукуріку! — весело закликав півник. — Дякую тобі, голубонько, за добру вісточку. Я колись і тобі чимось прислужуся.

Когут злетів з хворосту і поніс між курий веселу новину.

І справді ще того дня надлетіли ластівочки й сіли у своє торічне гніздочко. А слідуючого ранку збудили своїм щебетом стару газдиню. Вона схопилася з постелі, перехрестилася і вийшовши на подвір'я, відчинила курник. З курника висипалися веселі кури з когутиком і почали зі смаком дзьобати розсипане зерно, своє щоденне снідання.

Яблочко Ярусі.

Ой далеко, аж в Кагулі,
Близько вже Дунаю,
Я Яруся Лакустівна
Ввесь рік проживаю.
Тільки літом з родичами
Їду в Буковину,

В рідні села, в рідні гори,
Між свою родину.
Там в дідика у садочку
Бавлюся, гуляю,
Ягідки, черешні й вишні
Смачно заїдаю.

Як досягнути вже яблочка
А бабуся дасть грушу,
То вже думки невеселі
Огортають душу.

Яблочко червоне
Радо заїдаю,
Та при тім думоньку
Тяжкую гадаю:

— Яблочка доспіли,
Літо вже минуло,
Покидати треба
Все, що миле було.

Їхати знов треба
В далеку чужину,
На цілий рік Божий
Кидать Буковину.

Бодай тії вороги
Та добра не знали,
Що вони нас з Буковини
В чужий край загнали!

С. Л.

Ромцьо і годинник.

Раз Ромцьо годинник із цвяшка здіймив,
До свого вушка його приложив; —
І каже годинник: — Тік-таки-тік-так!
Минають секунди і вік мине так!

І каже годинник: — За днями йдуть дні,
А в них доростають всі діти малі...
З маленького Ромця, — тік-таки-тік-так!
Теж виросте згодом гарненький юнак.

І каже годинник: — Тік-таки-так-тік!
Як з Ромця дорослий буде чоловік,
Він буде розумний, поважний, знатний,
Бо пильно працює, хоч ще молодий... Ю. І.

Розв'язки загадок.

Число: 1.

Загадка складова.

1. Данило. 2. Інколи. 3. Ворохта. 4. Назарет. 5. Альжир. 6. Янтар. 7. Нестор. 8. Орнамент. 9. Вігвам. 10. Індик. 11. Немезида. 12. Аршин.

Цілість: Дивная новина.

Льогогриф: С(старий) і М(молодий). Сум — сім — сам.

Шаховий коник.

На кажіть мені з журбою,
Що ні в чім нема пуття,
Все дається боротьбою,
Сором гнити за життя!

Праця жде нас що години
Не спіши з її кінцем!..
Доля щирої людини —
Буť героєм і борцем.

Переспів Павла Грабовського.

Загадки.

1. Яйце. 2. Піч. 3. Сани. 4. Цибуля. 5. Стіл. 6. Сніг. 7. Піч, комин і дим.

Загадоча візитівка: П а л о м н и к.

Шарада: Б у к а р е ш т.

Число: 2.

Перехрестна загадка »У. С. С.«

Слова поземі: 1. Стяг. 3. Орда. 5. Везир. 8. Всі. 9. Імя. 10. Збруч. 13. Сто. 15. Дир. 17. ЗОУНР. 20. Зло. 21. Жид. 23. Весна. 26. Ясла. 27. Зруб.

Слова прямоїсні: 1. Став. 2. Гне. 3. Они. 4. Азія. 5. Віз. 6. Зір. 7. Річ. 11. Біс. 12. Ухо. 14. Три. 15. Дно. 16. Рен. 17. Зов. 18. У. С. С. 19. Ржа. 20. Зоря. 22. Дріб. 24. Ева. 25. Низ.

Фігуральна загадка.

1. Евфрат. 2. Неруда. 3. Претор. 4. Сирена. 5. Секрет. 6. Селяне.

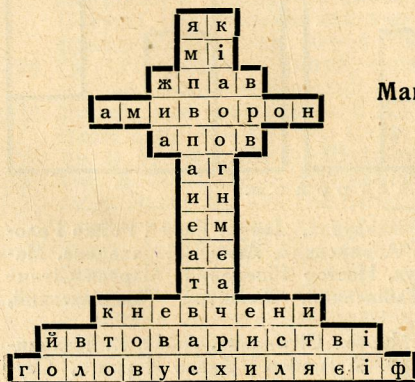
Загадочна візитівка: К о м п о з и т о р.

Шахова королева у фігурі.

Хай кров жива заграє в вас,
Зединить вас у ряд один —
Відкиньте глум в великий час,
Лаштуйтеся на чин!

Василь Пачовський: »На голос труб«.

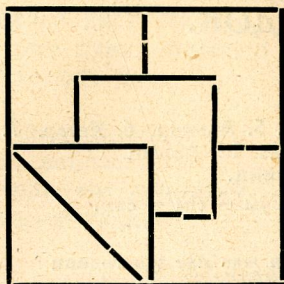
Магічний квадрат.

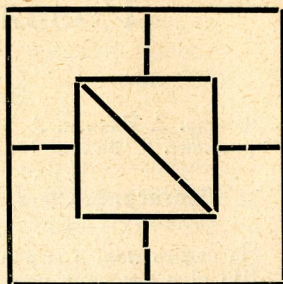
Як між павами ворона
Поваги не має,
Так невчений в товаристві
Голову схиляє.

Іван Франко

Конструкційна задача.

або

Число: 3.

Загадка складова.

1. Тополя. 2. Астроном. 3. Русло. 4. Алькоголь. 5. Сардинія. 6. Шекспір.
7. Ельбрус. 8. Волинь. 9. Чернігів. 10. Елегант. 11. Назарет. 12. Короленко.
13. Орбазан.

Цілість: Тарас Шевченко.

Шаховий коник:

Садок вишневий коло хати,
Хрущі над вишнями гудуть,
Плугаторі з плугами йдуть,
Співають ідучи дівчата.
А матері вечерять ждуть. *Тарас Шевченко.*

Загадка географічна.

1. Корсика. 2. Оксфорд. 3. Мексико. 4. Атакама. 5. Марокко. 6. Оріноко.
7. Іркуцьк.

Перехрестниця «Оля».

- Слова поземі: 1. Ігор. 3. Каїн. 6. Кріп. 7. Такт. 9. Оля. 14. Езоп.
15. Кров. 16. Став. 17. Обід.

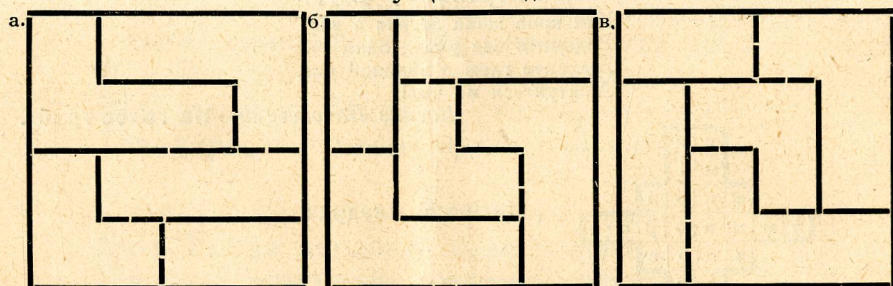
- Слова прямовісні: 1. Ірка. 2. Овід. 4. Ахат. 5. Нота. 8. Гло.
10. Теос. 11. Ноша. 12. Араб. 13. Швед.

Фігуральна загадка.

1. Ультимат. 2. Атрамент. 3. Прометей. 4. Тополя. 5. Крилос. 6. Голубець.
7. Причинна. 8. Катерина.

Букви на місці хрестиків: Утоплена.

Конструкційна задача.

Загадочна візитівка: Астроном.

Влучні розв'язки надіслали: Роман Бандурак, Дарця, Галя і Ромко Головацькі, Роман Генік, Оксана Кебалівна, Лев Лозинський, Любка Моравецька, Марійка, Оленка й Івас Михаліхи, Богдан Рибчук, Нестор Ріпецький, Маруся Сітницька, Юрко і Владко Соколовські, Кость Табінський, Валентин Тележинський, Ірина Фединська, Любка і Дізьо Чорнеги.

Премії за розв'язки одержали: 1. Маруся Сітницька, Львів, ул. Пелчинська 10. повість Ю. Верна п. з. «Шансельор». 2. Любка і Дізьо Чорнеги, Студінка п. Калуш, повість Я. Вільшенка п. з. «Пан Чваньківський». 3. Любка Моравецька, Ланчин, повість Р. Стівензена п. з. «Острів з закопаними скарбами»

Премії висилаються рівночасно поштою

УКРАЇНСЬКИЙ ГРОМАДСЬКИЙ ВИДАВНИЧИЙ ФОНД

Адреса: Ukrajinskyj Hromadskyj Vydavnyčyj Fond,
PRAHA-VRŠOVICE, 665. ČESKOSLOVENSKO.

1. С. РИНДИК — **Міцність матеріалів**, курс високих технічних шкіл: технологічних інститутів, механічних та інженіриних відділів політехнікумів. **Зміст:** Розтяг, стиск, скіс, кручення, гнуття, динамічний обтяж. 364 ст., 8°. З додатком термінологічного словника та 214 рисунками. Ц. дол. 3 00.
2. С. РУСОВА — **Теорія і практика дошкільного виховання**. 128 ст., 8°. Ц. дол. 0 60.
3. Проф. Др. В. ЯНОВСЬКИЙ — **Сучасне лікування венеричних хороб**, з чеської мови перекл. Др. А. Гончаренко. 118 ст. Ц. дол. 0 50.
4. Др. Ф. БУРІАН — **Пластична хірургія**, з 24 ілюстр., з чеської мови перекл. Др. А. Гончаренко. 32 с. Ц. дол. 0 30.
5. Проф. О. ШУЛЬГІН — **Нариси з нової історії Європи**. 220 ст. Ц. д. 1 00.
6. Др. А. ГОНЧАРЕНКО — **Загальна гігієна**. 204 ст. Ц. дол. 1 00.
7. Проф. Ф. ЯКИМЕНКО — **Практичний курс науки гармонії** в 2-х част. підручник для шкіл різних типів. З задачником. 132 ст. Ц. дол. 1 60.
8. І. ІВАСЮК — **Кубань**, економічно-статистичний нарис. 120 ст. Ц. дол. 0 75.
9. М. ПАВЛІЧУК — **Коротка анатомія** для студентів медицини. З передмовою акад. А. Старкова. 116 ст. Ц. дол. 0 75.
10. Проф. Д. АНТОНОВИЧ — **Триста років українського театру** (нарис історії українського театру). 276 ст. Ц. дол. 1 35.
11. Др. ЯКИМ ЯРЕМА — **Провідні ідеї філософії Т. Г. Масарика**. Ц. дол. 0 30.
12. Проф. Є. ІВАНЕНКО — **Курс аналітичної геометрії**. 424 ст. Ц. дол. 3 50.
13. Проф. Ф. ЩЕРБИНА — **Статистика — історія статистики і статистичних установ**. 288 ст. Ц. дол. 1 50.
14. К. МИХАЙЛЮК — **Молочарство**. Підручник для вищих сільсько-господарських шкіл. Ч. I. Молокознавство. 164 ст. З 63 мал. Ц. дол. 0 90.
15. Проф. М. ЧАЙКОВСЬКИЙ — **Алгебра**, курс середньої школи і для самонавчання. Кн. I. Ст. XII+452 Ц. дол. 3 70.
16. **Модерне українське мистецтво: Вип. I: Проф. Д. Антонович — Група Празької Студії**. Франц. і укр. текст з 32 репродукції ми. Ц. дол. 0 90.
17. Проф. С. БОРОДАЄВСЬКИЙ — **Історія кооперації**. Ст. 448. Ц. дол. 2 50.
18. М. РАШЕВСЬКИЙ — **Рафінація цукру**, під редакцією і з додатками інж. Л. Фролова та з 30 мал. 224 ст. Ц. дол. 1 50.
19. ЮРІЙ ДАРАГАН — **Сагайдак, вірші**. Ст. 64. Ц. дол. 0 45.
20. Акад. А. СТАРКОВ — **Загальна біологія**, з малюнками. Ст. 184. Ц. д. 1 00.
21. М. ГАЛАГАН — **Атомістично-молекулярна теорія**. (Нарис еволюції наукових поглядів та тонку будову матерії) З малюнками. Стор. 188. Ц. д. 1 35.
22. Проф. М. ЧАЙКОВСЬКИЙ — **Алгебра**, курс середньої школи і для самоосвіти. Кн. II. Стор. VIII+300 Ц. дол. 2 50.
23. Проф. Д. ЩЕРБАКІВСЬКИЙ — **Українське мистецтво, т. II. Старі церкви, надгробки й придорожні камені на Українським Поділлі, Буковині та на Покутті**. (Ілюстровано таксамо багато, як і I том) Тек. т. і підписи укр. та франц. мовою. Стор. 40+64 стор. ілюстрацій. Ц. дол. 2.—
24. Гр. ЧУПРИНКА — **Твори**, перше посмертне видання під редакцією П. Богацького (коштом фундації ім. Гр. Чупринки). Ст. XXIV+244. Ц. дол. 2 10.
25. **Українське мистецтво: В. СІЧИНСЬКИЙ Архітектура старокнязівської доби (X—XIII ст.)**. Стор. 50+24 стор. ілюстрацій. Ц. дол. 1 50.
26. Др. В. ГАРМАШОВ — **Шкільна гігієна**, з малюнками. Ст. 144. Ц. д. 0 80.
27. І.-ж. Л. ФРОЛОВ — **Цукроварство**, з малюнками. Ст. 440. Ц. дол. 3.—
28. Акад. Проф. Др. Ст. СМАЛЬ-СІГОЦЬКИЙ — **Розвиток поглядів про семью славянських мов і їх взаїмне споріднення**. Ц. дол. 0 65
29. Проф. Л. БІЛЕЦЬКИЙ — **Основи української літературно-наукової критики**. Ст. 312. Ц. дол. 1 90.
30. Проф. Хв. ВОЗК — **Студії з української етнографії та антропології**. З мапами та багатьма малюнками в тексті та на окр. (19 звич. і 4 кольорових) таблицях. Стор. 356. Ц. дол. 3.—
31. Проф. М. ТУГАН-БАРАНОВСЬКИЙ — **Політична економія**. Популярний курс. Стор. 184. Ц. дол. 1.—

3 ам. цент. = 1 к. ч. (1 к. ч. = 26 сотиків).

Книгокупцям та при всякому більшому замовленні відповідна знижка.

„СВІТ ДИТИНИ“

ілюстрований журнал для дітей.

Виходить раз у місяць в обемі 2 арк. друку,
книжкового формату.

Умови передплати на рік 1928.

Квартально 3 зл.

Піврічно 6 зл.

Річно 12 зл.

Для заграниці цілорічна передплата 1 $\frac{1}{2}$ доляра.

Для Чехо-Словаччини цілорічна передпл. 40 кор.

Адреса Редакції й Адміністрації:

ЛЬВІВ, ул. Зіморовича, 3.

„МИ МОЛОДІ“

Орган Протиалькогольного Руху

виходить у Рогатині з початком кожного місяця.

Річна передплата 2 зол. 50 гр., поодиноке число 25 гр.

Адреса: Адмін. „Ми Молоді“, Рогатин, укр. гімназія.

»МИ МОЛОДІ!«, одинокий в українській мові орган, що веде пропаганду проти вживання алькоголю й тютюну, повинен знайтися в кожній читальні, в кожному товаристві, та в кожній українській хаті. Особливо надається до масового поширювання серед молоді.

ЖЕРТВИ ЧИТАЧІВ:

На пресовий фонд „Світа Дитини“.

Вп. М. Шеремета 2 зл.; Марія Банах 4 зл.; Василь Кашуба 4 зл.; Зеня Мазурівна 4 зл.; Вп. Олесь Герета 2 зл.; Мінуса Тимяківна 10 зл.; Ольга Гоцька 3 зл.; Галя, Дардя і Ромко Головацькі 1 зл.

Разом: 30 золотих.

На „Рідну Школу“:

Вп. Зеня Мазурівна з Глуська 7 зл.; Школярі з Дворець 8 зл.; Леся Бризгунівна з Гуменного 20 кор. ч.

Разом: 15 зол. і 20 кор. чеськ

На „Укр. Інвалідів“:

Вп. Зеня Мазурівна 4 зл.; Школярі з Дворець 4 зл.

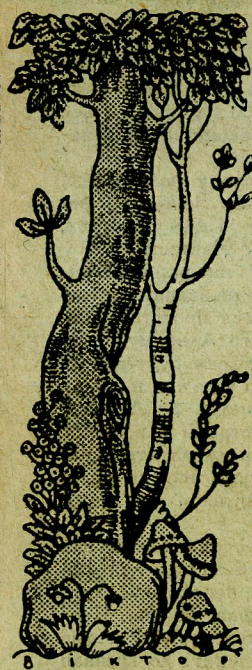
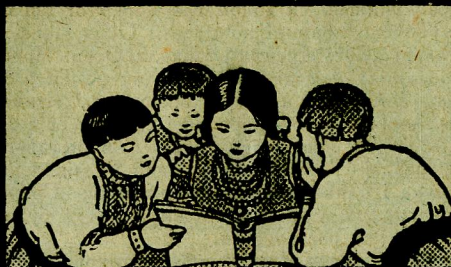
Разом: 8 золотих.

СВІТ ДИТИНИ

ЧИСЛО 5.

ТРАВЕНЬ

РІК IX.

ЗМІСТ:

1. Май	129
2. Сон Муриночки Вагги.	130
3. Сорока.	134
4. Мамина запаска	135
5. Бузьки	137
6. Веселі й сумні оповідання	138
7. Як бавився наш гурток?	141
8. Зебра	146
9. Весняний дощик.	150
10. Юркова сітка.	151
11. Весняні проміні.	152
12. Чи рослини нам дуже потрібні	153
13. Весною.	154
14. Голуби-голубятка	154
15. Пластова казка	155
16. Наші пластуни	158
17. Загадки	159

Ціна 1 зл.

ПАМ'ЯТАЙТЕ

що „Світ Дитини“
повинен бути в кожній
українській хаті де є
діти.

ПЕРЕПИСКА

з

ЧИТАЧАМИ

ПАМ'ЯТАЙТЕ

при кожній нагоді про
збірку датків на пресо-
вий фонд „Світа Ди-
тини“.

Семен Іжик у Львові: Твій листик незвичайно урадував нас. Як ведеться Тобі в Інституті? Чи сам учишся, чи допомагає Тобі хто? Всі хлопці з I і II. класи, які мешкають разом з Тобою, повинні попросити Отця Префекта, щоби заперунерував до вашої читальні „Світ Дитини“. Наколи Отець Префект не прихилився до вашого збірного прохання — тоді зроби так, як це Ти в листі пропонував.

Ірина Куриленко в Косові: Із прикро вразила „Світика“ вістка про Твою недугу. Пильнуй отже добре свого здоров'я і слухай всіх вказівок лікаря. Татусь певно сумує, що Ти не можеш учитися? А в Інституті в Перемишлі так гарно і так весело! Правда! Там десь і Оксана Радзівіліна банує за Тобою? Вона дуже добра дівчинка і одна з перших приятельок „Світика“. Ребус пришли! Наколи буде гарний рисунок та удачна композиція — то буде надрукований. Фігуральна загадка вимагає дуже багато змін.

Олег Флюнт у Бережанах: Дуже мило „Світикови“ познакомитись з Тобою! А чи вивчив Ти віршик з 4 числа газетки, про Гвого славного іменника — князя Олега? Що? Загадку розв'язав добре, однак за пізно прислав розв'язку і тому, не взяв участі в львівському

Галюся Площанська в Княжолуці: Розв'язки загадок дуже влучні, однак дуже пізно надійшли і з тої причини не поміщено вже Тебе в списі надісланих розв'язок. На будуче прислай розв'язки як найскорше. Що найбільше подобається Тобі в газетці? Правда, що „Олеся“ — це дуже гарне оповідання! Які книжечки любиш читати?

Зеня Мазурівна в Ілуську: „Світик“ дякує Тобі за надіслану фотографію, яку помістив у своїй альбомі „Добрих приятелів“. А чому Зенця на фотографії так чогось — начеб зажурилась? Чому? Певно не маєш з ким бавитись там, у далеких сторонах? А яких Тобі нових книжечок прислати? Напиши!

Мінуся Тимяківна в Новосілках: Передплата за газетку на рік 1928 вивірнена цілком. Маєш навіть вже на рік 1929 заплачено. За надіслану жертву на „коляду“ — „Світик“ дякує Тобі гарненько! Чи вже відбулося представлення „Золотого черевичка“? Твою фотографію зложив „Світик“ до свого Альбому.

Богдан Рибчук у Городенці: Як мається Твоя нога? Загадки будуть друковані по черзі, а крім цього увійде дещо з Твоїх праць до „Кутика праць читачів“. Все мусить ждати на свою чергу. Коли прийдеш знову до Львова? Чи прочитав уже всі ті книжки, які купила для Тебе мама в адміністрації „Світика“?

Лєся Бризгунівна в Гуменні (Чехо-Словаччина): Зілля не оплатиться посылати до Львова, бо на цього рода посылки уряд накладає дуже високе мито. Тому мусиш придумати інший спосіб зібрання відповідних „капіталів“ на закуп нових книжечок, які так любиш читати.

Ганчик Думін у Літині: Твій ширий листок був милою несподіванкою для „Світика“, який на тому місці дякує Тобі і братчикови Богданови за надіслані побажання. Заки ще вийдеш на „висшій студії“ до Стрия — то мусиш передати „владу“ у своїй „республіці“ в чийсь інші руки? Невжеж оставиш: Бурка, Мурка, Чорнушку, Мітту і Чмелюка самих — на поталу всяких супротивностей судьби? Адже ніякий володар ні президент так не робить! Тому, як зложиш іспит до гімназії перед вакаціями — мусиш в часі вакацій упорядкувати відносини у своїй „славній республіці“ — і видати відповідний в цій справі „декрет“, якого відпис пришли „Світикови“.

Катруся Кобилко в Янові к. Пинська: Панночкам, хотяй вони мають лише 8 літ, належить пошана і честь. Тому „Світик“ адресуючи до Тебе листик — затитулював: „Високоповажана панна“. Так воно має бути. Що робить малий Аскольдик? Чи тишився, коли побачив себе в газетці?

Міра і Сяня Іванючківні в Поточиськах: Фотографія, яку Ви надіслали, дуже темна. З тої причини годі з неї зробити клішу друкарську, для відбитки в газетці. А шкода — бо „Світик“ бувби дуже радо помістив цю світліну на своїх сторінках. Тому колись, другим разом, пришліть вже фотографію більшу і добре викинену.

СВІТ ДИТИНИ

Май.

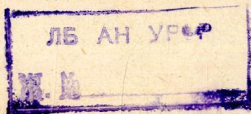
Цвітуть квітки, блищить роса,
Пташки в гаю співають
І радуються небеса,
Що гарно так у маю.

І ти втішайся і радій
Літами молодими,
Бо молодість — пора надій,
Країна херувимів.

Бо молодість, як гарний сон,
Він вдруге не присниться,
Хтось пальцем стукне до вікон:
„Пора! Пора будиться!“

Це доля стукає на нас,
Щоб за роботу браться, —
Нехайже вам в маєвий час
Маєві сни присняться!

Богдан Лепкий.

Сон муриночки Вагги.

Маленька муринська дівчинка Вагга живе в далекому, дуже далекому краю, у тій частині світа, яка називається Африка. Там через цілий рік горячо. Ніхто там не знає, що це таке: зима, сніг, мороз і лід.

Був там раз, у тому сільці, де живе Вагга, один білий чоловік і розказував Вагзі про північні краї, де буває сніг і лід. Але хоч і пояснював він їй, що сніг — це такі білі платочки, які падають з хмар на землю, а лід — це така вода, що зовсім твердне, то Вагга його і не дуже розуміла і не вірила йому. Вона думала, що він хоче її забавити і тому такі байочки оповідає. Тай старші люди не вірили білому чоловікови, бо вони всі не могли уявити собі білих платочків з неба і твердої води. Всі вони, чорні мурини, жили в горячій краї і з нього ніколи не виїздили ні не виходили.

Родичі малої Вагги називалися: Квагга і Магга. Батько Квагга, мати Магга. Жили в маленькій, круглій хатинці без вікон, з глини, покритій тростиною і пальмовим гиллям. Хатину збудував сам батько власними руками. Хатка стояла серед густого ліса і називалася Страгга.

* * *

Квагга і Магга дуже любили свою одиначку Ваггу. Строїли її в кольорові суконки, а на шийку давали їй блискучі шкляні пацьорки, які між муринами дуже а дуже ціняться. Батько подарував їй раз гарну ляльку, також чорну муринку, вироблену з дерева і прибрану подібно, як Вагга.

То звичайно Вагга сиділа собі біля хатки між батьком і матерю і бавилася лялькою. Батько й мати заєдно важко працювали. От і на образочку батько рубає дрова, а мати тре в ступі зерно, бо в муринів млина не має.

А часом родичі йшли на роботу в поле або в ліс. Мати збирала там ягоди й гриби, а батько полював птиць або ловив у річці рибу. Малу Ваггу вони лишали в хаті, бо незручно було би їм тягати зі собою дитину.

Одного дня, вже з полудня, знову треба було їм піти з дому. На відхіднім поцілували вони маленьку Ваггу, а батько остерігав її як звичайно:

— Слухай, Вагго! Не виходи з хати, а вже як бавишся біля хати, то не відходи далеко в ліс, бо в лісі, голубко, є дикі звірі. Могли би тебе ухопити і пожерти.

Дівчинка слухала з острахом цих слів, була послушна і ніколи не віддалялася від хатинки. Так і того дня, коли родичі відійшли, вона сіла собі в своїм огородці коло хатки і бавилася своєю улюбленою лялькою.

Аж нечайно підкралася до неї звинна малпочка і зручним рухом вирвала їй ляльку з рук. Вагга піднесла великий крик і плач, кинулася за малпою, але малпа скочила на дерево, і з галузки на галузку — зникла в густім лісі.

Вагга побігла за малпою далеко в ліс. Та коли побачила, що ляльки не відбере, вона сплакана і змучена сіла на траві, щоби відпочати, а потім вернути до хатинки.

Аж нараз побачила перед собою величезного слоня.

— Мій любий слоню! — промовила Вагга — прошу тебе, не їдж мене, бо татусьо казав, що це дуже болить.

— Моя мала Вагго! — промовив слонь, а Вагга слухала здивована, що слонь говорить, — моя дівчинко, прецінь татусьо тобі не говорив, що слоні їдають людей! Слоні не їдять людей, а тимбільше маленьких муриняток. Я скорше і радше зівби банана, мельона, фігу, але ніколи не рушив би тебе, мала муриночко! Але що ти робиш тут сама в глибокім лісі. Вже вечеріє! Іди собі до дому, бо там мамуся певне плаче і журиться за тобою. До того ще студеніє на дворі, ти дістанеш катар, зачнеш кашляти і пчихати і позаражуєш катаром усі дикі звірята.

— Мій добрий слоню! — відповіла Вагга — я заблудила в лісі і сама до дому не потрафлю!

Вона розповіла слоневи всю свою пригоду з малпою і прикінці запитала:

— Чи ти любиш рижову паляницю, любий слоню?

— О, ще й як! — відповів слонь.

— То прошу, їдж собі отсей кусник!

Мала Вагга виймила зза пазухи кусень рижової палянички і подала її слоневи. Слонь взяв паляничку обережно трубою з руки Вагги і поніс її собі в рот.

— Добра з тебе дитина — сказав слонь зівши паляницю, — мушу тобі допомогти.

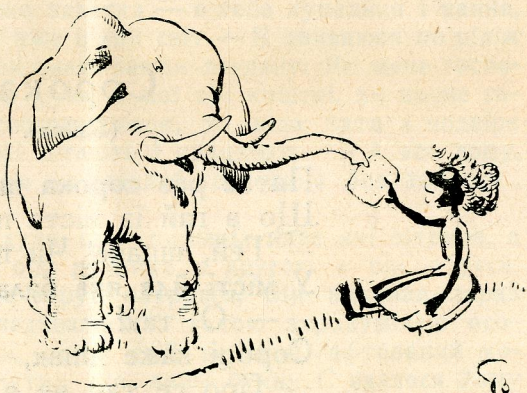
Він витягнув свою трубу і ревом скликав усіх звірів. За хвилину були всі. Прийшов і лев, і тигр, і довгошия жирафа і грубий гіпопотам і верблюд, навіть прирачував крокодил з далекого болота і приповз вуж з нори.

— Мої любі товариші! — промовив слонь до звірів. — Тота дівчинка заблудила в лісі і мусить тут переночувати. Але боюся, що коли в ночі похолодніє, вона перестудиться, зачне кашляти і пчихати і ще всіх нас заразить кашлем і пчиханням. Порадьте, що з нею зробити!

— Я сейчас порадивби найкраще! — воркнув грізно лев, облизуючися своїм червоним язиком і поглядаючи на маленьку Ваггу.

— О, я вірю тобі! — сказав слонь, — але я заповідаю вам усім, що цій дівчинці не смієте ніяким чином докучити ані пошкодити. Я нею опікуюся і не дозволю, скривдити її!

— То збудуймо їй колибку! — сказала жирафа.

— Знаменито! То буде найкраще! — сказав слонь.

І всі звірі почали зносити грубше й тонше галуззя і листя і за хвилину малий шаласик був готов. Але не було ще на чім спати. Тоді лев, який від слоневої мови зовсім подобрів, сказав:

— Я покладуся в куті і мала зможе зовсім вигідно виспатися на моїх плечах.

Всі згодилися на це і Вагга з довірям поклалилася на плечах льва і заснула. Але нашому львови небавом знудилося лежати спокійно, він почав рушатися, перевертатися, а вкінці Вагга почула, що лев несе її кудись на своїм хребті... Відчинила з острахом очка — а то її татко несе сплячу на руках до дому!

Лев, слонь, жирафа — і всі інші звірі пропали!

— Ах! Це все мені тільки снилося! — подумала собі Вагга. Але гарний був сон! І вона розповіла сон батькови й матері.

— Але ляльку таки малпа мені взяла! — закінчила сумно Ваґґа і в її оченятах заблестіли сльози.

— Нічого, Ваґґо! — потішив дитину батько. — Добре, що на тім скінчилося. А ляльку я тобі витешу з дерева другу, ще кращу!

Тоді Ваґґа успокоїлася, втерла сльози і пішла спати, бо вже був пізний вечір.

З журналика »*Płomyczek*«.

Сорока.

(Байка).

Питає раз сорока шпачка,

Що в гай із міста прилетів:

— Гей, шпаче! Чи про птичий спів

У місті йде яка балачка?

— О, так!

Сороці каже шпак,

— Про се там не один говорить!

— Ну, приміром про соловія як?

— Його все місто величає!

— Ну, а про коса знають в місті?

— Його хвалить людей зо двісті...

— Ну, я тебе тепер питаю:

Якаж про мене тамки мова?

— Про тебе, сестро? Я не знаю —

Ніхто не писнув ані слова!..

На це сорока: — Що? Нікому

Не в смак про мене й говорити?

Тож легко я зараджу тому:

Сама себе буду хвалити!..

Мамина запаска.

Лежить собі в шафі мамина запаска. Гарна господарська запаска, біла в сині пасочки. — Широка, огрядна з фальбаною в долі і двома кишнями в горі. — Одна кишня з правої, а друга з лівої сторони. — Одна служить до ношення ключиків від господарства, а друга на хустинку від носа. Вона має ще дві славні шарфи до зав'язування з заду. Лежить собі, жде, аж їй скучно стало між ручником й обрусом.

Уфф! — каже — душно тут у шафі. Радаб я до господарства подивитися!

А ручник відказує: »Ех, колиб то вже діти купалися то й менеб виймили«. — Радби і я вже на світ Божий виглянути.

»Що ти знаєш« — каже запаска — в тебе купальня і ванна, та щітка і кусник мила, то вже цілий світ. — Я звиваюся по цілім господарстві; кождий куточок знаю, всюди загляну. Як мене господиня припереже, як вложить руки в мої обі кишні, як зачне голосно порядкувати цілим господарством, то ціла хата і подвіре все рухається і тремтить, всі бігають і працюють. — А все тому, що в мене вбереться! — Гарно виглядалаб господиня без запаски... І хтоб її слухав?

Тут запаска гордо віддула свої кишні, наче які вітрила, а шарфами кинула, одною в бік ручника, а другою в бік обруса. Ручник нічого не сказав, але обрус обурився. Він наказав зараз малим серветкам, щоби не задавалися із такою зарозумілою особою. Сам він, на знак обиди, хотів свій великий гафтований монограм від запаски відвернути; але лише букву С вдалося йому відвернути на право, а буква Д таки лишилася обернена на ліво, се є — в сторону гордої запаски.

В шафі стало так горячо, що о малий волос булоб прийшло до бійки, колиб нараз не відчинилися двері.

То мала Олюся скористала із сего, що мама пішла до міста, знайшла ключики і відчинила шафу.

Мамина запаска зараз кинулася в Олесині очі, а її горда постава дуже припала дівчинці до вподоби.

Олюся добула запаску і почала їй приглядатися. Станула собі на кріслі перед великим зеркалом, приперезала запаску, вложила обі руки в кишні й усміхнулась до себе самої. Вона обернулася потім до своїх молодших братчиків і сказала:

— Тепер ви мене слухайте! Я тепер мама і господиня!

Зіскочила з крісла, взяла ключики в руку і почала ними видзвонювати, бігаючи по хаті.

А хлопчики сміялися, показували пальцями і кричали:

— »Куца! куца!« —

Олюся не бачила себе, не бачила, як се було смішно: з переду мамина запаска, довга по самі кістки, а з заду суконочка коро-

тенька по коліна. Олюся вже хотіла сварити на братчиків, коли почула, що мамина запаска щось шепче. Дівчинка стала слухати, а запаска каже:

— Нагодуй хлопчиків! — Помий їм личка! — Поклади їх спати, бо вже пора! — Позамітай хату! — помий склянки і тарелі! — Потім сядь і цируй панчішку!

Олюся дуже не любила тих робіт, але нині, коли вбралася в тую мамину запаску, стало їй якось приємно і кожда робота почобалася дуже. Дивно скоро зробила все те, про що шептала їй мамина запаска. Коли вже все було в порядку і діти спали, а Олюся сиділа і ждала на маму, цируючи панчішки, подумала:

— Се мусить бути якась зачарована запаска!..

Потім зняла запаску, зложила її гарно і вложила з поворотом до шафи на давнє місце, щоби мама не догадалася.

■ Прийшла мама. Дивиться, а тут всьо в порядку. Хвалить Олюсю. А Олюся не видержала і каже:

— »Мамусю! — Дай мені свою зачаровану запаску!«

А мама питає: — »Та яку зачаровану запаску?« —

»А тую господарську з двома кишенями. То зачарована запаска. Вона мені нині все нагадувала, прямо помагала при кожній роботі! — Мамусю! — Дай мені її, а я стану господинею, такою як ти.«

А мама сказала: — Люба Олюсю! — моя запаска зовсім не є зачарована, то тільки так тобі здавалося.

»О, ні! мамусю — я бачила, що в такі запаски вбираються господині і куховарки, а навіть пекарі та цукорники, коли йдуть до свого заняття. А ремісники: ковалі, шевці, столярі, вбирають скірянні фартухи. А як тільки в них вберуться, зараз стають мов зачаровані до роботи.

»А мама на се: — »Правда, Олюсю, що коли вберемося у відповідний стрій, то стаємо жвавійше та сміливіше до роботи, але не з причини якихсь чарів, лише тому, що не боїмося поплямити одєжу. Бож кождий знає, що господарську запаску можна сміло плямити — вонаж до сего й є.

Справді — я дотепер не подумала про се, що тобі здалась господарська запаска. Дотепер ти мала лише цілковито дорогі запаски, котрі не надаються до роботи в хаті, лише до школи.

Мамусю! — закликала Олюся — чи ти справді схочеш дати мені свою господарську запаску?

А мама нічого більше не відповіла. Виймила запаску із шафи, сіла коло машини й шила; шила на своїй запасці дрібненькі закладочки, так довго, аж запаска була в сам раз добра на Олюсю.

Потім підперезала Олюсю і сказала:

— Носи здорова, моя мала господинько! В міру сего, як будеш виростати, буду тобі закладочки розпускати!

Від того часу Олюся стала справжньою молодою господинею в хаті. Бо справжня господиня є лише та, котра має правдиву господарську запаску...

Бузьки.

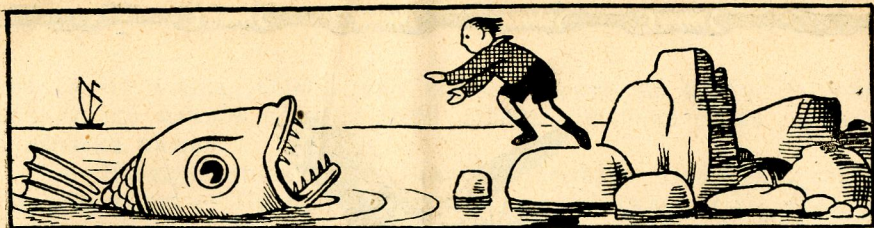
Втішайтесь, Данки, Славки, Люськи!
Уже вертають наші бузьки!
Хоч за морями зимували,
Про рідні гнізда памятали.

Уже громада їх весела
Вертає знову в наші села;
Вже свої гнізда направляють,
Соломку, патички складають.

А як гніздо буде готове,
Засяде пані там бузькова
І висяде так за три тижні
Бузьчатка, пташки дивовижні.

Буде їх п'ять, а всі голодні,
Літати бідні ще не годні,
Тож батько їх, дбайливий дуже,
Їм жабочки несе з калюжі.

Ігорків.

Веселі й сумні оповідання.

Левцьови не можна було оповідати сумної історійки. Він зараз червонів, плакав і втівав. Коли місс Пір оповідала йому історію про Каїна й Авеля — Левцьо плакав дуже сильно, щоби змусити її припинити оповідання. Що було робити? Не всі історійки веселі. А прецінь є багато сумних історій, які теж можуть бути гарні. В кінці — колиб усі плакали, як їм оповідають, або коли бачуть щось сумного, то хто міг би знайти лік на се?

Одного дня оповідала місс Пір Левцьови історійку про одного маленького хлопчика. І коли саме говорила, що сей хлопчик скочив рибі до рота, Левцьо почав плакати, бо йому се не подобалося. Тоді мама взяла його на коліна, накричала трохи на нього і сказала, що такий чоловічок, як він, мусить привикати до того, щоби слухати й і дивитися на сумні річі. Левцьо схилив голову на рамями, перестав плакати і якось успокоївся.

Потім мама сказала:

— Слухай, чоловічку, тепер оповім тобі історію про одного хлопця, який зробив одну погану річ, а ти слухай і не плач. А потім скажеш мені, що зробив би ти: щоб направити ту погану річ.

Левцьо не хотів слухати, але потім дав себе переконати.

— Був собі раз — говорила мама — поганий хлопець, що кидав камінням на пташки.

— Але не міг у них поцілити — сказав Левцьо — бо вони літають високо у воздусі.

— Дуже часто бувало так, але деколи не мали вони часу відлетіти і камінь попадав у них.

— Раз поцілив сей хлопець бідного горобчика і він упав на землю. Хлопець узяв його в руку. В горобчика була одна ніжка зломана і він увесь був закрівавлений...

Левцьо почервонів, устав і майже починав плакати. Він хотів відійти, але мама задержала його.

— Що був би ти зробив, колиб ти ти був побачив бідного горобчика в руці сього недоброго хлопця?

— Я? Нічого! — відповів Левцьо химерно.

— А тепер послухай, що зробила одна пані і одна дівчинка, які тамтуди переходили. Пані закликала хлопця, сказала йому, що се дуже негарна річ кидати камінням на пташки і мучити звірята та запитала його: чи він не продав би того горобчика зі зломаною ногою. Хлопець згодився. Пані дала йому два сольди і понесла пташка домів. Вона зробила йому гарне гніздо з бавовни, перевязала зломану ніжку, дала йому їсти і пташок почав співати: Пі, пі, пі, пі!

З початку боялася пташка. Вдаряла крильцями і серце токотіло в неї дуже сильно. Але коли побачила пізніше,

що ніхто не хоче їй зробити ніякого лиха, не боялася вже зовсім. Поволи-поволеньки ніжка вигоїлася і пташка, яку пані назвала Піппо, навчилася пізнавати всіх домашніх та була для всіх ввічлива.

Але навіть, як ніжка вже вигоїлася, Піппо не міг добре ходити. Він лишився кулявим. Та се не робило йому великої різниці. Знайшов так добрих людей! Він підскакував і літав усюди та цвірінькав: ців, ців. Коли дівчинка вчилася лекцій, він і собі щебетав: ців, ців; вилітав їй на рамя і дивився на образки в книжці. Коли всі були при столі, він собі знов: ців, ців — і їв зерно рижу від одної дівчини, кусок мякушки від другої, кусок солодкої легуміни від мами і щось іншого від тата, бо всі хотіли дати їсти Піппові. Воду пів із тарілочки, поставленої для нього. Піппо став з хорої і сумної пташки, якою був, веселою і щасливою пташечкою, а знаєш чому? Тому, що пані й дівчинка замість плакати й утікати, коли побачили пташечку зі зломаною ногою, старалися направили лихо, яке зробив сей поганий хлопець.

— А чи сей хлопець кидав іще каміння?! — спитав Левцьо.

— Хто знає? Може послухав слів тої пані і не хотів уже більше робити ніякого лиха пташкам! Може йому ніколи не сказав ніхто, що се погано — мучити звірята.

Левцьо стояв хвилинку тихо, а потім сказав:

— А як я поводився нині?

— Ти був дуже великим і сильним чоловічком — сказала мама і поцілувала його.

Як бавився наш гурток?

Забава в сонце і планети.

У Великодний Понеділок співав хор нашої школи в церкві. До хору належить з двайцять хлопців і дівчат, найкращих голосів у школі. Хором управляє учитель. По богослуженню повиходили ми з церкви і, заки розійшлися домів, стали нараджуватися, де зійдемося пополудни побавитися. Вже запала була постанова, зійтися в мене, коли в тій хвилі приступив до нашого гуртка наш пан учитель і запитав:

— А про що ви наряджуєтеся, діти?

З гуртка виступив Михайло Діденко тай каже:

— Ми, пане директор, умовлялися, де нам провести сьогоднішнє пополудне. На дворі прегарна погода, в хаті сидіти годі. І врадили зійтися у Данила Восьмилітка, бо нас нині багато, а в нього і хата простора і садок.

— А знаєте, що, діти? — сказав на це учитель. — Данило вибачить мені це, що я перебую йому нині, бо я прошу вас усіх, шкільних хористів, до себе. Просять вас також мій Івась і Маруся. Будьтеж за годину в мене! Добре?

— Добре, пане директор! — закликали ми всі, раді, що будемо в гостях у свого вчителя. Ми відклонилися вчителєви й побігли домів.

А за годину ми всі, десять хлопців і чотири дівчинки, були вже в учителя, де радо привитали нас вчителєві діти, наші шкільні товариші, Івась і Маруся. В салі II. класи розсунено лавдки попід стіни, на середині поставлено великий стіл, довкола чотири лавки і попрошено нас сідати. Ми випили по шклянці чаю та зіли по кілька смачних тісточок і подякувавши господарям, встали від стола, жадні забави.

— В щож забавитеся, діти? — питала мати Івася й Марусі.

Івась сказав тоді до батька:

— Татусю, а може нині забавимося в соняшну систему? Цю забаву ми вже давно плянували, та браку-

вало нам планет, а нині є стільки школярів, що будуть і планети і місяці!

— І перстені Сатурна! — докинула мала Маруся.

— Дуже добре! — сказав пан учитель. — Забавимося в соняшну систему, то є в сонці і планети. Але перед тим мушу вам, діточки, дещо пояснити. Ви певно читали „Світ Дитини“ за лютий і останній за квітень. В тих числах „Світика“ ви прочитали розмови Івася й Марусі з батьком про сонце і планети, то є про соняшну систему. Отож скажу вам, що цю розмову провадив я з моїм Івасем і Марусею і переписав її до „Світика“, бо вона поучаюча. Щоби краще зрозуміти і запам'ятати собі рух планет довкола сонця, Івась і Маруся бавилися вже раз в „Сонце, землю і місяць“, — і ця забава власне описана в великодньому числі „Світика“. А сьогодні, коли нас стільки тут разом, можемо поширити ту забаву на всі планети і місяці.

— Добре, добре, забавмося в соняшну систему! — закликав весело Стефан Зарічний. — Я розумію, я читав оба „Світики“ і знаю, що тих планет є вісім, тільки не всіх їх памятаю по імені, бо вони якось по латині!

— І ми читали! Бавмося в планети! — закликали майже всі учасники нашого гуртка: Михайло Діденко, Івась Слижук, малий Олекса і другі.

— То добре — заявив учитель — але на рухи всіх планет у класі буде замало місця. Тому вийдемо на шкільне подвір'я. А для кращого з'ясування планетарних доріг нарисуємо собі передтим на таблиці дороги планет і винесемо її на подвір'я. Хто з вас зможе втяти таку штуку, щоби нарисувати соняшну систему?

— Я! Я! Я! — закликали майже рівночасно учителів Івась, Михайло Діденко і Настя Семак.

— Ну, йдиж до таблиці! — сказав учитель до малого Михайла — а для полекші заглядай в останнє число „Світика“!

Михайло взяв крейду в руки, приступив до таблиці і на її середині нарисував колісце, завбільшки яблука, а в середині написав: „Сонце“. Далі повів довкруги того колісця вісім кругів і сказав: „Це дороги вісьмох планет“.

Тоді на першій колі написав: „Меркурій“ і нарисав точку завбільшки гороху. На другій колі: „Венера“; на третій „Земля“, а біля неї на тій самій дорозі „Місяць“; на четвертій „Марс“; на п'ятій „Юпітер“ і довкола нього п'ять точок, 5 його місяців; на шостій „Сатурн“, а довкруги нього колісце, то перстень Сатурна; на сьомій колі „Уран“, а на восьмій: „Нептун“.

Тепер винесли таблицю на подвір'я і приперли її до стіни. Посеред подвір'я поставили бочівку від капусти. Вона представляла Сонце. Тож Маруся прибила на бочці картку з написом: „Капустяне сонце“, з чого ми всі дуже сміялися.

Пропорційна величина всіх планет.

Пан учитель сказав:

— Тепер планети займуть свої місця! Та при цьому мусимо вважати на це, що не всі вони відбувають однакову дорогу і не однаково крутяться. Ті, що ближче сонця, мають легку роботу, дальші мають важчу, бо їхня дорога довкола сонця довша, а найбільше роботи мають місяці Юпітера і перстені Сатурна. Тому п'ятьом дівчаткам, які є в нашому гуртку, дамо лекшу роботу: Настя буде Меркурієм, Катруся Венерою, моя Маруся Землею, а малий Олексик її Місяцем; Данило (цебто я) Марсом, мій Івась Юпітером, а його місяці мусять бути малі й рухливі хлопці, отже: Михайло, Степан, Івась Слизук, Юрко і Грицько. Далі Ромцьо буде Сатурном, Влодко Ураном, а Василь з найдовшими ногами Нептуном. На перстень Сатурна таки не стало нам хлопців, тому наш Сатурн буде тримати на собі обруч з бочки

і це буде його „перстень“. Ще лишилося нам двоє дівчаток: Оля і Софійка, та вони будуть іти на зміну своїм товаришкам, як ті змучаться. — Ну, а тепер планети в рух! — закомандував учитель і забава почалася.

Спочатку поволи, несміло, а чим далі, то скорше почали крутитися наші планети довкола капустиної бочки-Сонця. Найбільше мали роботи місяці, і то так місяць Землі, як і місяченьки Юпітера. Можна було добре насміятися, як вони закрутилися довкола себе й довкола своєї планети, почали нехотючи штовхати себе в боки та вдаряти об свою „планету“ так, що Сатурн-Ромцьо кричав час від часу: „Котрий з моїх місяців став мені на ногу? — Хто штуркнув мене ліктем? — Хто вдарив мене в плечі?“ — і таке инше.

— Мені голова закрутилася! — кричав по хвилі Місяць-Олекса.

— Я зблудив зі своєї дороги! — сміявся Марс (цебто я), коли справді якимось чудом опинився між Землею-Марусею і Венерою-Катрусею.

Показалося, що забава в сонце і планети не така легка, як нам здавалося. Велику силу і витривалість мусять мати ті небесні тіла, що гуляють по небі мільйони літ і не сходять зі свого шляху! Заледво зробили „планети“, кілька оборотів довкола бочки, як уже голови їм позакручувалися, а з бідних „місяців“, то такі піт спливав каплями.

Учитель казав стати і відпочати. Тимчасом Оля й Софійка виручили Катрусю й Олексика, які найбільше змучилися. І забава-танок „планет“ почався знову, то в один, то в другий бік, хоча правдиві планети у світових просторах крутяться заєдно тільки в один бік... але деж ми, слабі люди, годні у всьому наслідувати планети!

Нарешті одна „планета“ — мабуть Влодко-Уран — таки сіла серед дороги; це побачили другі й собі посідали з умучення, а „місяці“ полягали сміючись.

— А знаєте що, татусю? — запитала задихана але усміхнена вчителева Маруся. — Від часу, як ми вийшли з класу на подвіря, минуло...

— Заледво 15 хвилин! — перебив учитель.

— Е, ні! татусю, — продовжала Маруся-Земля — минуло 15 років! Бо я — Земля обернулася довкола бочки

п'ятнацять разів! А кождий оборот Землі довкруги Сонця, це чейже один рік!

Всі ми засміялися з дотепу Марусі, а вчитель запитав:

— А як думаєш, Марусю? В чому була головна різниця між тобою і правдивою Землею?

— В тому, що передусім Земля обернеться 365 разів довкола Сонця, а я оберталася заледво десять разів довкруги себе, занім обійшла бочку! А по друге: Земля супроти Сонця є така маленька, що я повинна бути порошинкою, коли моїм сонцем є отся бочівка!

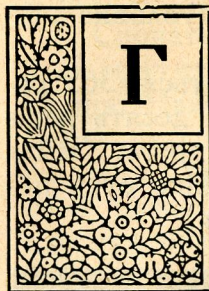
Дорога (орбіта) землі в округ сонця, а місяця в округ землі.

— А твій місяць-Олекса мав би бути яких п'ятдесят разів менший від тебе, так як Місяць від Землі! — докинув учителів Івась.

— Слушно! — сказав пан учитель. — І багато ще нам бракує до того, щоби ми в своїй забаві наслідували точно рухи планет. Як будете старші, то будете читати і вчитися, що учені построїли спеціальні машинерії, щоби унагляднити рухи планет. А тепер задовольтесь тим, щоби зрозуміти загальний образ нашої сонячної системи. Щоби знати, яке місце у всесвіті займає наша планета — Земля і яку далеку дорогу робимо з нею ми, люди, найкращі живі твори на землі.

На цьому скінчилася наша забава в планети. Потім ми ще бавилися инакше й співали різні пісні, аж вечером розійшлися домів. Ідучи до дому, я глянув на ті ясні зірки на небі і подумав собі: „Що за могутня та Сила, яка держить ті звізди і веде їх від віків по певних дорогах!“

Зебра.

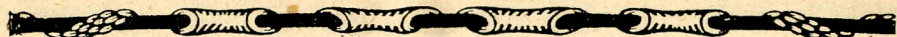
ЕН-ГЕН простягнувся пісковий степ. Червоний аж полискується, лиш денезде чорніють пята, спаленої сонцем трави. Тільки невеличкі купки пірнатолистих мімоз кидають скупі тінь. Ген у далечині остро зарисовані лінії гір, облиті ясно-прозорим повітрям. Аж ось по середині сеї країни піднімається густа хмара пилу. І наче стовпи диму піднімається вона в гору, в ясне сине небо. Навіть найменший вітрець не віє. Супи кружать довкола, а стовп котиться bliще і bliще нас. Час від часу видно в ньому через хвилиночку темні істоти. Здається, що вони танцюють. Аж ось вискакують з темряви і блищать на сонці звірята, прегарно і дивно забарвлені і порисовані: перелітає гурток тигристих коний. Скачуть, наче відділ кінниці в гальопі, живіт досягає землі, копита дуднять. Се якби передовий відділ великого стада, що жене наче буря густими, збитими рядами. В безогляднім поспіху жене отсе дивачне, пругасте товариство, з піднесеними головами і хвостами, густо один побіч другого. Тепер стадо завертається і стає: воно впевнюється, чи нема де небезпеки. З товпи виходить повільним кроком великий жеребець. У нього роздуті ніздря, наїжена грива, хвіст бе по боках. Побачив ловців, міцно форкнув і скочив назад до стада. І знова біжать вони, іржуть і потрясають пасмугастими головами. Новий перестанок і нова безпека...

Ось як змалював тигристих коний, себто зебри, англійський спортсмен В. С. Геріс, сто літ тому в зад. Живуть вони стадами по вісімдесят до сто штук, на степах, на північ від ріки Оранії. Сьогодні скількість зебр в південній Африці помітно змаліла, а деякі роди навіть зовсім зникли. Так приміром Бури винищили зовсім зебру-квагга (*Equus quagga*). Забарвлена вона на брунато, живіт і стегна білі, а голова і толуб покриті сіро-білими пругами. Ще в 18 віці була вона найважнішою поживою Готентотів. Бури

винищили їх ізза шкіри, з якої робили мішки на збіже. Останнє звіря вбито в Капляндії, в 1880 році. З цілого роду остало лиш декілька скелетів та шкір по музеях. Другий південно-африканський кінь дав (*Equus Burchellii*), ясно-жовтий, з білими ногами і великими чорними пругами по цілїм тілі, упав жертвою в бурській війні. А Пассарж подає, що навіть властива зебра, або гірська, має бути цілком винищена на півдні Африки. Острі ловецькі закони, які завели культурні народи в своїх африканських посіlostях, не допускають до цілковитого винищення гарних, тигристих коний в інших сторонах чорної части світа. Як конечні є отсі зарядження, покаже нам опис ловів на зебри в Абіссинії, який подає нам Гаґенбек.

„В Абіссинії — описує він — де вартість людини мабуть не дуже то ціниться, а всі дикі звірята уважаються за царське добро, люблять улажувати такі лови на велику скалю. Треба замітити, що пануючий Абіссинії носить гордий титул: „неґус-неґесті“, себто — король королів. На місци стануло не менше як дві тисячі жовнірів зі своїми старшинами, як наганячі. Наперед обставили величезний простір, якого середину занимало русло висохлої ріки. Отсей простір замикали чимраз то більше і більше, так, що звірята були змушені утікати до корита ріки. Вони скакали без надуми з високих, скалистих берегів в пісчасти русло; а відти не було вже ніякого виходу. По обох берегах були стрімкі скали, а в руслі на право і на ліво були розставлені стійки. Як вже звірят оттак замкнули, тоді почалося направду дике видовище. На знак старшин кинулися жовніри, яких тисячу люда, зі шнурами, в середину поміж зебри, які скажено копали довкола себе копитами. По кількох годинах улягли зебри перемозі; та перед тим забили і тяжко ранили трийцять і трех людей. Звірят повязали і спутаних за чотири ноги пігнали. Їх розмістили просто по хатах тубильців, як цісареве добро. Тут причіплено їх до колів за всі чотири ноги, а по кількох днях успокоїлися нони на стілько, що можна було їх перевести без особливших охоронних средств. Розходилося тут о пречудну зебру — гревї, що має дуже добру вдачу і при відповіднім поведенню дається легко освоїти.“

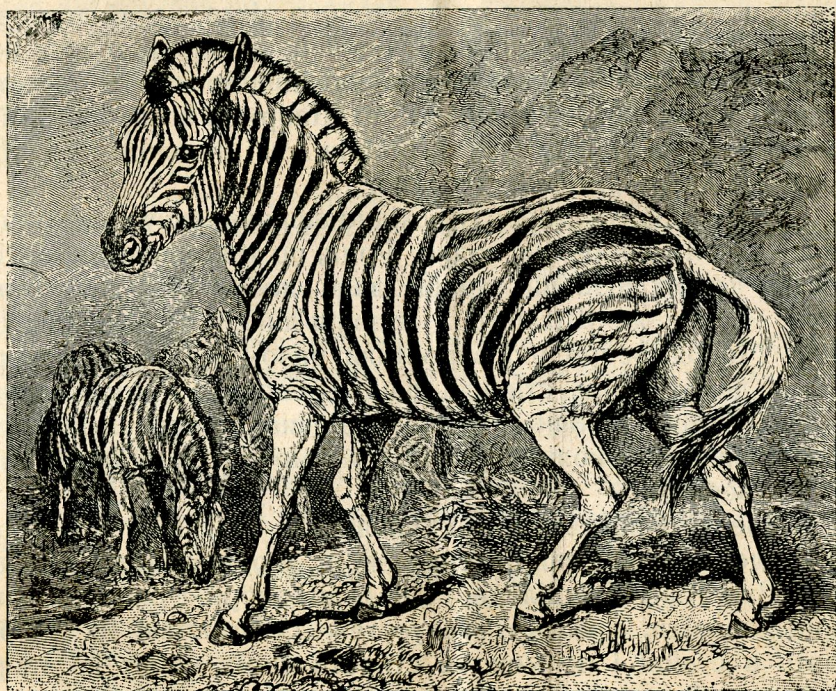

Зебра (*Equus zebra*) подабає своєю будовою радше на дикого осла, чим на коня. Будова голови, довгі вуха, довгий хвіст з великою кистю, коротка, густа грива, що сторчить наче щітка, або гребінь в старім, римським шоломі. Отсе все нагадує нам осла. Тіло міцне і повне, шия коротка, міцна, вигнута, має під гортанкою невеличкий воляк і через те виглядає трохи негарно. Голова коротка, рот грубий, надутий. Зі всіх т. зв. тигристих коней зебра є забарвлена найкраще і найяскріще. Тіло у неї біляве, або ясножовте, а на ній чорні або темні червоно-брунатні пруги аж до вершка рота, та пасма аж до копит. Нема пругів тільки на животі і на ногах, в горі від середини. Можна подумати, що така ярка барва є для звірят некорисна і зраджує зебру легко, навіть здалека, її ворогам, великим хижакам. А річ мається якраз противно. Такий визначний дослідник природи, як Шіллінґс, каже ось що:

Се дуже цікаве явище, що така ярка барва зебри, чорно-білі пасмуги, ніяк не виріжнює її від оточення. Відповідно до освітлення видаються зебри різно забарвлені, аж до одностайної сірої краски; навіть там, де їх чорно-біла краска моглаби бути помітна на недалеку віддаль, звірята зливаються дуже з барвою степу. А й тоді, коли зебра відпочиває в полудне, під тинистими деревами і кущами, і тоді маємо незвичайно цікавий примір охоронної барви. Дріжучі пасмуги тіни, які кидає галуззя дерев, перемішуються на причуд дивно з пасмугами зебри.

Зебра жиє все гуртами, або й цілими стадами. Дуже часто пасеться вона разом зі стадами антилоп гну, або струсами. Струси є далекозорі і, як се пізнав вже Ліхтенштайн, скорше відкривають небезпеку і знайдуть поживу, чим зебри. Крім того струси заїдають залюбки великих хрущів, яких зваблює гній зебри. Тут бачимо отже таку спілку, як то пишеться в казці Галерта: „Сліпий і Кулявий“. Ся спілка виходить на хосен обом сторонам. Оттаку спілку можемо оглядати також між іншими звірятами, приміром між слонами й жирафами. Можна сказати, що слоні представляють тут слух і нюх, а жирафи зір. Оклик остороги, які видає один рід звіряти, добре розуміє другий рід.

Ось які описи східної Африки дає нам Фонк: „Чистий степ, рідкі кущі, відкриті ліси й гаї, отсе улюблені місця зебри. Тут вони знаходять поживу, тут вони можуть легко утечи перед львом, їх найбільшим ворогом. Свої пасовиська міняють вони, мандруючи далеко. Мусять бути тут певні роди трави, певні зела і дерева, мусить бути й вода недалеко. Мусять бути і тіністі дерева, або устав-

Зебра.

лені групами, або поодинокі, бо під ними гуртуються зебри і гну за дня великими товпами і хороняться перед пекучими лучами сонця. Тут стоять вони спокійно, лишень відганяють мух хвостами, що невинно рухаються, то тупають ногами, то порскають і форкають ніздрями. Коли я раз підійшов до раненої зебри-самця, то завважав в кущах другу зебру, в віддалі пятьдесят кроків. Вона заглядала відти до свого раненого товариша, що лежав на землі

і наче кликала його особливим голосом: легко і хрипко іржала, а голос був боязкий і наче придушений.

Від давна пробували освоїти зебру. Але добрі висліди. дає здається лишень освоюванне зловлених молоденьких звірят. Старий шведський лікар і природник, Андрій Шпарман, який подорожував по південній Африці в рр. 1772 — 1776 оповідає нам про багатого кольоніста в Капляндії, що виплекав і освоїв кілька зебр. Він прийшов на недорічний помисл: запрягти їх до свого візка, хочай дотепер не учив їх тягнути. Наслідок був такий, що вони віхали разом з возом і своїм паном у стайню і відібрали йому охоту до дальших проб. Замітимо тут, що Шпарман згадує в своїм описі тодішніх шведських кушнірів, які продавали шкіру зебри, як шкіру „морського коня“.

Проба освоїти дорослу, східно-африканську зебру повелася досить добре, як подає Фонк, по тримісячній строгій тресурі. Також пізнійші проби дали добрі висліди, хочай зебра, — як каже Шіллінґс, — є звіря дике, полохливе і злисливе. Молоді зебри, які виростили разом з неноровистими кіньми, додає Фонк, ставали цілком освоєні і тратили всяку боязнь. Вони ставали навіть довірчиві, радо позваляли себе дотикати, а коли доросли, тоді можна було їх сідлати і їхати верхом.

Перед трицять літами викликала великий розголос у Лондоні чвірка запряжених зебр, що належала до барона Вальтера Ротшільда. Се були зебри-ґреві, яких лекше освоїти, про що згадує теж і Гагенбек. Як зебри стоять в стайні і не можуть стирати своїх копит до твердої степової землі, тоді виростають отсі копита дуже дивно в здовж і виглядають наче довгі ратиці.

А. Плещеев.

Весняний дощик.

Бубонять в віконце
Каплі дощеві.
Пита вбогий: — Що ви
Принесли мені?..

— Ми прийшли сказати:
Не втрачай надії, —
Вже на хліб у полі
Жито зеленіє...

Переклав: Ю. Ш.

Юркова сітка.

Дня 6 травня були Юркові іменини. Він дістав у цей день багато гарних дарунків: Кілька гарноілюстрованих видань «Світа Дитини», дерев'яного коня, кілька образів у рамцях і ще дещо. Та найбільше втішив Юрка один дарунок, який йому подарував його стрийко. Це була сітка для ловлі птиць. Та чи ця сітка принесла Юркові щастя, побачимо зі слідууючої пригоди.

Сітка була зроблена так, що до одної її стінки з середини була прикріплена дощинка, але так, що коли її переважити в один бік, то дверцята сітки самі зачинялися. На ту дощинку сипалося сім'я. Коли пташка сідала на дощинку, тоді дощинка поверталася так, що сітка з пташкою нагла замикалася.

Втішився Юрко тою сіткою. Біжить до матери і показує дарунок.

Мати каже:

— На що тобі цієї сітки? Не гарна це забавка — птичок ловити, волі їх позбавляти. Стрийко дав її тобі тільки для забави, а не птиць мучити!

— Я їх мучити не буду — каже Юрко — тільки в клітку посаджу і кормити буду.

Дістав десь Юрко сім'ячка, посипав його на дощинку і поставив сітку в саді. Ждав довго, ждав, та до полудня ні одна птичка не зловилася.

Пішов Юрко на обід. Аж по обіді виходить, а в сітці птичка крильцями бе. Юрко схопив її й поніс до хати.

— Мамусю! Я птичку зловив! Це певно соловій!

— Ні, Юрку, це чижик. Не муч його, але радше пусти на волю, най собі летить.

— Ні, я його кормити й поїти буду!

Посадив Юрко чижа в клітку і два дні сім'я йому давав і води свіжої і чистив клітку. Та вже на третій день він забув про чижа і не перемінив води.

Мати каже:

— От, бачиш, ти вже й забув за свою птичку і водиці їй не перемінив. Краще пусти її!

— Ні, я не забув, ось зараз воду переміню!

Засунув Юрко руку в клітку, чижик налякався, крильцями бе. Юрко вичистив клітку, узяв пуделочко від пасти і пішов по чисту воду, а клітку забув зачинити.

Чижик вилетів з клітки, фуркнув через кімнату та в вікно. Але не бачив він шкла і вдарився об шибу, аж упав непритомний на землю.

Прибіг Юрко, взяв чижа і поніс його назад у клітку. Чижик ще жив, але лежав грудьми на дощці, розпустив крила і важко дихав. Юрко дивився, дивився на бідного пташка, а вкінці заплакав.

— Мамусю, що мені тепер з ним робити?

— Тепер, сину, вже нічого не порадиш.

Юрко увесь день сидів біля клітки і глядів на чижики, а чижики тільки лежав на грудях і важко дихав. Юрко й заснути не міг тої ночі, завжди йому чижики бідний привиджувався.

А ранком, як Юрко підійшов до клітки, він побачив дуже сумний образ: Чижики лежав уже на спині, скорчив лапки і застиг. Був неживий.

Діялось це перед двома роками.

Від тої пори Юрко вже не ловив птиць і другим відраджував це робити. А його сітка висить у шафі на кілочку. А до цієї клітки замикає сестричка Маруся свою ляльку, як вона »нечемна«.

Весняні проміні.

Зійшло на небі ясне, весняне сонце і стало посилати на землю свої золоті проміні, щоби будили її до життя зі зимового сну.

Перший промінь полетів і впав на жайворонка. Стрепенувся жайворонко, пурхнув із гніздочка, знявся високо-високо і заспівав свою піснюку срібlistим голосом-дзвіночком:

— Ох, ох, ох, як прекрасно на свіжому ранньому весняному воздусі! Як гарно, як свобідно!

Другий промінь упав на зайчика. Пошевелив заяць вухами і весело поскакав собі по леваді, вкритій свіжою росою: побіг шукати собі свіжої травички на снідання.

Третій промінь упав до курника. Когут забив крильми і запіяв: Ку-ку-рі-ку! Кури позлітали на землю, стали кудкудакати і гребти пісок, шукаючи за поживою.

Четвертий промінь впав на улій. Приповзла пчїлка до віконця, випростували крильцятка і забреніла: зум-зум, зу-у-м! Полетіла збирати мід з пахучих квіток.

П'ятий промінь сонця упав крізь вікно до кімнати Юрчика. Юрчик збудився зі сну, скочив з ліжочка і глянувши в вікно засміявся втішно:

— Весна, весна!

І промінь його веселих оченят зіллявся з промінем сонця.

Чи рослини нам дуже потрібні?

Вийшов Ромцьо з татком на прохід у поле. Довго йшли вони ланами, засіяними житом, пшеницею та іншим збіжем, аж вкінці прийшли під густий ліс і там сіли відпочити.

— Що це є все, довкола нас, що росте на полях? — питає батько.

— Це все рослини! — відповідає Ромцьо.

— А цей ліс?

— Цей ліс складається з дерев, а дерева це також рослини!

— Чи важко булоби жити без жита і пшениці і інших збіжових рослин?

— Важко — відповів Ромцьо, — бо ми не малиби хліба, але ще можна би жити яриною, овочами та іншими рослинами і мясом!

— Добре — каже батько, — а як би вже ні ярин, ні дерев, ні жадних інших рослин не було?

— А тоді ще ми їли би мясо і молоко від коров, овець і т.д.

— А чим же живляться ті звірята?

— Ах, правда! Я забув, що ці звірята кормляться рослинами. То як би не було трави ні інших рослин, тоді і цих звірят не булоби!

— Так! — відповів батько, — ні цих, ні жадних інших звірят не булоби, бо і т. зв. мясоїдні звірята, прим. вовк, лис і інші, пропалиби, бо вони живляться рослиноїдними, а рослиноїдних (прим. корова) не булоби, як не булоби рослин. Ба, не булоби на світі ні комах, ні риб, ні птахів, бо все те кормиться рослинами або рослиноїдними звірятами. Розуміється, що й людей не сталоби на світі! Отже без рослин не булоби на світі ніякого життя. Рослини до життя нам конечно потрібні.

— Та рослини не тільки кормлять усе живе на світі, — говорив далі батько — вони ще потрібні і пожиточні до чого іншого. З чого на приклад будуюмо хату, міст; з чого робимо віз, підлогу, столи, крісла, ліжка!

— З дерева! А це рослини!

— З чого маємо кораблі, човни, дараби? Чим палимо в печі?

— Рослинами! Бо дерево, або й вуголь, який повстав з рослин, — це все рослини!

— Бачиш отже, що без рослин не булоби у нас огню, а без огню хиба жили би ми, як дикі. А далі: З чого твоя сорочка, штани й увесь одяг?

— З полотна, з бавовни — а це все також рослини!

— З рослин маємо ще всякі лікарства (румянок, мята, центурія та всякі інші), прегарні краски; рослини очищують воздух, і тому ось тут під лісом так легко дихати. Гниючі рослини оживляють рілню і роблять її урожайною.

Отже бачиш, — скільки користей маємо з рослин! Перед усім они служать за корм усім людям і іншим животинам

, що без рослин не можливе життя на землі. А крім цього вони ще позиточні для чого іншого. З рослин маємо: будинки, одяг, меблі, лікарства, урожайність рілі та інші користи.

Требаж нам про це памятати і рослини шанувати, а ніколи не нищити їх легкодушно, як це часом роблять нечемні діти.

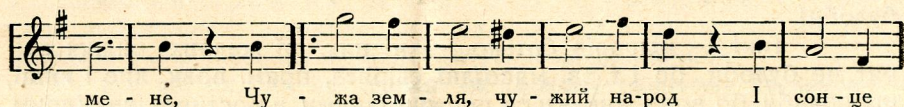
Ромцьо радів, що навчився того дня так багато, а вернувши домів, розповів усе те молодшій сестричці.

Весною.

Слова: Богдана Лепкого.

Музика: Теодора Володимира Пеліха.

Посію мак, дзвінки пільні,
Голубії волошки,
Бо захотілося мені
Свого квіття трошки, —
Так захотілося мені
Свого квіття трошки.

І що мені ти не даси,
Аканти, орхідеї, —
Нема таки, нема краси
Над чар землі своєї, —
Нема таки, нема краси
Над чар землі своєї.

Голуби-голубятка.

Голуби-голубятка, сизопері пташенятка, на стрісі сидючи, друг на друга глядячи, цілуються, милуються і друг другом любуються; дзьобки вичищають, пірячко справляють.

Деся полями погуляли, пшениченьки назбирали, назад прилетіли, дітям кашки наварили.

А в гніздочках їх діточки милі, голубятка слабокрилі, лежать-пищать, їстоньки хотять. Дзьобки отвирають і кашки благають.

Пластовий куток.

Billy.

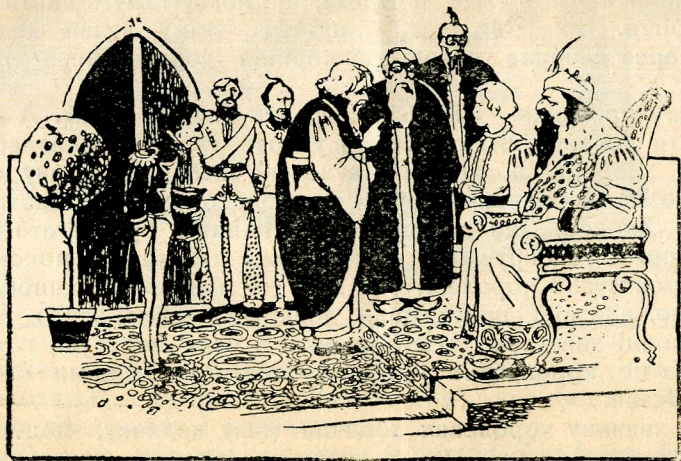
Пластова казка.

Було — не було.

Раз, за високими горами, за широкими долами, жив собі король з королевою. Король з часом постаріється. Не буде в його сили даліше володіти, а тут не має наслідника. Ось захотів король мати сина, щоб у його роді остав королівський престол.

За часок уродився королівській парі — синок.

Мале короленятко росло, дозрівало на тілі й духові; вчилося бавилося, їздило верхом і робило все, що лиш йому забагалось. Та все це здавалось йому за мало. Чогось не доставало хлопцеві. Найбільші мудрці королівства видумували і построювали для нього

ріжні забави. Хлопець мав усе, що лиш було на світі: мав вже і малий літак, в якому міг літати; мав радіо, яке міг зі собою носити — але усе це було для нього надто нудне. Хлопець посумнів, став вянути, журився, а його ніжне, червоно-румяненьке личко помарніло, пожовкло, його оченятка помутніли.

Старий король скликав найвизначніших лікарів з королівства, ба — і заграничних шукав. Та усі вони покрутили своїми мудримися, у великі біноклі озброєними — головами і не находили ніякої недуги. Аж один з лікарів порадив королеві, щоб післав сінка в ліс, щоб він міг там до волі прохажатися.

Король послухав ради лікаря і післав хлопця з цілим двором до темнозелених лісів, де на галуззю поспівували найкращі пташки, де соловії виспівували прекрасні пісні, де усе було красне, де ні

сліду ні тіни людського зла не було. Хлопцєви дуже подобалося це місце, але не вдоволяв його оцей гурт двірських дам і панів, що проводив його крок у крок. Це нудило його.

Аж раз...

Коли хлопцєви цього нудьгування було уже доволі — коли дами і лицарі, забавляючися між собою, призабули за королевича, раз, у літню, гарну днинку, Мілян (бо так називався хлопець) пробудився і побачив, як гарно сонечко сяє, як своїм золотим промінням розганяє мраки по країні. Коли почув щебетання пташків — устав — і зі своїм найулюбленішим товаришем, псом Лезаном, вийшов з хати. Ніхто не помітив його, бо було досить рано ще. А королевич ішов самітній від замку, щораз далі й далі, в глибину ліса.

Ішов оттак годину, дві... Постійно змінялася йому дорога, а вертати так не хотілося... В одній хвилині здавалося йому, що почув голос сурми, щось немов ловецький ріг. Тепер тим більше не хотілося вертати. Але зі страху, що його можуть найти з двору, почав бігти. Біг і біг, так — що пес йому ледви додержував пари. Нараз зачепив ногою об коріння дерева, впав на землю і зімлів.

Коли прочунав — його ніс вразив дивний запах. А коли хотів встати почув діймаючий біль у нозі. Над ним схилявся такий великий хлопець, зодягнений в зелені штанці і зелену сорочку. А в його, в королевича, було шовкове одіння зі золотими прикрасами. Хлопець, що схилявся над Міляном, був багато старший за цих, що його окружали; він мав уже вусики під носом. Дбайливо перевязував королевичєви ногу до якихось дощенок. Міляна це боліло, але він, поглянувши довкруги, забув зараз про біль. Деякі хлопці звязували якісь дрючки, а коли все було готове, поклали на це королевича і кудись понесли. За ними слідом біг вірний Лезан.

За хвилину королевич побачив малу полянку, поперек якої плив потічок. Але найбільше дивувався малими, плетеними з галуззя домиками, що стояли кругом на полянці. Довкруги стояв якийсь живопліт. Задивившись на усе це, забув про біль і про це, що спочиває на нього якихось подушках, а на дрючках.

У такий плетений domeк поклали Міляна. Лежачи на пахучій траві і моху — Мілян почав питати, де знаходиться і що з ним сталося. Та цей „старий хлопець“ з вусиками заборонив йому говорити і казав пробувати заснути. Мілянови не багато треба було це повторяти, бо бігом і омлінням сильно втомився. У ночі снились йому дні нудьгування з двором у лісі, снилась утеча з замку. Йому — мов на яві — здавалося, що його гонять... Здавалося, що ось-ось зловлять і втомлений та перестрашений пробудився.

Ранним ранком сурма збудила малу оселю зі сну. Лезам лизав королевичєви руку, хоча чи немов переконався, чи його пан жие. Королевич гладив його по голові, як до хижі увійшов оцей „ста-

рий хлопець“, побажав Мілянови доброго ранку і подав в їдунці пахуче какао, яке королевичеві ще ніколи так не смакувало, як саме тепер.

Потім почав Міляна питати: звідкіля він узявся в лісі, як упав, чого втівав. Мілян усе до чиста розповів, що є королевським, що захворів, а лікарі порадили йому піти в ліс, що почував себе дуже нещасним, що дуже нудьгував, що, врешті, мусів втекти. Коли це переповів — почав сам питати, хто такі оці хлопці в домиках з пруття, що роблять і як живуть. Довідавшись, що зломив ногу, та що буде мусів кілька днів пролежати, посумнів. Але коли йому провідник — як уже Мілян довідався, що так зовуть „старого хлопця“ — почав оповідати, що оці хлопці, яких

вчора бачив — це пластуни-юнаки і новики, які кожного літа приходять тут гратися у „Велику Гру“, яка зветься **пласт**, — Мілян так врадувався і викрикнув:

— То є це, оця гра, за якою я шукав! Але чому батько не говорив мені про неї?

Вожд табору вияснив, що — мабуть — ні король не знає, ні його дорадники з якихсь незнаних причин не піддали гадки вислати королевича на „Велику Гру“. Тепер сам королевич буде про це міг сміло говорити на дворі. Вожд запитав, чи треба дати вістку до замку, що королевич є в таборі, щоб його забрали. Мілян просив, щоб не робили цього: нехай пожуряться дещо ці, що про него мали піклуватись.

Потім винесли королевича перед хижку, щоб міг оглянути, що роблять пластуни: як бавляться, як працюють. Тут Мілян пізнав, що як буде хотів працювати і бавитися з ними, чимало прийдеться йому ще вчитися. Але ще у таке щось гарного не бавився.

Так минуло багато днів. Королевич привик уже до таборного життя, як одного ранку в табор загостив сам король. Він за-

йшов за сином, про якого побут в таборі сповістив короля вожд табору. Король, угледівши сина, здивувався дуже, бо бачив перед собою не хору, з виблідлим лицем дитину, а хлопця, якому здоровля світило з очей. Щиро дякував вождови табору, бо — як довідався від Міляна, чимало причинився він до зміни життя королевича. Король покликав вождя на замок. Вожд обіцяв прийти, як покінчиться табір. Відтак королівська коляса з королем і сином відїхала з табору.

Опісля королевич усе говорив про табір і його життя. Усе хотів вертати туди. А король випитував далі про пластунів і дивувався, що раніш про них не чував. Мілян пояснив, що дорадники короля не знають нічого про пласт. А це гарна установа де навчився він працювати і бавитися.

Коли потім перед короля явився вожд табору — король казав прийняти Міляна в члени пласту. Раніш про пласт і його добрі впливи не знав. Несвідомих і незнаючих про пласт дорадників двора — король відсунув. Для пласту настали кращі часи. Але ще більше змінилося, коли на престолі засів Мілян, постійно добрий пластун. Він свого, незабутнього вождя зробив своїм першим дорадником, і з його ради молодий король усе користав. Пласт стояв під опікою короля, користувався великими почестями. В кожній місцевості був пластовий дім. Пластового однострою, що стояв під охороною державного закона — ніхто, крім пластунів — вживати не смів. Зчасом мали пластуни усе, про що їм раніш не снилося. Це, про що давніше при огнищах розправляли: „Щоби було це а це, якби було те а те“. Від такого „коби“ починалось кожне побажання. А тепер, коли король був пластуном — могло хиба бути инакше?

Ціле королівство Міляна стало королівством пластунів.

Але це було давно, дуже давно...

З чеського переклав: *»Білий Медвідь«*.

Наші пластуни.

Українські пластуни,
селянські хлопята,
справуйтеся по пластунськи,
щоби вас пізнати.
А дівчата-малинята,
наші пластунки,
ведуть між собою ряд,
як красні квітки.

Гей, пластуни тай пластунки,
на прогульку йдемо!
Боятися небезпеки
ми вже не будемо!
Бо пластуни всі відважно
в дорогу ступають,
хочби й була небезпека,
то не відступають...

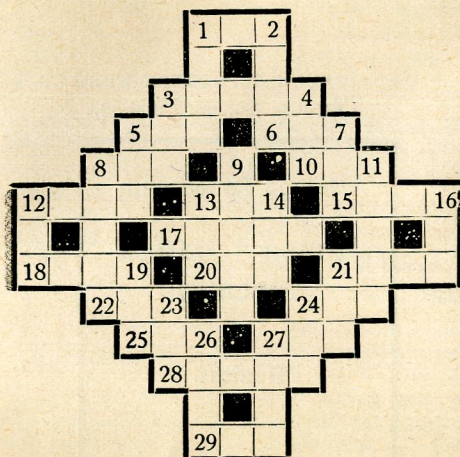
Марійка Вурста.

Загадки.

Складова загадка.
(Уложила Одарка Лакуста).

Із 24 складів: бриль, ве, е, е, ель, зен, ис, іб, ка, каз, лит, лож, ме, міс, на, не, но, омськ, ро, сер, тик, то, тюд, це, яль зложити 13 слів і упорядкувати їх так, щоб початкові букви, читані з гори в долину, а відтак треті букви в словах, читані з долини в гору — дали двоверш Івана Франка. Зачинайте від складу »на«. Слова ті означають: 1. Инакше: приказ. 2. Инакше: нарис. 3. Инакше: великан. 4. Норвежський драматург. 5. Російська назва фортеп'яну. 6. Місто в Сибірі. 7. Инакше: капелюх. 8. Знаряд до їди. 8. Жіноча особа з оповідання М. Коцюбинського п. з. „В путах шайтана“. 10. Головна частина людського організму. 11. Мужеське ім'я з „Молодості славних людей“. 12. Частина плуга. 13. Инакше: город.

Перехресниця »Палій«.
(Уложив Святослав Харовюк).

18. Явище природи.
20. Мітичний основатель Києва.
21. Частина лиця.
22. Прикраса мушкетера.
24. Инакше: насип.
25. Оборона рогової худоби.
27. Місце, де молотять збіжжя.
28. Зимове явище природи.
29. Инакше: дія в драмі.

Слова прямовісні:

1. Служить до колення дерева, але не сокира.
2. Ремісник.
3. Виріб із молока.
4. Їда для пса з кукурузяної муки.
5. Прикмета птиць.
7. Орган нюху.
8. Місцевість над Дніпром, де знаходиться Тарасова могила.
9. Мужеське ім'я.
11. Повітряне місто в Бессарабії над Прутом.
12. Всемогутче Єство.
13. Городова рослина.
14. Велика кількість комах.
16. Доплив Воли.
19. Каміння огорожа або будова.
21. Знаряд до вішання одягу.
23. Числilвник.
24. Господарський знаряд до їзди.
26. Вивиснення землі.
27. Рід солодкого печива.

Ключ до розв'язки:

Слова поземі:

1. Хижа домашнє звiр'я.
3. Чоловік, що має велику силу.
5. Риба.
6. Инакше: уряд.
8. Червона карта до гри.
10. Протяг часу.
12. Член рідні.
13. Инакше: супокій.
15. Свинський товщ.
17. Особа з часів Мазепи.

Загадочна візитівка.
(Уложив Л. Маківка).

Петрик Недлап

Хто є
цей панок?

Шаховий бігун. (Уложив Роман Бандурак).

	де		од		і		ї
і		і		жит		тру	
	для		ї		для		і
страж		від		Все		тю	
	у		див		яс		но
го		і		він		що	
	ся		дав		ї		нів
не		рів		мав		дав	

Ідучи слідом шахового бігуна від складу „Все“, відчитайте уривок поеми галицького каменяра — поета. Назвіть сю поему і поета.

Фігуральна загадка. (Уложив Лев Каблак).

+				
+				
+				
+				
+				
+				

1. Рід товщу
2. Імя дівчини.
3. Імя хлопця.
4. Член родини.
5. Не те саме.
6. Має кожде дерево

Букви на місци хрестиків дадуть назву приятеля укр. дітвори.

Загадочний заголовок книжки. (Уложив Богдан Рибчук).

Нестор Грабський
Човен і Чайка
Вігенки
Повість

На книгарській вітрині виложено книжку із таким наголовком.

Відшукайте властивий наголовок цієї повісти.

Магічні трикутники. (Уложив Роман Бандурак).

1.

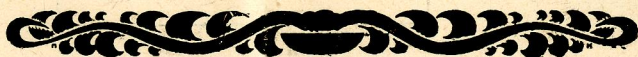
Т	а	р	а	с
а				
р				
а				
с				

2.

К	о	с	а	р
о				
с				
а				
р				

3.

Я	р	и	н	а
р				
и				
н				
а				

Діти тербовельської Захоронки — Тарасови.

Дня 25 марта ц. р. улаштували діти укр. Захоронки в Тербовли діточий концерт в честь Того, що так горячо любив „маленьких діточок“. На програму концерту склалися численні хори, деклямації та сценічний образок: „Вінок на могилу Т. Шевченка“. Замість вступного слова, виголосила маленька Зоня Погоріла, — улюблениця тербовельської публіки, яка виступає часто на всіх концертах та в діточих виставах, — вірш: „В роковини смерті Т. Шевченка“.

„Вінок на могилу Т. Ш.“ пройшов дуже удатно. Треба було бачити й чути, з яким захопленням грали малі діти. Дуже ефективно випав кінцевий живий образ підчас появи Духа Тараса. Іруся Мішківна віддеклямувала дуже симпатично „Слава Україні“ — вірш Т. Ш., а Ліля Сайківна з великим зрозумінням „Чигирин“ Т. Ш. Михалінка Голінка — зворушила всіх своєю мистецькою деклямацією „Лихої долі“ Т. Ш. Діточі хори, під проводом п. Ганни Ракочої, яка вложила багато праці над підготуванням цього концерту, відспівали зовсім удатно цілу низку пісень укр. композиторів: Степового, Людкевича, Гайворонського, Калиняка і Котка. Концерт закінчився відспіванням гімну: „Боже Великий“. Численна публіка нагороджувала кожную точку рясними оплесками та розійшлася з як найкращими враженнями домів. Діти укр. Захоронки можуть бути горді, що вони одинокі в Тербовли відгідно святкували пам'ять Батька Тараса, бо ані місцева читальня „Просвіти“, ані жадне з численних укр. товариств не уважали за вказане уладити Шевченківський концерт. Нехай же ця коротенька допис буде признанням для дітей укр. Захоронки в Тербовли та для тих, що над ними працюють, а рівночасно заохотою для всіх українських дітей, щоби щорічно святкували пам'ять Батька Тараса з такою любов'ю і запалом, як тербовельські діти із укр. Захоронки.

Приятель дітей.

ЛИСТИ ВІД ЧИТАЧІВ

Високоповажаний Пане Редакторе,
наш діточий Добродію!

Довго не могла я відважитись написати кілька слів признання для Вас. Аж тепер це роблю. Передовсім перепрошую Вас, що пишу на машині до писання. Пишу дядьтого, що мій Тато має власну машину, а я умію на ній писати, ну і писання на машині краще виглядає, чим письмо ручне.

Останні числа „Світика“ так припали мені до вподоби і душі, що я їх читаю і читаю і не можу читатися. Жаль лише, що „Світик“ є так малий о б е м о м тай лише **раз у місяць** виходить. Готуюся цілком поважно до заплачення передплати за „Світик“ на цілий слідуючий рік 1929 наперед, щоби приспорити більше фондів на побільшення газетки. В нашій шкільній „Касі ощадности“ маю вже зложених 471 зл., але мій Тато є дуже добрий! Як гарно його попрошу, то Він мені ще дасть 729 зл. на таку корисну річ, як передплата на „Світик“. Прецінь він нас, дітей українських, веде до Добра і бажає виховати нас на гарних і пожиточних людей!

При тій нагоді прошу ласкаво прислати мені ч. 3. „Світика“ з р. 1927. бо воно мені десь пропало, а я так дуже хочу мати цілий річник „Світика“.

Здоров'ю щиро по українськи і остаю з пошаною

Ваша вдячна: *Галя Черномазівна*, уч. 4 кл. шк. нар. в Телячім, п. Підгайці.

О п о в і с т к а .

Роман, Богдан Бандурак, уч. IV класу укр. гімназії в Городенці (почта в місці) ул. Запорожська, просить сею дорогою всіх охочих читачів „Світа Дитини“ — щоби увійшли з ним в переписку, в цілі обміну гарними переписними картками, з видами даних місцевостей, гір, памяток старовини то що. Також цікавиться Пластом, прогулками та бібліотекознавством.

На „Писанку“ для „Світика“:

Всеч. о. Дмитро Кубаєвич з Чорткова 5 зл.; дівтора шкільна з Чорткова 1 зл.

Батьки!

Матері!

III-й Табор Новиків у Підлютім

організує ГОЛОВНА УПРАВА Уладу Новиків.

Табор триватиме від 16 липня до 16 серпня 1928.

Опікун: о. Александер Бучацький — голова Уладу Новиків.
Педагогічний провід обійме проф. Богдан Заклинський (**співробітник „Світа Дитини“**).

Лікарська опіка запевнена. Мешкання під дахом.

До Табору можуть їхати **новики і новички** від 8-го до 14-го року життя включно. Харч обильний 5 разів денно.

В програму занять новиків увійдуть: підготовка до I-го **пластового іспиту**, прогульки, руханка, гри і забави, легка атлетика, гутірки про гігієну, поведення в товаристві то що. Велика увага звернена буде також на справу **національного виховання**.

Таборова оплата за сезон виносить: 60 зол.

платна в трех ратах, а саме:

I рата — 20 зл. дня 15 мая.

II „ — 20 „ „ 15 червня.

III „ — 20 „ в таборі (16 липня).

До Табору можуть зголошуватися і не пластуни.

Ближші пояснення, як і зголошення про прийняття, слати на слідуочу адресу:
о. Александер Бучацький, Львів, ул. Потоцького, ч. 104.

(Редакція «Світа Дитини» звертає отсим увагу всіх родичів, які бажають дати своїм дітям змогу до гарного переведення вакацій у діточому гурті серед рідної природи наших Карпат — на цей ТАБОР і поручає з повним довірям віддати дітий під опіку таких любителів і приятелів дітвори, якими є: Всеч. о. катехит А. Бучацький і народний учитель Вп. Богдан Заклинський).

„СВІТ ДИТИНИ“

ілюстрований журнал для дітий.

Виходить раз у місяць в обемі 2 арк. друку,
книжкового формату.

Умови передплати на рік 1928.

Квартально 3 зл.

Піврічно 6 зл.

Річно. 12 зл.

Для заграниці цілорічна передплата 1½ доляра.

Для Чехо-Словаччини цілорічна передпл. 40 кор.

Адреса Редакції й Адміністрації:

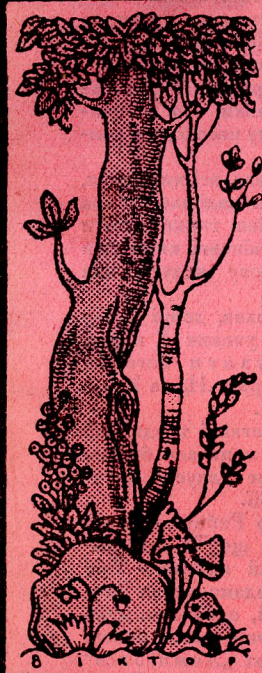
Львів, ул. Зіморовича, ч. 3.

СВІТ ДИТИНИ

ЧИСЛО 6.

ЧЕРВЕНЬ

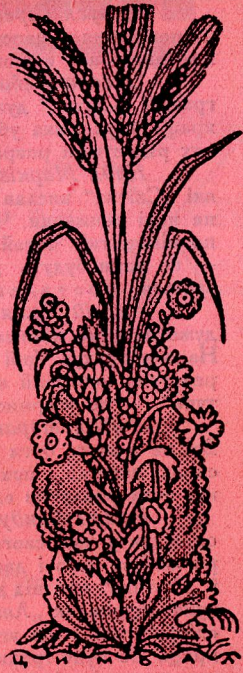
РІК IX.

ЗМІСТ:

1. До школи.	161
2. Добра постановова.	162
3. Ким є малий Богданко.	164
4. Івась у коваля.	169
5. Яблінка.	169
6. Галилейські щиглики.	170
7. Мишка в дорозі.	172
8. Ягнятко, що любило казки.	173
9. Як будиться день.	176
10. Великодня писанка.	177
11. Наше подвіря.	179
12. Спомин.	180
13. Дарусина киця.	185
14. Бузьки.	186
15. Батьківський труд.	189
16. Мураві.	190
17. Конець шкільного року.	191
18. Загадки.	192

Ціна 1 зл.

ПАМ'ЯТАЙТЕ

що „Світ Дитини“
повинен бути в кожній
українській хаті де є
діти.

ПЕРЕПИСКА

З

ЧИТАЧАМИ

ПАМ'ЯТАЙТЕ

при кожній нагоді про
збірку датків на пресо-
вий фонд „Світа Ди-
тини“.

Адріян Крупський в Любківцях: Татусьо говорив „Світикови“, що Ти дуже гарно вицшиє і сам навчився писати. Листик, який Ти передав через татуса — написаний гарно і без блудів так, начеб то писав його ученик не I але IV класи. „Світик“ буде змагати до сего, щоби виходити частійше, але се залежить не від него самого. За жертву „на писанку“ — „Світик“ дякує Тобі гарненько. Пиши відтепер частійше такі листки, як цей перший.

Дизьо Стахів у Лазарівці: Твоя відповідь на перший лист „Світика“ була обширна. Се гарно, що читаєш історичні повісті. Це придасться Тобі дуже при науці історії та географії у вищих школах. Чи великі поступи зробив Ти в науці німецької мови? опиши „Світикови“ цілий перебіг весільного обряду, якому приглядався в осени. Тепер десь страшні болота на Поділлі? Користай із цього, що мусиш сидіти в хаті, тай багато читай! Недавно вийшла дуже гарна книжка п. з. „Школярки з 5 частин світа“. Чи маєш цю книжку в своїй бібліотеці?

Маруся Сірецька в Гавришівці: Чи прочитала Ти вже книжку Рубакина „Оповідання з царства звірів“ — і як вона Тобі подобалася? Чи епідемія красухи вже вигасла у вашому селі? Певно мусіло бути багато жертв! Пиши частійше!

Оксана Кебалівна в Золочеві: Хто учить Тебе гри на фортепіані? Що вже граєш? „Світик“ дуже тішиться, коли його приятелі учаться музики, бо це найкраща наука, яка ублагороднює душу кожної людини і дає кожному насолоду в хвилях радості, а розраду в хвилях смутку.

Надя Марків у Водзіславі (Гор. Шлеск): Чи вже прочитала всі книжечки, які „Світик“ вислав був Тобі? Сли так — то певно Дзядьо знова надішле доляра на нові книжечки. Чи газетка доходить правильно? Ти певно умієш гарно читати по німецьки? Читай пильно, любя Надю, поруч інших, також українські книжечки — бо вони будуть для Твого серденька цілющим ліком на духову недугу, яка зветься: ностальгія, або туга за Вітчизною...

Андрій Хомяк в Шайні: Розв'язки загадок, що Ти їх надіслав, добрі — але дуже нечитко написані. Ти є учеником VI класи, а пишеш, як ученик II класи. Наколи бракує Тобі яке число газетки — то треба зареклямувати його через уряд поштовий в Ковалю. Газетку для села Шайна бере книгарня „Наша Культура“. Отже звернися туди за бракуючим числом „Світа Дитини“.

Любця Моравецька в Ланчині: Загадки у „Світику“ є легкі й трудніші. Всі не можуть бути легенькі, бо тоді вони булиб неінтересні. Ти написала блудно слова: загатка і похіпка (має бути: загадка і похибка). До Одарки Лакусти напиши поздоровлення сама. Вона проживає в місті Кагулі в Бессарабії.

Роман Бандурак в Городенці: Твій щирий друг, Богданко Рибчук, багато оповідав у часі свого побуту в Редакції про Тебе. Се дуже гарно, що Ти так щиро любиш його і даєш йому розраду в тяжкій хворобі, якою бідний приятель Твій і „Світика“ вже від довгого часу обложений. Бракує число передано через Рибчука. Журналик „Лямпіони“, що його редагуєш незвичайно удатний, одначе за мало співробітників ще згуртував для него. Поміщуєш у ньому виключно свої власні праці. Се буде трохи одноманітне. Постарайся мстити на сторінках „Лямпіонів“ також праці всіх тих товаришів, які пробують свої сили у „поезії й прозі“. Зроби „Лямпіони“ літературним осередком цілої городенської гімназії. А а тоді цей журналик зискає на вартості й почитности. Відбивати його можна на гектографі, або шапірографі. Булоб гарно, наколиб усі „статті“ були писані на машині, а описля відбивані. Як це зробити — то проси о пораду пана професора Яківчика.

Роман Генік у Печеніжині: Загадки добре порозв'язував. Ребусів поправити не можна, бо треба би їх було на ново зовсім перерисувати. А тоді вже вони не булиб Твої, але того, що їх рисував. Тому зложено їх до редакційного... архіва.

Люся Тшуківна в Олексинцях: Дуже гарно провела Ти минулорічні вакації, а сьогорічні проведеш певно ще краще. Як називаються ті товаришки, що з ними Ти вчилась і бавилася? Як Твоє здоров'я представляється тепер? Уважай добре на себе — бо тільки „стереженого Бог стереже“ — як каже стара приповідка. А напиши вкоротці знова! Па!

(Далі на стр. 3).

СВІТ ДИТИНИ

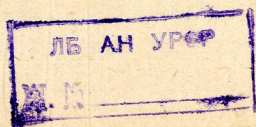
До школи!

Діточки! Вже час до школи,
Вже когут співав давно!
Висиплятися ніколи,
Сонце дивиться в вікно!

Чоловік і звір і пташка,
Все до праці вже спішить,
Навіть та дрібна комашка —
Пчілка за медком летить!

Вже сміються серед лук
Милі, запашні квітки;
Дятель дзьобом: стук, стук, стук!
Вже щебечуть всі птички.

Рибаки вже тягнуть сіти,
На полях вже плуг звенить, —
Нумо йдіть до школи, діти,
Висиплятися досить!

Добра постанова.

Василь Козак, ученик 4 класу народної школи в селі Р., лежав на печі горілиць і думав:

— А чи не вдалося зробити так:

В школі є нас 80 учеників. Коли кождий з нас посіє по $\frac{1}{2}$ літри пшениці на своїй грядці, то на другий рік тих 40 літрів пшениці дадуть плід десятикратний, значить 400 літрів. Се буде близько 4 сотнари. За них можна буде взяти 160 зол. Стошістьдесять золотих, — се неабияка сума. Щож ми з нею зробилиб. Ні се забагато! Нехай краще посіє кождий по $\frac{1}{4}$ літри й то не посіє, а посадить... Тоді вийде якраз так, як говорив наш пан учитель.

— Як принесете по 1 зол. то зберемо 80 зол., за котрі спровадимо гарну бібліотеку зі Львова.

Так говорив пан учитель — але що-ж з того, коли ніхто не приніс сеї вкладки. Бо й не так легко тепер дістати золотого. Так буде краще. Кождий ученик має посіяти по $\frac{1}{4}$ літри пшениці. На се вже легко стягнутися. Попросить у батька трошки пшениці, а землі таки не відмовить. Тою думкою був Василь так зайнятий, що довго не міг заснути. Думка про суму 80 зол. і бібліотеку вперто держалася його голови. Вже тепер уявляє собі, як він читатиме в книжці про молодого князенка, що вибирався в дорогу освободжати царівну з зачарованого замку. В книжках се певно не так описано, як те, про що розказувала йому недавно бабуня.

На другий день вибрався раненько Василь до школи, бо хотілося йому як найскорше виявити свої думки всім своїм приятелям.

Як тільки всі ученики зібралися, Василь промовив до них:

— Як вам відомо, пан учитель запропонував нам зложити 80 зол. на шкільну бібліотеку. Позаяк не всі можуть стягнутися на складку, то може бути таке, що ми згаданої суми не зберемо і бібліотеки не заложимо. Однак не треба нам падати духом, не треба тратити надії. На се я придумав ось яку штуку. — Кождий з нас нехай попросить у батька $\frac{1}{4}$ літри пшениці і грядочку землі на $2\frac{1}{2}m^2$.

На тій грядці нехай кождий посадить ту пшеницю й її пильно доглядає. На другий рік по зборі й вимолоченню, кождий як принесе ту пшеницю до школи, то одержимо за неї 80 зол. Тоді напевно слово нашого пана учителя замінимо в діло.

— Звідкиж ти знаєш, що будемо мати аж 80 зол.? — спитав Петро, найблизший приятель Василя. — Треба-б перше обчислити, а тоді вже говорити, чи буде 80 зол. чи ні. Числи — сказав Василь і всі ученики мимоволі сягнули до своїх торбинок по зошити й олівці.

Тим рахунком всі були так заняті, що не оглянулись, як до класи увійшов пан учитель.

— А се відколи ви стали такі спокійні та пильні? — відозвався учитель, входячи до класи. — Думав я, що в класі нікого нема, аж тут бачу всіх учеників та ще й занятих якоюсь роботою.

Василь глипнув на свого вчителя і мерщій шугнув попід лавки на своє місце, зачервонівшись. Всі ученики теж збентежені відложили свої олівці.

— Над чим же ви так працювали? — спитав учитель Василя.

— Над... над... над бібліотекою! — відрубав Василь, почервонівши при тім немов бурак.

— Над тою, що нема!?

— Але буде, пане вчителю — сказав Петрусь. — Ось я вичислив, що ми на другий рік будемо мати не тільки бібліотеку, але ще й власну кооперативу заложимо.

Тут він встав, показав учителеви свій рахунок і пояснив його.

— Се добре придумано — відозвався учитель. — Та чи всі згодяться таке діло зробити?

— Всі, всі зробимо! — закричали хором школярі.

— Робіть! Я благословляю вас на се діло і Бог вас поблагословить й увінчає вашу працю гарним успіхом.

Г. К.

Ким є малий Богданко.

Кожний, хто знав малого Богданка, думав, що він є малим Богданком, синком своєї мамусі й свого татуса. І на тім кінець! Нічим иншим і нічим більше!

Ніхто не знав одначе того, що Богданко має ще багато инших титулів і чимало назв, таких важних, як і дорослі люди. Іменно, — ніхто не догадався, що коли Данцьо їде з мамусею залізницею або трамваєм, тоді він є —

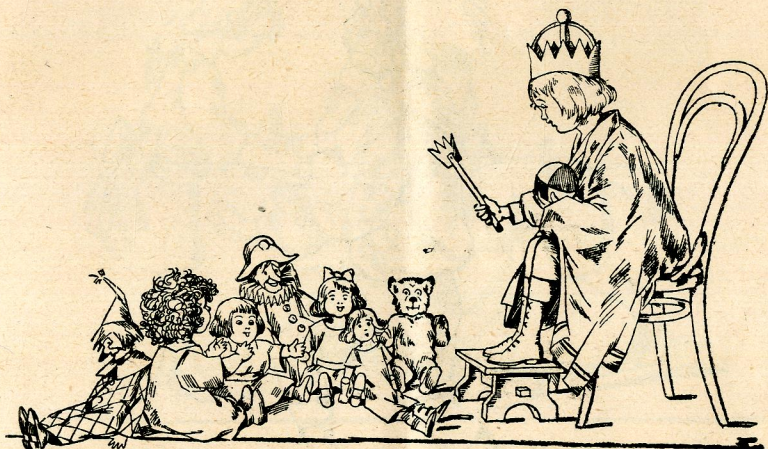
подорожним або пасажиром; коли сидить в школі, є учеником; коли його заболить животик і прийде до нього доктор, тоді він є — пацієнтом; коли часом піде з татусем на діточе преставлення до театру, є глядачем; коли прийде до склепу купити собі олівець або зошит, тоді він покупець; коли піде у відвідини до товариша Ромчика, тоді він гість. Навіть коли вийде зі старшою сестричкою Оксанкою на прохід, і тоді він має спеціальний титул: прохожий.

Пасажир, ученик, пацієнт, глядач, покупець, гість, прохожий!

Скільки важних і дорослих титулів!

Але чи думаєте, що Богданкови цього досить?
Де там!

Богданко через цілу днину є що мінутки кимось другим. Наприклад він є страшним вождом Індіан, на імя „Медвеже Око“. Як бачите на першій образку, він з китицею пер на голові, зі стрільбою в руці, пробігає зі страшним бойовим криком через „американський праліс“. — (Скажемо вам на вушко, що це не праліс, а звичайна кімната або кухня). — А потім у затишнім шатрі-вігвамі — зробленим з крісел і стола — викурює „люльку мира“ — (він тримає в зубах звичайний патичок) — з вождом сусід-

ного індіанського племені, на імя „Вовче Вухо“ — (це його товариш, Влодко).

Коли ця забава йому навкучиться, він стає добрим королем, на імя Богдан I. і в золотій короні — куплений мамусею за кількадесят сотиків — він засідає на троні — звичайнім кріслі, — щоби судити своїх підданих. Підданими, як це бачите на другій образку, є всі ляльки його молодшої сестрички, навіть медведик. До тої церемонії Богданко вбирає ще на себе звичайний обрус зі стола або накривало з ліжка — це замість королівського плаща-мантії, а в руки бере відзнаки своєї королівської гідності: в праву — королівський жезл (колотушку, або довбеньку від душення бараболі), а в ліву — королівське „яблуко“, (звичайний кольоровий мячик).

Судить справедливо: винних карає і вкидає до страшної в'язниці — під Оксанчине ліжечко; невинних увільняє. Тай над винними часто милосердиться, коли вони щиро каються і просять його помилування та прирікають поправитися. (Богданко сам до себе це все говорить). Коли скінчиться суд, він встає поважно з трону, відходить — і за хвилюку ви його вже не пізнаєте.

Короля вже нема, за те є льокомотива, подорожний і кондуктор в одній особі! Богданко за-

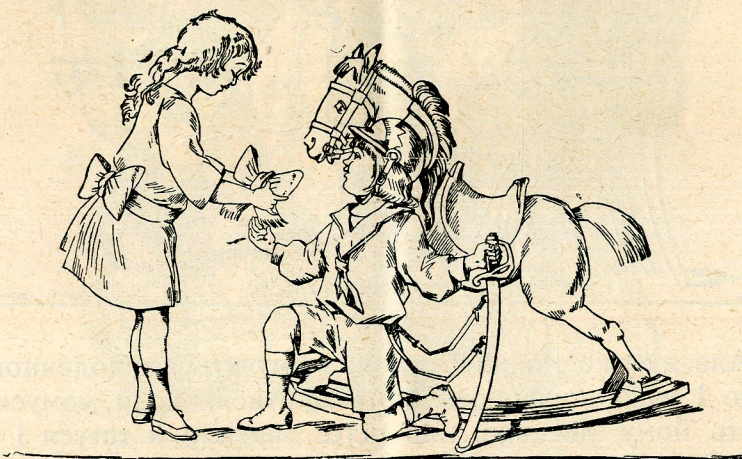

тискає п'ястуки і наслідуючи руками оборот коліс, а устами видає звуки паровозу: фа, фа, фа... і їде — біжить по кімнаті. Він навіть має свої стації, де „поїзд-Богданко“ затримується і де ніби висідають старі а всідають нові пасажири.

— Фу-фу-фу-фу! Фю-ю-ю! — сопе і свище льокомотива-Богдан.

— „Столиград!“ — кличе Богдан-кондуктор, ставши коло стола. — „Кріслиська!“ — „Печинці“ — „Шафівці!“ — кличе він біля крісла, печі, шафи.

Змучена льокомотива заїздить нарешті на головну стацію між шафою і ліжком — і звідти виходить уже не кондуктор, але поліцай або лицар на білим кони — (кінь деревляний на бігунах) — в шоломі на голові, з шаблею при боці. Він їде в світ, боротися з розбишаками або зі злими духами та смоками, що пожирають і переслідують невинних людей. Перед ним тягнеться довга біла дорога — це сіни, що ведуть до кухні — або густий ліс, крізь який важко йому пробитися, — це дві пальми у сальоніку. З зачарованого замку — з шафи — виходить йому

на стрічу царівна — то його мала сестричка Гануся — і за всі його геройські подвиги припинає йому червону стяжечку до рамени — зі своєї косочки. Лицар — як бачите на четвертім образку, злізає з коня, вклякає на одно коліно і з повагою та вдячністю приймає від царівни надгороду.

Часом і сестричка захоче з братчиком бавитися. Тоді Богданко стає мандрівним музикою-скрипаком (найрадше прибирає назву: Паганіні), а сестричка славною танцюристкою. Музика грає на скрипці (скрипка з рижової мітолки, а смик з лінійки), а Олюся танцює в такт музики і співу Богданка. На тім цікавім концерті і балеті є присутна й публіка, яка захоплюється артистами і плескає грімко в долоні. Це Ганусині ляльки і медведик. Богданко виспіває тонесеньким голосочком всякі мелодії, а Гануся три-

має ручкою кінчик суконки і літає на пальчиках, як метелик. Ця забава, як бачимо на п'ятім образку, триває нераз довго-довго, аж мамуся покличе дітий на вечеру, або прийде татусь і принесе яку цікаву книжечку з картинками.

Але як уже малий Богданко змучиться цілоденною забавою і очка починають йому клеїтися, коли мамуся постелить йому ліжечко, він цілує мамуся й татуся і каже всім чемно:

— Добраніч!

і йде спати. Тоді він, засипляючи в ліжечку, знову не є нічим іншим, лише малим хлопчиком Богданком, синком мамусі й татуся, братчиком Оксанки і Ганусі.

Хиба коли рано він заспить і не хоче вчасно встати, тоді він ще є сплюшком. Але це лучається йому дуже рідко, бо він є чемний хлопчик.

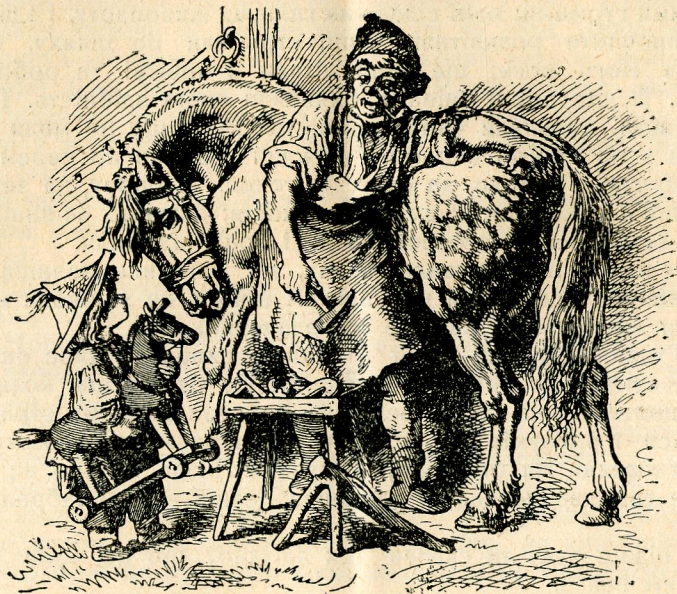
За К. Байлем — з журналика: »*Płomyczek*«.

Івась у коваля.

— Ковалю, я вас прошу,
Заплату дам хорошу,
Підкови приготуйте,
Коня мені підкуйте.

— Мій кінь підків не має,
На ніжку налягає.
Та прошу поспішати,
Бо час нам відізджати...

Пан майстер усміхнувся,
Над коником нагнувся,
Щось ніби направляє,
Щось молотком вдаряє...

А далі каже слово:
— Вже, пане мій, готово!
Теперки, слава Богу,
Мож їхати в дорогу!

Яблінка.

А яблінка цвіте біло,
По садочку ходить,
Дасть нам яблочок червоних,
Як лише зародить.

А ти, вітре, не рви цвіту,
Вій собі з легенька,
Вродить яблочка червоні
Яблінка біленька.

За М Конопніцкою — Ю.

Галилейські щиглики.

(Оповідання тітки Перетти).

Коли Ісус Христос проходив по дорогах, то давав радість птахам. Лише тільки помічали Його білий одяг, вони надлітали до Него цілими гурмами; одні сідали на гильках живоплоту, і здавалось, що ці живоплоти розцвітали; інші стрибали по шляху, котрого торкалися Його ноги; ще інші літали в повітрі та робили над Ним тінь. Ті, що вміли співати, виявляли свою здібність. Ті-ж, що вміли співати, виявляли свою здібність. Ті-ж, що не мали голосу, пишалися хоча своїми перами. І кождий говорив по своєму:

— Дякую, Господи, за одяг, за голос, за барву, за зерно, за листок, що нас хоронить; дякую за життя; дякуємо за наші крила!

Він всміхався, благословляв їх, і вони відлітали.

Матері, що висиджували малих, не вагались залишати свої гнізда, знаючи, що в цей раз яечкам нічого не зашкодить. Вони приходили мовчазні та швидко й віддалялись.

Але одного дня на горбі в Галилеї зявилося двоє спізнених птахів — сумні між іншими веселими. Це була пора, коли чорна тернина цвiete, а гліг стоїть зелений. Христос побачив страждання і зупинився. І зрозумів він те, чого птахи не могли сказати:

— Учителю, ми безпечні, збудували гніздо низько на дереві. Було вже там два яечка. Та надійшли великі води і забрали кубечко.

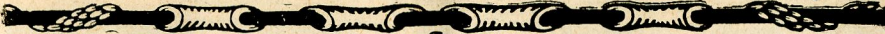
Він підніс руку та сказав так лагідно, що це була швидче скарга, чим наказ:

— Розпочинайте знову, мої любі.

Щиглики збудували нове гніздо високо на дубі зі страху перед повінню. Треба було на то часу. Кінський волос, вовна, піря, з яких будується гніздо щиглика, були зужиті всі до останнього попередніми будівничими, тими щасливими, спів котрих було чути навкруги. Ось у ту хвилю, коли гніздочко було вже закінчене, кругленьке, отверте навпроти неба і гойдалось на вітрі, схопилась буря, та така шалена і з таким градом, що все було знищене.

Обидва щиглики почали шукати Учителя. Вони не були такі, як ми, що постійно скаржимося. Вони бажали лише знати, чи залишилась їм яка надія ще в цьому році виховати родину і чому дві перші спроби їм не вдалися. Пора була пізна. Всі малі вже окріпи, починали літати й ставали подібні до батьків. Сонце в південь гріло, мов піч, на дворі. А до того Господь, проповідуючи людям, продовжував свою путь та мусів бути далеко.

Довго вони Його шукали, не маючи жадних відомостей та ніякої можливості про Него запитати. Тільки коли вони помічали

в селі жінку, що плакала, хору дитину, або сліпця, або сумну по-
стать, вони говорили про себе: „Христа тут нема“. І вони про-
довжували шукати. Таке трапилось їм часто. Нарешті під кінець
літа вони увійшли до містечка, в якому помітний був великий рух.
Діти несли пальмове гілля, а дорослі міркували, кажучи між собою:

— Але ж це такі правда, що Він воскресив доньку Яіра. Ми
бачили, як вона ходила повна життя!

Дівчата плакали від радості, скидаючи з себе жалібні завої.
Два щиглики, сидючи на гілочці при вході до села, ждали на Ісуса.
І коли почала наступати ніч — Він проходив туди та пізнав їх.

— Мої любі, нічого не втрачено. Розпочинайте знову. По-
кладіть гніздечко поміж дерева, не дуже низько, боючись великої
води, але й не дуже високо, бо-ж ви не спроможні змагатися
з бурею. Ідіть у супокою.

Біля них скупчилося багато людей. Чуючи його, один сказав:

— Ви, Учителю, кажете пташкам будувати гніздо, а ж зима
находить!

— Поки зберуть необхідний матеріал — сказав другий, —
дерева вже не будуть мати листя!

— Мороз убіє матір і яєчка, — сказав третій. — А навіть,
коли б з'явилися пташенята — то на замерзлій землі вони не
знайшли би поживи.

Але Той, що серед них здавався наче б володарем, поди-
вився сумно на людей, всміхнувся пташкам і сказав:

— Весна мені підвладна, йдіть з певністю!

І обидва щиглики в ночі відлетіли. Без упину і без втоми,
за одним духом вони повернулись у країну, де вже двічі гинув
їх виводок. Коні на ціле літо були випущені на пасовиско, і вони
знайшли багато кінського волосу; вівці позалишали на тернині
свою вовну; на поверхні води плавало багато непотрібного піря.
І пташки вибирали що найм'ягше. Гніздечко зроблено швидко.
Мати знесла шість яєчок та почала їх висиджувати.

Тоді сталась небувала річ. В той час, як дерева всюди втра-
тили листя, ті, на котрих було гніздо, а також сусідні, аж до поля,
заховали ще своє листя.

Над цим благословенним простором — небо залишалось чи-
стим. Хмари блукали навкруги і зоставляли велику блакитну га-
ляву, звідки йшло світло й тепло на нерухому самичку. Вітер
теплішав, переходячи межу, яку зазначив Господь. Це тяглося
потрібний час. Шість нових щигликів вилупилося з шести шка-
рупок. Вони, розтулюючи очі, побачили, як і всі інші з їх породи,
що земля була гарна, вбрались у перше пірячко й спробували
літати. І тільки коли вони мали вже готові крила, листя пожовкло,
і малі побачили, що зима вже давно оголила землю на сто метрів
від їх гнізда...

Ви розумієте, додала тітка Перетта, що коли Ісус Христос
зробив весну для щигликів, які виводилися з запізненням, то Він

зробив би для вас багато більше, колиб ви Його про це попросили. Але нічого не було би, як батько й мати не були розпочали будувати своє гніздо втретє. І саме про це необхідно пам'ятати.

Переклала з французької мови — *Валерія Богацька.*

Мишка в дорозі.

Раз маленька мишка
Була десь в дорозі,
І біжить до мами
Вся в страху, тривозі.

Каже: — Мамцю любя!
В світі я бувала,
Слухай, що за дива
Тамки я видала!

Вийшла я із ямки,
Стала біля лави,
Аж дивлюсь — в куточку
Щось сидить чорняве.

Приязно всміхаєсь,
Миється лапками,
Так очима світить,
Ніби зіроньками.

Як мене уздріло,
Зараз з місця встало
І до мене тихо
На лапках ступало.

Аж собі весело
Йду на проти нього,
Думаю — от друга
Матиму якого!..

Вже туй-туй булаб я
З другом запізналась,
Аж нараз потвора
Десь якась узялась!

Дзьобом замахнулась
І крильми вдаряє
І на мене з шумом
Грізно наступає.

Ох, тої потвори
Я так налякалась,
Що лишила друга
Й до нори сховалась!

— Маєш, доню, щастя, —
Каже мишці мати —
Що тебе потвора
Привела до хати..

Бо той звір, що в ньому
Ти шукала друга,
Це старий наш ворог,
Лютий це котюга!

А той звір крилатий,
Що так остро ходить,
Це когут, дитино, —
Він мишкам не шкодить!

Ягнятко, що любило казки.

Було раз ягнятко, що любило слухати казки. Кожного, кого стрінуло, просило розказати йому якусь казку. Раз здибало ягнятко чорну вівцю.

— Будь ласка, розкажи мені яку

казку, — просило ягнятко.

— Був раз — стала розказувати вівця — хлопчик із синім волоссям і кучерявими очима...

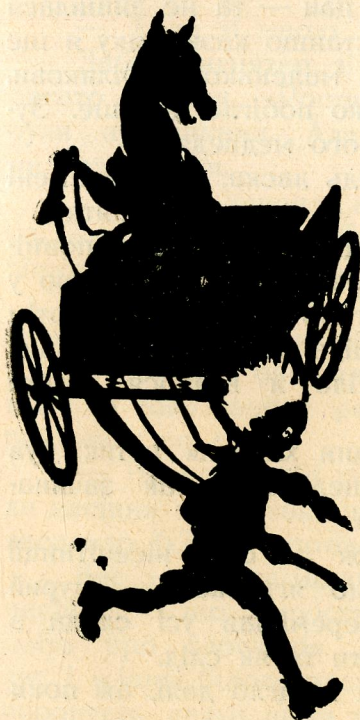
— Мій Боже, то не виглядає на правду, — сказало ягнятко.

— Я хотіла сказати, що він мав сині очі і кучеряве волосся, — говорила дальше вівця. — Жив на горбочку, що був на вершку хати.

— Алеж горбок на вершку хати геть роздавив би хату, — сказало ягнятко до вівці.

— Я хотіла сказати, що він жив у хаті, яка була на вершку горба, — розказувала далі вівця. — Коник сидів у возі і поганяв його. Потім обід зів його.

— Моя кохана, цеж усе якось не тее! — крикнуло ягнятко.

— Так, так, — відповіла вівця. — Я хотіла сказати, що хлопчик сидів у візку і поганяв коника. Потім він зїв обід. Не знаю, що це нині сталося моїм казкам. Вони всі чогось виходять навпаки. Прийди на другий тиждень, а я розкажу тобі казку, як ялося.

Ягнятко побігло далі. Здибало чорного цапа.

— Будь ласка, розкажи мені яку казку, — просило ягнятко.

Цап встромив ратицю передньої ноги в кишеню.

— В цій кишені не лишилася ніодна казка, — сказав цап.

Він перешукав кожду кишеню. Перешукав також рукави.

— Дуже мені жаль. — сказав цап — та не лишилася мені ані одна-однісенька казка. Останню казку, яку я ще мав, дав я маленькому кріликови.

Ягнятко побігло даліше. Зустріло бурого медведя.

— Будь ласка, розкажи мені яку казку, — просило ягнятко.

Медвідь ніс мішок, повнісенький казок.. Сягнув лапою у міх і витягнув одну казку. Потім бурий ведмідь пішов собі даліше. Ягнятко сіло й взялося читати казку:

— Один хлопчик котик був пес на капелюх, — так зачиналася казка.

— Таж це самі нісенітниці! — крикнуло ягнятко. — Бурий медвідь перемішав усі слова в своїй мішку, а я не можу зложити їх як слід.

Ягнятко кинуло геть цю казку і побігло далі, аж поки не стрінуло сірої гуски.

— Будь ласка, розкажи мені якусь казку, — просило ягнятко.

— Добре, — відповіла гуска. Старенька ненька пішла до шафи взяти кістку своєму бідному псови, але як...

— О! — сказало ягнятко — я вже давно чуло цю казку. Будь ласка, розкажи мені якусь нову.

Гуска розсердилася. Сказала, що ягнятко нечемне, коли називає її казки старими. Не розкаже йому за те ніякої.

Ягнятко побігло далі. Здибало за плотом лиса.

— Будь ласка, розкажи мені яку гарненьку казочку.

— Ходи зі мною, — відповів лис.

Забрав ягнятко зі собою на город. Росло тут багато-багато рослин. Ростини вкриті були пуплішками. Але цвіти ще не розцвілилися.

— Ще не зацвила ніодна казка, — сказав лис. — Кождий пуплішок зацвите казкою-цвіткою.

— А чи всі вони будуть нові казки? — спитало ягнятко.

— Коже оповідання буде нове. З того городу розходяться всі казки по світі.

— Чи не дав би ти мені трохи насіння тих казок, щоби я собі засадило їх? — спитало ягнятко.

Лис дав йому мішок чорного насіння. З них виростуть казки-цвіти про хлопчиків. Дав йому лис і мішок білого насіння. З них виростуть казки-цвіти про дівчаток. І дав йому лис мішок бурого насіння. З них виростуть казки-цвіти про звірята.

Дав теж йому лис мішок зеленого насіння. З них виростуть казки-цвіти про русалок.

Взяло ягнятко ті чотири мішки насіння і посадило їх у чотири рядки в городі казок.

І мало казки-цвіти про дівчаток, що зацвітуть завтра. Казка-цвітка про хлопчика вже туй-туй зацвіте. Ягнятко сидить на землі біля казок-цвітів і жде на казки, що мали небавом розцвісти.

З англійського переклав:
Михайло Лотоцький.

Як будиться день...

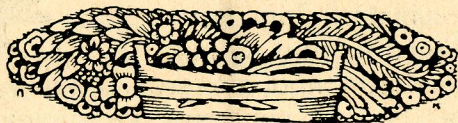
Долина ще в тумані,
На шпильях ясний світ —
Там хмарочки багрянні
Мандрують у блакит.

А білі, як лебеді —
В золочених крайках,
Все линуть на переді,
Для сонця стелять шлях.

Долини ще в тумані,
А гори вже в огни.
В небеснім океані
Наряджені човни.

І гасло бе чудове,
Що шезла довга ніч,
Щоб було все готове
Йти сонцю на зустріч.

М. Підгірянка.

Великодня писанка.

На високій Чорногорі, у наших горах Карпатах, стояла величава палата лісового царя Міка. Палата була збудована вся із шишок і смерекових шпильочок, поукладаних у різні мистецькі взори. Криша різнобарвним пірячком прибрана, а вікна й двері із срібlistого павутиння. Коли ранком тисячі каплин роси осідали на криші, мінилися в соняшному світлі мов діаманти. Довкола палати столітні сосни журно кивали головами, а на їхніх, вічно зелених віттях, весело щebetали пташечки.

У цій чарівній палаті сидів, на лежанці із пушистих звірячих шкір, сам лісовий цар, Міко, із довгим зеленим волосsem, та бородою і срібними очима. Біля ніг сиділа його унучка, золотоволоса і синьоока Веселка.

— Дідуно, я піду в ліс гуляти! З вивірками так гарно гуляється — заговорила Веселка.

— Ах, ти моя пестійко! Тиб все тільки гуляла! Ну, та йди вже, йди!

Весело підскочила дівчинка та кинулась у ліс. Ах, як тут гарно! З поза кущів повибігали біленькі мавки, взяли Веселку в коло, прибрали цвітками та почали гуляти, співаючи:

»...Ми Веселку ^окружи и
Кругом неї об ^оступили,
Веселочко, чого ^отужиш;
Вибирай кого ти любиш...«

— Мене вибери, Веселко, — дзвінким голосочком закликала мавка Зізя.

— Ну гарно, ходи тут Зізю!

Забава йшла дальше...

По скінчених іграх, побігла Веселка до вивірок, колихатися з ними на віттях дерев. Вони нагодували її орішками та лісними ягодами. Оттак цілими днями гралася Веселка; вечером прибігала до свого дідуся та при горючій ясным полум'ям ватрі, розказувала про свої цілоденні пригоди.

Зимою весь ліс, а з ним цар і Веселка, спали. Білий Морозенко прикривав їх пухкими перинами, щоб не померзли. І так було аж до весни. На весну Морозенко забирав снігові перини, а сонячко гарячими поцілунками будило все лісове царство із довгого сну.

— Весна, весна! — загомоніло в лісі... Усе прокидається зі сну та прибирає нову, святочну одержу.

Маленькі, кущохвості зайчики, поскликали на велику поляну всіх звірів на раду. Нарада важна. Мають вибрати дарунок для свого царя на Великдень.

Великі медведі поприсідали на задніх лапах, сірі вовки крутили хвостиками, а лисички бігали то сюди — то туди, перемовляючи всіх на свою сторону. Надлетіло врешті все птацтво зі сво-

їми радами, але ніхто нічого путнього не видумав. Здавалося, що все піде на марне. Та від лиха спасла їх мала птичка »волове очко«, яка сказала ось що:

— Шановна громадо! Від своїх посестер чула я, що зібралися тут на те, щоби вибрати для нашого царя гідний дарунок на свята. Послухайте моєї ради, а може скористаєте з неї. На далекому морі є коралевий остров, а на ньому живе одинока птиця. Ціла вона золота, зоветься »По« і несе тільки одно яйце на сто літ. Колиб ми могли дістати те яйце та дарувати його нашому цареві, це булоб для нас не абияке щастя.

— Славно! Славно! — загула всенька громада. — Незнати тільки, чи згодиться »По« оддати своє дорогоцінне яєчко нам?

— »По« любить дуже українську пісню. Від неї вона ціла здригається та незвичайно добре. Тому виберім наших славних співаків та летім у далекий край, — промовило »волове очко«.

Вибрали пару соловейків, щиглів, жайворонків. Провідником назначили »волове очко« і ціла громада полетіла на коралевий остров.

Завдяки доброму провідникови, прилинули наші послы щасливо на коралевий остров, до житла птиці »По«.

На прохання птичок, »По« навіть й говорити нічого не хотіла. Колиж соловейки почали заводити прегарних українських пісень, сказала птиця:

— Чогоб ви були мені не давали, нічогоб не прийняла. Але за прегарну вашу пісню дам вам своє яєчко. Одначе побудьте ви в мене якийсь час тай навчіть мене і діток моїх так гарно співати, тоді я вам моє цінне яєчко віддам.

І позісталися соловейки з воловим очком, а інших відіслали домів, щоби не затрівожувати громади.

Вчили вони витревало малих »По-пенят« аж справді і вони почали дзібеніти собі: *»Ой не шуми луже«* — *»Віють вітри«*, тай інших пісень. Незвичайно врадувана »По« віддала соловейкам золоте яєчко, як нагороду за науку співу.

І прилетіли співучі послы саме в пору, бо було вже тільки два дні до Великодня. Найкращі мистці прикрасили яєчко написом: »Христос Воскрес«; інші зробили гарний візочок зі смережевого гілля, прибрали базьочками, запрягли дванайцять пар зайчиків, тай цілою громадою подалися у палату царя Міка.

— Володарю наш славний, — загули звірі перед палатою царя, — прийшли ми до тебе з даром. Писанку великодну принесли. Одвічним нашим українським звичаєм кланяємося тобі та кличемо: »Христос Воскрес!«

На radoшах вийшов цар з палати, кількома словами подякував за честь тай zarazом запросив усю громаду до себе в гостину.

Тоді шойно почався бенкет. Вивірки, слуги царя Міка, повикочували бочки з вином, та в горіхових лушпинках розносили поміж гостей. На вільшинових листочках мід пишався, а горіхів, ягід, зерна, мяса та капусти, було стільки, що аж столи угиналися.

Золоте яечко, стояло по середині стола, прибране базьками й смеречиною.

Веселка, легенька мов перце, увихалася між гістьми та прошувала всіх до їди та напйтків.

Десь коло півночі роздався нараз великий тріск. Над яечком взнісся легенький білий туман, воно само розкололося на дві половинки, а здивовані гості побачили гарненького, мов янголятко, хлопчика. Веселою усмішкою на вишневих усточках привитав він увесь збір та промовив:

— ...У-у-у!.. Як довго я спав! Аж тепер щойно прокинувся до життя...

Юрбою обступили гості »Золотенка«, (бо так й назвали його) та тішилися чарівним даром золото їерої птиці!..

...Золотенко зістав у діда Міка. Він бавився з Веселкою, яка вигадувала для нього всякі нові ігри та пісні.

Коли обое підросли, справив їм цар Міко таке весілля, якого світ не бачив. Музики грали, як день так ніч, доки не позасипляли. Навіть птиця »По« прилетіла з коралевого острова — і принесла в дарі молодятм золоту колясу, запряжену в дванайцять пар білоперих пташок, які мали возити молодят всюди, куди вони тільки захочуть. Відтепер Золотенко й Веселка жили зимою на коралевому острові, а літом на Чорногорі — щасливі та веселі.

Яр. Мандюкова.

Наше подвір'я.

Надійшла весна красна. У нас на подвір'ю усе, що жило, заметушилось, заголосило. Ходять по подвір'ю і розмовляють між собою: курочка - погребушечка, гуска - водоплюска, качка - пливачка, коза - дереза, баран, коровка і свинка.

Курочка каже:

— Тю-ун, тю-ун! Я собі зернятко вигребла!

Гусочка кричить:

— А я розпушу крила га-га-га! Побіжу над став, найду червачка га-га-га!

Коза гнівно:

— Ме-ке-ке! Що це таке? Коли поведуть нас пастися? Ме-е-е!

Баран собі:

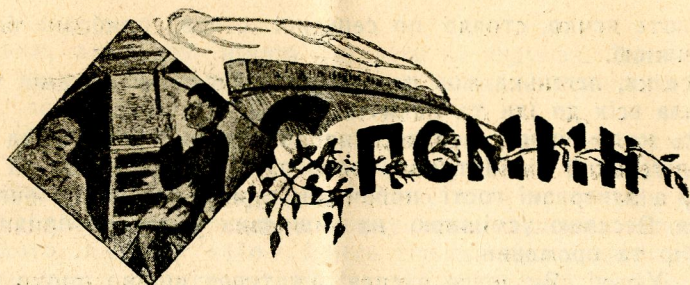
Ба-ба-ба! Беріть мене з хліва, болить голова!

А коровка:

— Му-у-у! А доки я ждатиму?

А свинка:

— Хрю, хрю, хрю! Я зовсім тим не журюся! Ідіть собі, куди хочете, а мені добре осьтут у болоті...

Уже на місяць до весняної перерви занять я рахував дні... Встаючи з ліжка я йшов до календаря й старанно закреслював черговий день, хоч він лише починався. А іноді я закреслював його ще з вечера, щоб швидше...

Тими останніми днями вже якось нічого не хотілось робити. І заданих лекцій не вивчалось як слід, і до школи йти не хотілось. Голову заповняли дивні мисли, роїлися якісь фантастичні пляни.

Та й не могло бути инакше... Йшла весна.. Не буду занадто хвалитись, але мені здається, що на мене вона мала особливий вплив. Моя душа немов зливалася з природою... Вона немов зацвітала разом із підсніжниками, то мов дзвеніла дзвоном синички, то знов плакала дощем безрезневим, то сміялась сонцем весняним... Я вrostав у природу, як паросток у землю, і життя своє уявляв собі тільки на її лоні... До того дійшло, що в третій класі я на весні втік зі школи й три дні блукав по парку... Але про це иншим разом...

Дні все-ж, хоч і поволі, минали, і приходив день відїзду до дому... Не буду описувати, з якою спішкою я збирався до відїзду, але мушу сказати, що забув половину річей, які мені доручено забрати. Забув і книжки. Того дня я вже не їв нічого, а на тричотири години перед відходом потягу я вже ждав на пероні, щоб не спізнитися...

Як тільки потяг рушив із місця і я переконався, що станція осталася далеко позаду, я витягнув зазделегідь куплену цигарку й сміливо запалив її, а потім закусив цибулею, щоб дома не почувши від мене запаху диму.

В дома мене чекала, звичайно, маленька неприємність. Батько випитував мене про мої успіхи в школі, а я рідко коли міг добрими успіхами похвалитися.. Це, кажу, не належало до приємностей, але на щастя і не тяглося довго: я обіцяв поправитися і на тім кінчалось...

Мій молодший братик, здавалось, тільки й чекав, коли скінчиться та загальна частина зустрічі, щоб розповісти мені багато новин, познайомити з новими забавами, що за ними я забував і школу і всі неприємности... Ходили ми над річку ловити рибу вовтузилися з голубами, ходили по квітки до лісу; але всі ці за-

бави — це був лише вступ до того, що чекало далі. По двох-трьох днях побуту дома ми випрошувалися у батьків і вирушали зранку пішки до діда, що був лісничим шість верстов од нас... Тут-то починалося справжнє життя. Я ніколи не забуду того запаху лісу, запаху вогкості й грибів, що дихав на мене, коли я входив до нього. Той запах і те дивне почуття, що охоплювало мене тоді, прокидається в мені й тепер.

Здається, не було більшого щастя, як вирушати до ліса із справжньою рушницею. Бувало йдемо з братом, такі горді. Але цим ми не любили чванитись: навпаки, ми старалися ходити у такі місця, де знали, що ніхто нас не знайде. Ми любили бути тільки у двох, віч-на-віч із природою. Ми любили й знали її; ми знали всіх пташок і звірів і розуміли їх. Ми сміялися з ненажерливості іволг, що цілий день їли наші черешні, а потім кричали: „ще не обідав“, або: „не їв, не їв“... Ми розуміли, коли крук на дощ кричав,

вслухувались, про що пугач у ночі пугає... Ми знали, де жили лиси, що крали дідових курей; знали гнізда зайчиків, кізляток; знали також де виводяться шершені та їхні гнізда; знали будівлі мурашок і слідували за їхньою роботою... Ми знали де водяться жуки-

олені... Ми влаштовували боротьбу оленів на зрізаному пеньку; знали, де ростуть фіялки, конвалія, сморжі на весні, а в осені гриби та підпеньки. Все це ми знали, все це нас цікавило... Ми переживали щастя й радість наших четвероногих та пірнатих приятелів... З дитинства ми обидва мріяли бути лісничими. Нам здавалося, що найбільше щастя — мешкати в лісі, бути серед тієї чудової природи й жити нею...

Одного погідного квітневого дня ми вийшли в ліс... Недалеко від дому починався молодий ялиновий гайок. Увійшли ми в нього... Було тихо-тихо. Ялина росла дивними правильними рядами, а на землі лежало грубе покривало чатини. По ньому ми ступали, як по мягенькому килимі. Пахло смолою й вогкістю. Братик притиснувся до мене. Ми пройшли лісок мовчки аж вийшли на поляну.

— Давай, ляжемо тут
— сказав я.

Ми лягли. Сонце гріло нам спину, а перед нами в травичці лазили працьовиті мурашки, заклопотано бігали різнокольорові жучки, шукаючи поживи, розцвітали синенькі квіточки...

З-під недалечкого кущика випорхнув зайчик і зник у чагарнику, а над головами захриплим уривчастим голосом закрював крук:

— Крав-крав-крав...

Ми з братом сміялися, бо знали, звідки летів крук. Ми знали, що він шматував труп коня пана Смяловського.

— А що він каже, коли кричає? — спитав Степанко сміючись.

— Крав... крав...

— Що він крав?

— Через ксня він споріднився з Смяловським і прийняв його натуру,
— сказав я.

Ми знов засміялись, а крук піднявся високо над ліс і з гори хвалився:

— Крав... крав...

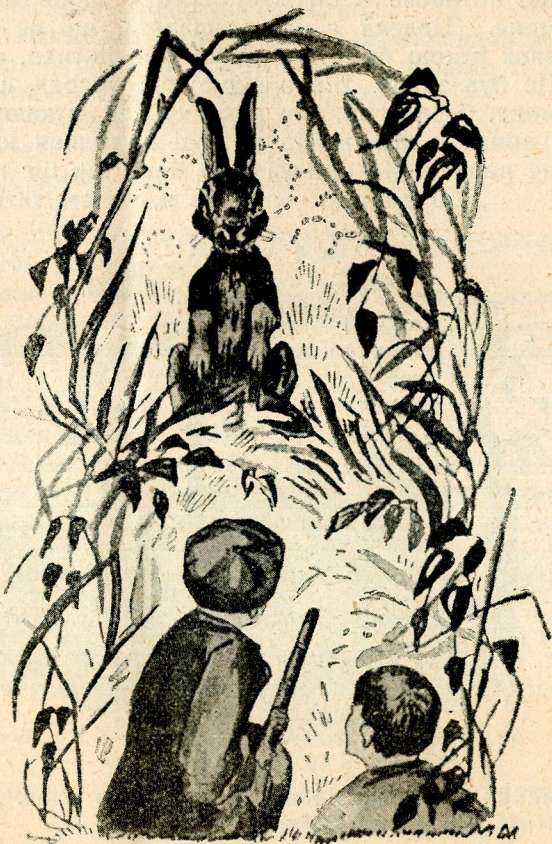
Земля була ще вогка; ми встали й подалися далі в ліс.

Було так тихо, всюди прокидалося життя і, прокинувшись, німіло, зачароване безмежною красою ранку.. Йшли й ми мовчки, щоб не порушити тиші.

Перший відозвався Степанко.

— Слухай, що ми стрілятимемо? — спитав він несміливо...

— Може ворону або яструба, — відповів я.

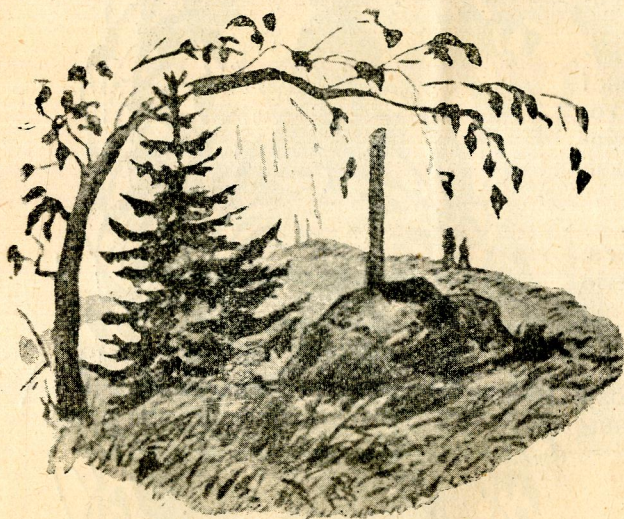
І знов пішли ми мовчки. Доходимо до широкої просіки, що відмежовувала старий ліс від зрубу.

— Ти почекай тут, а я погляну на лінію, — сказав я пошепки, може там сидить що?..

Степанко сів на пеньок, а я, скрадаючись, подався на лінію.

Скоро перед моїми очима повстав такий вид: з краю лінії, що потопаляла в синьому тумані, щось вибігло й бігло, прямо на мене. Здалека я не міг пізнати, що це — лис чи заяць?.. Я дав знак рукою братови, щоб він сидів тихо, а сам почав приглядатися. Це був заяць. Він швидко біг уперед, що-раз наближаючись до мене, безпезний; усе нюхав сліди шукаючи самиці. Він був худий і починав ліняти, бо на заді виднілися клубочки шерsti, що ще не випали. Не прочуваючи біди, він біг просто на мене.

„Що робити, — думав я, — стріляти чи ні?“

Це був початок квітня — час охорони звірят. Але ті думки були тільки, щоб заспокоїти сумління: я знав, що не видержу й вистрілю. Я ніколи в житті ще не застрілив зайця, а тут така нагода... Серце мені забилося сильнійше; я став на коліна й чекав... Зайчик не помічав мене й біг ближче й ближче. Але раптом він зупинився... Став на задні лапки, насторожив ушка й почав дивитися на

мене... Я бачив здивування в його очах. Він немов питав:

„Чи ти не забувся?“

Але я вже нічого не пам'ятав. Палець машинально натиснув цингель, бухнув стріло...

Прибіг братик.

— Що ти забив? — спитав він.

Я не відповідав. Я був червоний і чув, як до голови біла мені кров. Ми побігли туди, де лежала невеличка сіра купка. Зайчик лежав тихо, спокійно; нігде не видно було слідів крові, тільки шерстинкою, що ще не випала, легенько холитав вітер.

Брат підняв на мене очі, але я не міг дивитися на них. Я чув докір і мене обгортало почуття великого сорому.

— Бідний Яцьо, — сказав Стефчик. — Що ми з ним робитимемо? Понесемо до дому?

Я боявся нести.

— Що ти, хіба можна?.. А що дідусь скаже?.. Ти пам'ятаєш, як він сердився на побережника за те, що той застрілив заяця в кінці лютого; а тепер уже квітень..

Братик мій гладив зайчика рукою по шерстині..

— Відний Яцьо, — казав він, — така весна гарна, такий ранок чудовий, а він помер... А що він думав, коли біг сюди?..

Я не знав, що казати, мене вже давили сльози...

— Тобі дуже жаль? — спитав Стефчик.

— Дуже, — сказав я.

— Давай поховаймо його.

Я погодився.

Ми взяли зайчика й пішли шукати для нього місця спочинку. Знайшли його під кущиком тернини...

Я вишукав дві ломаки, загострив їх ножем і ми викопали ямку. Туди поклали зайчика й насипали високу могилку. В головах забили кілок, а на ньому Стефчик, своїм смішним дитячим написом, накреслив:

„Тут спочиває Яцьо“.

До дому ми повертали сумні після цього похорону.

З того часу минуло вже багато років. Бачив я війну криваву, багато трупів і крові, але, хоч би скільки разів я виходив з рушницею в ліс, я, зачарований природою, згадую минуле й ніколи не можу забути малого сірого зайчика, якого вбив колись нізачо.

Володимир Іжицький.

Дарусина киця.

Гей, красенька та мягенька,
Люба кицінька моя —
Їй на шийку — голубеньку
Стяжечку вложила я.

Моїй киці збудувала
Я хатиночку в саду, —
Лиш навчилась, пописала,
Вже до киціньки іду.

Там за мною по садочку
Кицінька моя біжить,
Хвостик все держить горою
Тай смішить мене що мить

Так гуляємо у двійку,
Вдача вже у нас така,
Потім я беру пестійку
Тай даю їй молока.

Кицінька прищурить очи,
Як вже сита молочком,
Й казочки мені бурмоче
Аж смачним засну я сном.

Я. Вільшенко.

Бузьки.

На послідній хаті в однім малім селі стояло гніздо бузьків. Бузьчиха сиділа в гнізді коло своїх чотирох молодих. Вони виставляли голови з малими чорними дзюбами, які ще не були червоні. На даху іншої хати, недалеко від них, стояв бузько у військовій поставі. Одну ногу підтягнув під себе, щоби завдати собі трохи трудно підчас свого стояння на варті. Можна було думати, що він витесаний з дерева — так тихо він стояв. «Се певно дуже по панськи виглядає, що моя жінка має сторожу при гнізді — думав старий бузько. — Ніхто не може знати, що я — її чоловік. Кождий думає, що я дістав приказ тут стояти. Се дуже по панськи виглядає!» — І він далше стояв на одній нозі.

В долині, на улиці, бавилася громада дітей. Коли діти побачили бузьків, найвідважнійший з хлопців заспівав стару пісеньку про бузьків: «Бузьку, не стій на одній нозі, іди до дому. Там бузьчиха доглядає молодих. Одно ми повісимо, друге втопимо, третє застрілимо, а четверте заколемо!»

— Слухай, що діти співають! — сказали бузьчата. — Вони співають, що нас повісять і потоплять!

— Не журіться тим! — сказала стара бузьчиха. — Не слухайте того. Се вам не пошкодить!

Але хлопці далше співали і висмівали бузьків. Лише один хлопець, Петрусь, сказав, що се негарно є докучати звірятам і не хотів з ними приставати. Бузьчиха потішала молодих:

— Не журіться тим! — сказала. — Глядіть, як ваш батько спокійно стоїть на одні нозі!

— Ми дуже боїмося! — сказали молоді і сховали голови в гніздо.

Другого дня хлопці знов посходилися на забаву, а коли побачили бузьків, заспівали знова свою пісню: «Бузьку, бузьку, іди до дому, не стій на одній нозі — твоя жінка сидить в гнізді» і т. д.

— Чи нас справді повісять і потоплять? — питали молоді бузьки.

— Ні, напевно ні! — відказала мати. — Ви навчитеся літати; я мушу вас навчити; полетимо на леваду і зробимо жабам гостину. Вони низенько нам поклоняться, заспівають «ква, ква», а потім ми їх позідаємо. Що то буде за втіх!

— А що потім? — запитали бузьчата.

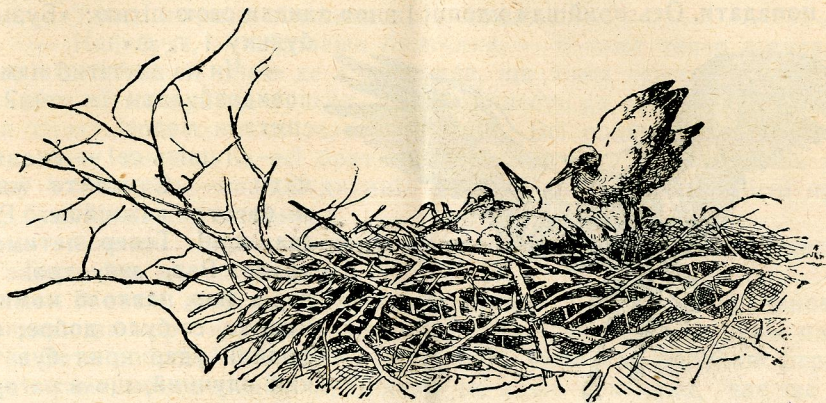
— Потім зійдуться всі бузьки, що живуть в цілім краю і зачнуть осінні вправи. Там треба вміти добре літати — бо хто не вміє добре літати, того передовий старшина заколює на смерть. Тому будете мусіли пильно вчитися, коли наука літання зачнеться.

— Та що, коли хлопці кажуть, що нас позаколюють. Слухайте, вони знов се співають!

— Слухайте мене, а не їх, — пробурмотіла злісно бузьчиха — По осінніх вправах, полетимо в теплі краї, далеко, далеко відсіля, через гори і ліси. Полетимо до Єгипту. Там є трикутні островерхі доми з каміння звані пірамідами. Вони сягають аж під хмари і є старші ніж собі бузьок може представити. Там є також ріка, що виступає зі свого корита, а тоді ціла долина ріки вкриється намулом. Бузьки ходять по тім намулі тай їдять жаби.

— О! — сказали бузьчата.

— Цілими днями поїдається жаби. А коли нам так добре там поводитьсь — в сім краю нема зеленого листочка на деревах; тут є так зимно, що хмари замерзають в кавалки і спадають малими білими платками!

Вона думала про сніг, але не уміла сего виразнійше пояснити.

— Чи нечемні хлопці також замерзають в кавалки? — питали молоді.

— В кавалки вони не замерзають, але їм мало до того бракує. Вони сидять в темнім покою і скучають. Ви натомість можете літати по чужих краях, де цвітуть цвіти і сонечко гріє!

Проминув якийсь час. Молоді стали так великі, що могли стояти просто в гнізді і розглядатися довкола. Бузько прилітав кожного дня з пресмачними жабами, малими гадюками, та іншими бузькими присмаками. Він показував їм також всякі штучки. Як то було забавно! Голову прикладав до хвоста, дзьобом клекотав, мов яке клекотало та оповідав їм прецікаві історії, які все оберталися коло багна й жаб.

— Слухайте, тепер мусите учитися літати! — сказала одного дня бузьчиха, і четверо молодих мусіло вилізти на дах. Як вони хиталися, як вони помагали собі крилами, щоби утримати рівновагу, а мимо того мало що не попадали!

— Дивіться на мене! — сказала мати. — Так мусите тримати голову, так мусите ставляти ноги! Раз, два! Раз, два! Се то, що вам допоможе в світі прожити! — Вона перелетіла малий простір,

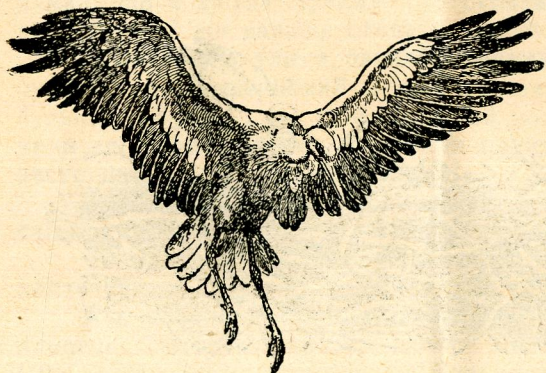
а молоді зробили малий незручний скок. Бе-бех! І вони попадали, бо їх тіло було занадто отяжіле.

— Я не хочу літати! — сказало одно бузьчення і залізло з поворотом у гніздо! — Мені на тім не залежить, щоби полетіти в теплі краї!

— Чи хочеш тут замерзнути, коли прийде зима, чи мають прийти хлопці, щоби тебе повісити, втопити і спечи! Зараз їх закликай!

— О ні! — сказало бузьчення і вискочило знова на дах.

Третого дня уміли вони вже трохи літати. Їм здавалося, що потрафлять також уноситися у водусі. Але коли спробували сеї штуки зачали перевертатися і мусіли скоро бити крильми, щоби не попадати. Ось прийшли хлопці і знов зачали свою пісню: »Бузьку, бузьку і т. д.«

— Чи не злетітиб нам та повидовбувати їм очі? — спитали молоді.

— Лишіть се! — сказала мати. — Слухайте мене, се багато важніше. Раз, два, три! Тепер летимо в право. Раз, два, три! Тепер в ліво, навколо комина! Видите, се було добре; послідний удар крил був такий влучний, що в нагороду за се позволю вам зав-

тра полетіти зі мною на багно. Там буде багато порядних бузячих родин з дітьми. Маєте показатися перед ними, що ви найгарнійші, та що вмієте найліпше маширувати: се робить добре вражіння і додає поваги.

— Та чи не маємо пімститися на нечемних хлопцях? — питали молоді бузьки.

— Хай вони кричать, кілька хочуть! Таж ви полетите аж під хмари і прийдете до краю пірамід, в тім часі, коли вони мусять мерзнути і не мають ані одного зеленого листка, ані одного солодкого яблочка.

— Ми хочемо пімститися! — сичали одні до других.

Після сего тревали вправи далше.

З уличних хлопців найгірший був той, що перший зачав співати погану пісню. Він не мав більше, як 6 літ, але молоді бузьки думали, що він числить може яких сто літ, бо він був багато більший від їх родичів. А звідки вони могли знати, кілька років люди можуть жити! Сей хлопець мав бути предметом їх пімсти. Бузьки були дуже недобрі на него, а коли стали старші — не хотіли йому терпіти. Мати мусіла їм вкінці дозволити виконати сю пімсту, але не скорше, як посліднього дня їх побуту в сім краю.

— Мусимо вперед побачити, як ви будете заховуватися в часі великої вправи. Випаде вона зле, так, що начальний старшина буде мусів вам встромити свій дзюб у груди, тоді хлопці є в праві бо-
дай в однім згляді. Отже побачимо!

Бузьки вправлялися що дня і літали так гарно і легенько, що радість була дивитися.

Прийшла осінь. Бузьки почали збиратися до відлету. Який то був рух! Вони летіли через ліси і села, щоби переконатися, як іде їм літання, бо перед ними була велика дорога. Молоді бузьки робили так добре, що дістали відзначення: жаби і гадюки. Се було найвисше відзначення, бо гадюку і жабу вони могли вже зїсти. І вони се зробили.

— Тепер хочемо пімститися! — казали.

— Най буде, — відповіла бузьчиха. — Я саме тепер вигадала щось відповідне. Я знаю де є той став, що в нїм лежать малі людські діти, заки прийде бузьок, щоб їх занести до родичів. Маленькі діти сплять і їм сняться пречудові сні. Всі родичі хотять мати таку малу дитину, а всі братчика і сестричку. Ми полетимо до ставу і принесемо кожній дитині, що не співала поганої пісні про нас, братчика або сестричку.

— Але що зробимо недоброму хлопцеві, що з нас насміхався? — загомоніли молоді бузьки.

— В ставі лежить мала нежива дитина. Принесемо нечемному хлопцеві за кару неживого братчика. Він буде через се дуже плакати. Зате доброму хлопцеві, Петрусеви, який вас боронив перед насмішками збиточників, принесемо не лише братчика, але ще й сестричку в додатку.

І бузьки зробили так, як їм порадила їх мудра мама.

Переклала: *Е. Стахова.*

Батьківський труд.

Ми-то, дітоньки весь день дерево тесали, під рукою за те в нас стіни виростали!

Ми потому спільно всі глину замісили, помастили хатку всю тай ще побілили!

Ми всі ріднії поля перейшли з плугами і покрилася ріля житом, пшеницями!

Хліб насущний в дім прийшов, добре все поспіло, то згадайте нас добром, бо то наше діло!

За Водовозовом: *Ігорків.*

Муравлі.

Юрчик і Олеся вийшли пополудни з мамою на прохід і дійшли до малого гайка. В гаю під соснинкою було кілька великих муравлиск. Юрчик біг уже до одного з них в патичком, щоби порушити муравлиний рід, але мати здержала його за руку і сказала:

— Пожди, псотнику, не нищ муравлям їхньої будови, що їх коштує так багато праці!

— Як то? — запитала цікавенька Олеся. — Муравлі також працюють?

— Так! — відповіла мати. — Треба вам знати, що муравлі є побіч пчіл, наймудріші комахи, ба, і між четвероногими звірятами мало котрі дорівнують їм мудрістю. Ось, глянте на цю купину! Муравлі, як бачите живуть громадою і радять собою подібно, як люди в своїй державі. Муравлище — це їх республіка. Воно уложене з дрібнесеньких гілочок, соснових шпильок і малих шишок. Збудувати таку будову можна лише при спільній праці, в згоді і єдності. Бо прецінь ані один муравель, ані десять, ані навіть сто того не зробили би. Роблять їх тисячі і сотки тисяч.

На горі в муравлиську бачимо малі отвори: це ніби двері, які муравлі замикають часто камінцями або шпильками, — щоби схоронитися перед холодом, дощем — і ніччю. А в середині кіпця є множество хідників — ніби коридорів, які тут то там творять наче широкі світлиці, в яких муравлі складають поживу або виховують свої діти.

— Якто? — перервав нетерпеливий Юрчик. — То вони вміють складати засоби?

— А якже! Вони дуже пильно і розумно працюють. І власне між муравлями бачите найбільше безкрилих муравлів, які є мурашками-робітницями. То вони будуть муравлисько, достарчають живності для всіх, виховують діти і боронять муравлиська перед ворогом.

Крім робітниць є ще певне число крилатих самців і самичок, які весною вилітають погуляти трохи по світі, а потім самички назад вертають у муравлисько. Там відгризають собі самі крильця і зносять яечка, які робітниці беруть під свою опіку. Вони піклуються личинками, які викльовуються з яечок, кормлять їх, виносять на сонце, скривають перед дощем і холодом. От, подивіться, як отся мурашечка двигає таку білу личинку, а друга її охотно помагає!

— А чим мурашки годують свої діти? — запитала Олеся.

— Муравлі мають свої корови — відповіла мати. — Є це малі зеленаво-сірі комахки, які називаються: мшиці. Вони сидять звичайно близько муравлиська на вербах або на тополях. Мурашки подражнюють таку комахку ріжками, а тоді мшиця випускає з двох рурочок на кінці кадовба солодкий сік, який мурашки смачно слизують і несуть молодим.

— А як муравлі бороняться перед ворогом? — питає Юрчик.
— Залезить, який це воріг. Перед збиточними хлопцями муравлі не мають охорони, хіба трохи пожалять їх ноги. Але з муравлями інших відмін і родів вони зводять цілі війни.

— А військо де беруть? — запитали Юрчик і Олеся в один голос.

— Військо мають своє! В разі небезпеки — сторожі, які все стоять біля муравлиська, дають знати про все до своїх, а тоді з муравлиська всі робітниці шнурком вирушують у бій. Хапають напасників кліщами, гризуть і стараються прогнати. Та як ворог побідить, він впадає до муравлиська і забирає собі всі личинки.

— А нащо йому їх?

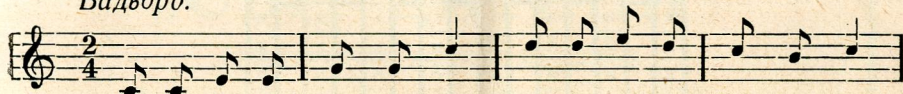
— А на те, що коли їх виховає на дорослих мурашок, робить з них своїх невідьників і тоді діти бідних побитих муравлів служать побідникам — чужинцям!

— Зовсім, як у людей! — закликав Юрчик. -- А чому їх не нищити, мамусю?

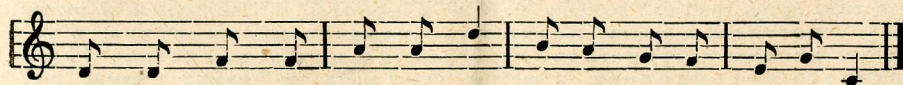
— Тому, що муравлі зїдають по лісах трупи здохлих звірят і через те не допускають до занечищення повітря. Тим вони для нас дуже пожиточні.

Кінець шкільного року.

Бадьоро.

За - спі-вай-мо у - ха - ха! На - у - ки в нас вже не - ма.
Раз два, раз два вже хо - дім, Шкіль-ну лав-ку по - ли - шім,

Ли - пень, сер - пень то наш рай, Ша-стя вті - хи тут за-знай.
Книж - ку в шаф - ку по - ло - жім І ку - па - ти - ся хо - дім.

Шаховий коник.
(Уложила Одарка Лакуста).

		м сту ви си									
в	Вір			да	дить	він	ви			ло	йо
ві	ре	їн	чер	пить	лі	ро	гля	на	ну	ти	без
те	ду	ра	о	ру			хов	при	го	го	вя
о	я	яс	ге	няв	ду	тих	сво	не	те	з	ма
хо	у	ський	лу	да	ній	во	крө	ли	го	й	вір
мо	нім			лі	вю	в	на			що	і
				си	ро	з	по				

Загадка в формі гребеня.
(Уложив Роман Бандурак).

а	а	а	а	а	а	а	в	в	д	д	д	е
е		ж		з		і	і	і		и		и
и		й		й		й	к	к		л		м
н		н		н		н	о	о		о		о
о		р		р		р	р	р		р		т
т		т		у		у	ф	х		ю		ь

Загадочна візитівка.
(Уложив Лев Каблак).

Іван Диск

Хто є сей пан?

Ученики V. відділу в Любелі: Пишу до всіх вас — бо хочу довідатися, чи всі по вакаціях перейдете до VI. відділу. А може хто остане... в V? Що?! Як там ваша спільна бібліотека? Чи багато нових книжок до неї за цей рік ви придбали? Прочитайте собі уважно оповідання п. з. „Добра постанова“, що є надруковане в тім числі, а може підете слідами цих школяриків із села Р. на Полісю.

Дарця і Ромко Головацькі в Майдані: Чому так довго не даєте ніякого знаку життя про себе? Ви певно забули адресу до свого „старого“ приятеля у Львові? Поправтеся і напишіть йому довгого листа. Сподіюся, що будете мали багато про що писати!

Марійка, Оленка й Івась Михаліхи в Шклі: На цілу низку листиків, які Ви написали до Редакції — доперва тепер відповідаємо на них: Ваші загадки, доволі удатні, будуть поступенно в міру місця друковані. Деякі з них треба трохи змінити. Так само річ маєтсья із Вашими віршиками. Деякі з них уже надруковані були у „Відділі праць читачів“, а деякі ждуть ще на свою чергу. В теці прибралося стільки матеріалу для цього „Відділу“ — що треба зі всіх взяти „по трошки“, а головню із тих „авторів“, що не були ще досі „друковані“. Тому мусите бути терпеливі! За опізнання висилки вильосованої премії — не гнівайтесь на „Світика“, бо він... забувся!

Роман Ганаковський в Бортниках: Дуже мило було „Світикови“ познакомитися з Тобою. Він сподіється, що незабаром повитає Тебе вже — як ученика III. класи. Правда?! Чи газетка тепер приходить вже правильно до Тебе? Як задумуєш провести сьогорічні вакації? Може в тім році вже більше „заробиш“ в Татуся грошей — тоді купи собі за них гарних книжечок.

Левцьо й Оля Каблаки в Бокові: Про „Нюня“ не стало вже матеріалів — тому не друкується тепер нічого. За це про інших хлопчиків друкується багато оповідань. Опис „Вистави укр. книжки“ дуже гарно зложений. Не всі матеріали, що їх читачі надсилають, можна друкувати. Тоді ціла газетка булаб заповнена цими „матеріалами“. Тому не гнівайтесь, що цей опис не зівстав надрукований.

„СВІТ ДИТИНИ“

ілюстрований журнал для дітей.

Виходить раз у місяць в обемі 2 арк. друку,
книжкового формату.

Умови передплати на рік 1928:

Квартально 3 зл.

Піврічно 6 зл.

Річно 12 зл.

Для заграниці цілорічна передплата 1½ доляра.

Для Чехо-Словаччини цілорічна передпл. 40 кор.

Адреса Редакції й Адміністрації:

ЛЬВІВ, ул. Зіморовича, ч. 3.

Жертви на пресовий фонд „Світа Дитини“:

Вп. Осип Родакевич 2:00; Зоня Мойсеович 1:00; Адріян Крупський 3:00.

Разом зложено: 6 золотих.

ПЛАСТОВИЙ КУТОК.

Діти-дітям.

Головна Управа Уладу Новиків організує Табор для Новиків у Підлютім, в будинку санаторії, в часі від 15 липня до 15 серпня ц. р. До цього Табору можуть бути прийняті всі ті українські діти, в віці від **8 до 14 року** життя, що за них їх родичі заплатять оплату **60 золотих**. Та на жаль є дуже багато **бідних дітей**, яких родичі не мають грошей на заплатавання цієї приписової оплати. А **діти** убогих родичів — потребують також сонця і свіжого гірського воздуха. Щоби зібрати на сю ціль фонди для сих незаможних ровесників, улаштовують наші читачі-Пластуни діти засібніших родичів, по своїх гуртках і зв'язках вже від довшого часу грошеві збірки і в той спосіб збирають фонди на Таборову оплату для певної кількості незасібних хлопчиків і дівчаток.

Це є дуже гарне діло, яке повинні всі поперти зі всіх сил своїх. Закликаю тому до цього діла всіх читачів і читачок „Світика“, який є органом Уладу Новиків. — Попросіть своїх любих родичів, щоби в вашім імені прислали **добровільний** даток на Таборову оплату для найбільш бідних Новиків. Памятайте, що наш безсмертний Тарас Шевченко вложив на нас обов'язок помагати всім бідним і Він кличе нас до цього діла словами:

„обніміте брати мої
й найменшого брата...“

Покажіть отже, любі українські діти, **ділом** — а не лише словами — що сповняєте святий Заповіт нашого національного Пророка.

Покажіть, що у Ваших грудях тьохкає золоте серце — повне співчуття й бажання добра для тих, яким доля є мачухою.

Всі жертви слати на адресу:

Всеч. о. Александер Бучацький
Львів, ул. А. Потоцького, 104.

Пригадка.

Зголошення до Табору Новиків у Підлютім — разом з **першою** ратою в квоті **20 зол.** — надсилати найпізніше до 15 червня ц. р. р. на адресу:

о. А. Бучацький, Львів, ул. А. Потоцького 104.

Пізніші зголошення не будуть вже узгляднені. Спішіться — бо опісля не буде місця!